నేటి నిజం

తెలుగు దినపత్రిక

website2:www.netinijam.com2 ఎడిటర్: బైస దేవదాస్: సెల్:9000065433 E-mail : netinijam93@gmail.com

హైదరాబాద్ గురువారం 28-8-2025 NETI NIZAM Telugu Daily, RNI No.52865/93· Postal No. HQ/SD/258/2024-2026. Posting at BPC-IV, Patrika channel, Nampally, Hyderabad-50 001. సంపుటి :32 సంచిక:22 పేజీలు:6 వెల: రూ.1/-

నమ్మలేని నిజాలు

విక్రమార్కుడు
దుర్నీతి బేతాళుడు
వశం సశేషం.

వర్షపు జోరు
లోహరథాల ఈత
నగరం డుబ్కి

కల్లు నిషేదం
కష్టజీవి పానీయం
మంచి చెడులు.

నీటి గొడవ
రాజకీయ రగడ
మానని పుండు.

రిజర్వేషన్లు
రాజకీయ రంగులు
వన్నెతగ్గింది.

– రేడియమ్
సెల్: 9291527757

శ్రీనిజాలు

పోస్టులన్ని భర్తీనే
ముఖ్యమంత్రి ఉద్ఘాటన !
ఖాళీలన్ని నింపుతాం
కాదు మాటలన్ని నటన !
ఉస్మానియాను ఎంతో
అభివృద్ధిగ తీరుద్దాం !
ఆక్స్ ఫర్డ్‌ను చేయకుంటె
కన్నీటిని కారుద్దాం !

– కందుకూరి శ్రీరాములు
సెల్:9440119245

పుస్తక సమీక్ష

హెచ్చు తగ్గులు లేని నింపాది కవిత్వం

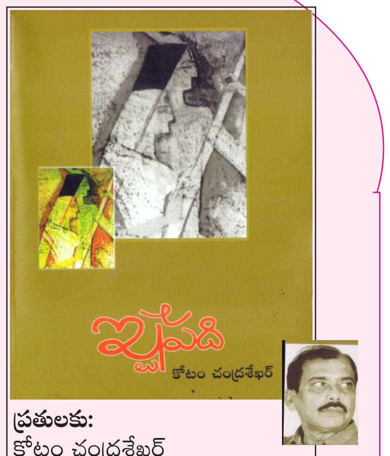

ప్రతులకు: కోటం చంద్రశేఖర్ ఇ.నెం.4-2-120,విజ్ఞానపురి కాలనీ, తాండూర్/వికేబి జిల్లా తెలంగాణా.సెల్:94920 43348

మోచేతి నీళ్ళ తాగి మొక్క మొలవదు
అదిపత్యం కింద అక్షరం మెరవదు
ఒత్తిడిలో పక్షి ఎగరదు
నదీ పారదు.

అంటూ నిక్కచ్చిగా ఎలుగెత్తి ప్రకటిస్తున్నాడు కోటం చంద్రశేఖర్ తన కొత్త కవితా సంపుటి 'ఇష్టపది'లోని కలాల్ ఖడ్గాల్ అనే కవితలో. ఇంకా అందులోనే అంటున్నాడిలా-

ఈ గడ్డ మీద ఏ కవి అస్తిత్వం కోల్పోవద్దు
గడ్డిపరకైనా ఆత్మాభిమానం వీడొద్దు

కవి అన్నవాడికి, రచయిత అన్నవాడికి-ఆ మాటకొస్తే ఏ కళాకారునికైనా- సాదా సీదాగా ఉండటం ఎంత అవసరమో ఆత్మాభిమానాన్ని తనలో ఒక భాగంగా నిలుపుకోవటం కూడా అంతే అవసరం.ఆ అవసరాన్ని గుర్తించిన ఈ కవిని అభినందించకుండా ఎలా ఉండగలం!

కవి శేషేంద్ర ఒక కవితలో **'సముద్రం ఒకని కాళ్ళ దగ్గర కూర్చుని మొరగదు'** అనడం ఈ భావాన్నే స్ఫురింపజేస్తుంది నాకు.

కవులు, రచయితలు ఇతరుల రచనల్ని చదివి ఉండవచ్చు గాక, ఎంతో సాహిత్యాన్ని జీర్ణించుకుని పోషణ పట్టి వుండవచ్చు గాక– తాము చేసే రచనకు మాత్రం తాము కోరుకున్న ఒక ప్రత్యేకమైన సంవిధానాన్ని స్థిరపరుచుకుంటారు సాధారణంగా.. ఇదెంతో అవసరం కూడా. లేకుంటే వైవిధ్యం అనేదే కరువైపోయి సాహిత్యం ఎంతో విసుగును కలిగించేదనేది వాస్తవం.

చంద్రశేఖర్ కవితలు చాలా వరకు చిన్నవిగా వుంటాయి. రెండు పేజీలకన్న తక్కువ నిడివి లేని కవితలనే ఎక్కువగా రాయడం తమ విధానంగా ఏర్పరచుకున్న కవులెంతో మందిని చూస్తున్నాం మనం. అది తప్పు అని ఆరోపించడం లేదు. కాని కవిత దీర్ఘమైనకొద్దీ దానిలో బిగి సడలకుండా రచనను నిర్వహించడం కష్టం అయ్యే అవకాశముంది. ముఖ్యంగా ఆ విషయంలో ప్రావీణ్యం లేనివాళ్లకు.

ఈ కవితల్లో అభ్యుదయ భావాలున్నాయి. సహానుభూతి (Empathy) వుంది. సమాజంలోని అసమతృత్వం పట్ల నిరసన, మంచి పట్ల వత్తాసు ఉన్నాయి. తెలంగాణ మీద రాసిన కవితలలో దూషణను దూరం పెట్టి, అనివార్యతను సౌమ్యంగా వివరించడం వుంది. తీవ్రమైన ధిక్కారం, అవధులు లేని ఆగ్రహం, దబాయింపు– ఇవేవీ ఇతర కవితల్లో కూడా లేకపోవడం వలన ఈ సంపుటి నిండుగా నిదానంగా సాగే నదిగానే దర్శనమిస్తుంది తప్ప, ప్రచండ ప్రవాహంతో పరవళ్లు తొక్కే కల్లోలినిగా కనిపించదు.

అభాగ్యుల పట్ల సహానుభూతిని కనబరుస్తూ కవిత్వం రాసే సందర్భాల్లో, ఆ నిస్సహాయ పరిస్థితికి కారణాలైన అంశాలను ప్రస్తావిస్తూ, వాటికి బాధ్యులైన వారిని నిందించటమనే లౌల్యానికి కవులు లోను కాకపోవడం ఈ రోజుల్లో అరుదైన విషయమే. **'దుబైకి పోతుండు'** అనే కవితలో ఈ కవి, దుబైకి పోవడంలోని మనోవ్యథ మీద, నైరాశ్యం మీద, దయనీయత మీద మాత్రమే తన ధ్యాసను కేంద్రీకరిస్తాడు తప్ప, ఆ పరిస్థితికి దారితీసిన సామాజిక రాజకీయ అంశాల జోలికి గాని, వ్యక్తుల జోలికి గాని పోడు.

ఇష్టముంది లేంది వేరే ముచ్చట–
సత్తువ వుంది లేంది కూడా మరో సంగతి–
కానీ దుబై పోతుండు, దుబై
బొంబై పోయి దుబై–
తల్లి తల్లడిల్లుతున్నా
భార్య భారీగా ఏడుస్తున్నా
పువ్వుల్లాంటి పిల్లల మొహాలు వాడినా
దుబై పోతుండు

అంటూ సహానుభూతిని వ్యక్తీకరించమే ఈ కవి లక్ష్యం. Poet, chandra Shekhar is a moderate అని నిరూపించేందుకు పనికొచ్చే ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది ఈ కవిత. నిజానికి ఈ కవి తనను తాను less than moderate గా అభివర్ణించుకున్న మరో కవిత కూడా వుంది ఈ సంపుటిలో. Self attachment (సొంత ప్రాముఖ్యాన్ని చెరిపేసుకోవడం)ను నిస్సంకోచంగా వెలువరించిన ఈ కవిత పేరు ' ఆ కుర్రాన్ని కళ్ళల్లోకి'. బిల్లు కడితే లాడ్జి మనదే. ఇతరులకు నిర్మొహమాటంగా ప్రయోగించవచ్చు. ఈ భావంతో కవితను మొదలుపెట్టి చాయ్ తెచ్చే కుర్రవాని స్థాయికి మధ్యలో కలిగి నిర్లిప్తపోతారు కవి. ఇది anti-climax కాకపోయినా ఒక రకంగా అనుష్ఠానపు reversal state. అంతవరకు ధీరాలు పోయి, ఆ అబ్బాయిని చూడగానే

ఎదురుగా కుర్రాడు
ఒక చేత్తో ఫ్లాస్కును మరో చేత్తో గ్లాసుల్ని పట్టుకొని ముందుకొస్తూ
సుతారంగా సోయగాలు తీసే నేను
వయ్యారంగా వగలు పోయే నేను..
పూరిల్లోని సంధి కొడితే బాల్యమే కరువైన కుర్రాడు
దిక్కులన్నీ విరుచుకు పడ్డ జీవన సంగ్రామంలో
వీరత్వమైన కుర్రాడు
ఆ కుర్రాన్ని కళ్ళల్లోకి చూసే యోగ్యత లేదు (నాకు)-

అంటాడు కవి. స్వచ్ఛ భారత్ మీద రాసిన కవితలో దేశాభ్యుదయం కోసం కవి పడే ఆరాటం స్పష్టంగా రూపుదిద్దుకుంది.

ఒక నిర్లక్ష్యం నుండి ఒక నిర్లిప్తం నుండి
ఒక నిర్వీర్యం నుండి
గబ్బిలాల మెట్లకాళ్లు–
శతకోటి జాతిజనుల వాణి
సల్లపనం సమస్యకు దేశీయ పరిష్కారంతో
జోతి– అనటంలోనే అది తెలిసిపోతోంది.

ఆడంబరాన్ని ప్రదర్శించే వాళ్ల మీద సున్నితంగా అక్షింతలు వేయటం కూడా చేశాడు ఈ కవి. ఏమంటున్నాడో చూడండి.

తల పాతది
తలమీద వెండి కిరీటం కొత్తది
రంగుల్లో దాచుకోవాలనే ప్రయత్నం కొ(ని)త్తది.

నిడివి సహా పదాల అక్షరాల్లోని సారూప్యం పట్ల ప్రత్యేకమైన ధ్యాసను పెడుతూ వరుస పంక్తుల్లో ఆ పదాలు ఒకదానితో ఒకటి అర్థం మినహా మిగతా అన్ని విధాలుగా సరిపడేలా (Tally అయ్యేలా) ఈ కవి జాగ్రత్త తీసుకోవటాన్ని గమనించవచ్చు మనం. ఓ రెండు ఉదాహరణలను చూడండి.

వెలుగు నింపిన దీపిక లేదిక
ప్రేమను పంచిన గోపిక రాధిక
ఒక ఒరలో రెండు కత్తులా
ఒక చెరలో రెండు పోతులా

ఇది కొన్ని చోట్ల సహజ సౌందర్య కవితా పంక్తుల పుట్టుకకు దారితీసింది. చూడండి ఈ కింది రెండు ఉదాహరణల్ని.

సునామిలో బినామిగాళ్లంతా కొట్టుకపోనీ
వెలకట్టే నేరగాళ్ల మధ్య
నిలబెట్టే నైతికత మిథ్య

కవి చంద్రశేఖర్‌కు మంచి భవిష్యత్తు వుంది. కవితా నిర్మాణ పద్ధతుల్ని ఇంకా బాగా అధ్యయనం చేస్తూ అభ్యాసాన్ని కొనసాగిస్తే ముందు ముందు మరింత మంచి కవిగా రూపుదిద్దుకుంటాడనే నమ్మకం నాకుంది. ఆ నమ్మకాన్ని వమ్ము చేయడని విశ్వసిస్తూ నాలుగు మాటలు రాయమని అభిమానంతో నన్ను అడిగినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు.

–ఎలనాగ
సెల్: 98669 45424

కోటం చంద్రశేఖర్ కవితా సంపుటి 'ఇష్టపది'కి ఎలనాగ రాసిన ముందు మాట

'నిను ప్రార్థన చేసెద' గ్రంథావిష్కరణ

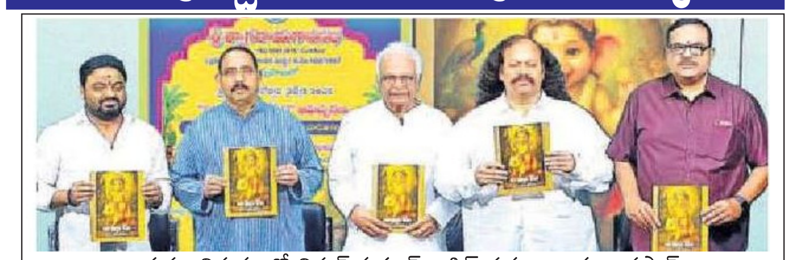

పుస్తకావిష్కరణలో వినయ్‌కుమార్, జస్టిస్ సత్యనారాయణ ప్రసాద్, కొలకలూరి ఇనాక్, శ్రీనివాస్, కళా జనార్ధనమూర్తి.

ఆధ్యాత్మిక భావజాల వ్యాప్తికి ప్రముఖ రచయిత పురాణపండ శ్రీనివాస్ చేస్తున్న కృషి అభినందనీయమని శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వ విద్యాలయం పూర్వ ఉపకులపతి ఆచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ అన్నారు. ఆదివారం జ్ఞాన సరస్వతి దేవాలయం సమర్పణలో త్యాగరాయ గానసభలో వినాయక నవరాత్రులను పురస్కరించుకొని ప్రముఖ రచయిత పురాణపండ శ్రీనివాస్ రచించిన దివ్య రచన **"నిను ప్రార్థన చేసెద'** గ్రంథాన్ని ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని ఆవిష్కరించి మాట్లాడారు. జంట నగరాలతో పాటు రాష్ట్రంలోని మఠాలు, ఆలయాలు, ధార్మిక మండళ్లలో శ్రీనివాస్ రచించిన ఆపురూప గ్రంథాలు దర్శనమిస్తాయన్నారు. తొలి ప్రతిని స్వీకరించిన విశ్రాంత న్యాయమూర్తి జస్టిస్ సత్యనారాయణ ప్రసాద్ మాట్లాడుతూ ఆవిష్కరించిన గ్రంథం ఆధ్యాత్మిక చైతన్యానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుందన్నారు. గానసభ అధ్యక్షుడు కళా జనార్ధనమూర్తి, భాజపా సీనియర్ నేత వినయ్‌కుమార్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

తెలుగును బ్రతికించుకుందాం

రాష్ట్రాలు వేరైనా, ప్రాంతాలు వేరైనా మన మధ్య కులమత విభేదాలెన్నున్నాఅందరినీ ఒక్కటి చేసేది భాష ఒక్కటే. గత వర్తమాన, భవిష్యత్తుకు ఆశాదీపం భాషప్రపంచ పురోగతికి భాష శ్వాసలాంటిది. దేశంలో ఎన్నో భాషలున్నప్పటికీ

సంస్కృతీ సాంప్రదాయాలకు అద్దం పట్టేలా వున్న తెలుగు భాషకు వున్నవిశేషాదరణ వర్ణించలేనిది. అందుకే శ్రీకృష్ణదేవరా యలు తెలుగు భాషామ తల్లినిరతనాల గద్దె మీద కూర్చోబెట్టారు.

తెలుగదేలయన్న దేశంబు తెలుగేను
తెలుగు వల్లభుండ తెలుగొకండ
ఎల్లనృపులు గొలువ నెఱుగవే బాసాడి
దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స అని అన్నారు.

నాటి నుండి నేటి వరకు ఎందరో కవులు తెలుగు వెలుగులను తమ కవితల్లో, గేయాలు,పద్యాలలో ప్రకాశింపచేశారు. **"ఈ తెలుగు నాలుకనిచ్చిన మీ ఋణమ్ము ధాత్రిసకల మిచ్చినప్పటికీ తీరదు"** అని వేలూరి శివరామశాస్త్రిపై తన గురుభక్తిని

ప్రకటించుకున్న అంబటిపూడి వెంకటరత్నం శాస్త్రి తన రక్తంలోని అనువణువులో తెలుగు భాషాభిమా నంతో పరవశించి 'తెలుగు బ్రతుకు'లో ఇలా అంటారు.

తల్లి యొసగెడి పాలు తెలుగే
తండ్రి గరపెడి పలుకు తెలుగే
తరుణి చూపెడి వలపు తెలుగే తెలియరా
మన బ్రతుకు బ్రతుకే తెలుగురా

తెలుగు వాణి నిజమ్ము బాసలకు రాణి అనే కవి వాక్కు 'దేశ భాషలందు తెలుగులెస్స' అనే మాటకు ధీటుగా నిలుస్తుంది.

తెలుగు భాష మాధుర్యాన్ని, గొప్ప తనాన్ని వర్ణిస్తూ కె.పాపయ్య శాస్త్రి.

తిక్కనకవి భారతమున
పోతన భాగవతమ్మున
తేనెసోనలై పారిన
తీయనైన తెలుగు భాష అని అంటారు.

తెలుగు భాష విశిష్టతను తెలి యజేసే ఈ పద్యాన్ని కవి నరాల చిన చెన్నారెడ్డి చక్కగా చెప్పారు.

సుమతి పద్యాల నీతుల సూక్ష్మమరిగి
ఆట వెలదుల వేమన్న బాటలరసి
భక్త త్యాగయ్య పదముల ముక్తిగనుచు
తెలుగు పూదోట విరబూచె తెలుగు వనము

తెలుగు మాట్లాడితే అవమానంగా, అగౌరవంగా భావించే తెలుగు వాడిని గూర్చి ప్రజాకవి కాళోజీ అన్యభాషలు నేర్చి ఆంధ్రంబు రాదంచు సకిలించు ఆంధ్రుడా చావవెందుకురా అని అంటారు.

తెలుగు భాష పట్ల చిన్న చూపుగల వారిని మందలిస్తూ దాని ఘనతను మన సుకెక్కేలా తౌరక్యాంధ్రము'లో

తెలుగు దేశాన జన్మించి తెలు గుచేత
మంచి చెడ్డల భేదంపు మర్మమరసి
తెలుగు పొలముల పంటను తినుచు బెరిగి
తెలుగు బాసన్న నాలుక తేలవైతె ! అని

సూటిగా ప్రశ్నిస్తారు. విమర్శిస్తారు ధవళా శ్రీనివాసరావు

ఒకప్పుడు 'మా తెలుగు తల్లికి మల్లె పూదండ' అంటూ చెవులు గింగిర్లు పోయేలా

వినిపించే పాట నేడు మూగబో యిందని కవయిత్రి డా॥ బండారు సుజాతా శేఖర్.

మా తెలుగు తల్లికి
మల్లె పూదండ
శుష్కించి పోయెరా
ఆమె కైదండ' అంటూ నానీలో చెప్పారు.

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో నేడు తెలుగుభాష కనుమరుగయ్యే ప్రమాదం పొంచి వుందని కోట్ల వెంకటేశ్వరరెడ్డి 'నానీ'లో

ప్రపంచీకరణ వేయి తలల విష సర్పం శ్వాసనే కాదు భాషనూ కాటేస్తది అని అంటారు.

ఆంగ్ల భాషా వ్యామోహానికి ఈ 'నానీ' ఒక చక్కని ఉదాహరణ.

ఎబిసిడిలు
అక్షర వ్యాపారుల చేతుల్లో
అ ఆ ఇ ఈ లు
తెలుగు తల్లి కన్నీటి వాగుల్లో అని అంటారు పి. అనంతరావు

తెలుగు కనబడక, వినబడక కనుమరు గవుతుందని డా. ఎస్.రఘు

ఇద్దరి మాతృభాష ఒకటే
అయినా ఒకరికొకరు
అర్థం కావట్లేదు అని నానీలో చక్కగా చెప్పారు.

మాతృభాషను మర్చిపోయి విదేశీ సంస్కృతికి అలవాటుపడిన వారికి ఇచ్చట తెలుగు

నేర్పబడును అనే కవితలో సజ్జా వెంకటేశ్వర్లు

ఇది ఎక్కిరింపు మాటాకాదు
వెటకారపు మాట అంతకంటే కాదు
కార్పోరేట్ విద్యతో కళ్ళగంతలు కట్టుకొని
కాసుల వేట లక్ష్యంగా
దారి తప్పి తిరుగుతున్న
నా తెలుగుతల్లి బిడ్డల కోసం
ఇచ్చట తెలుగు నేర్పబడును అని అంటారు.

గురజాడ, గుర్రం జాషువా, గిడుగు, శంకరంబాడిలు ఇలా ఎందరెందరో మన తెలుగు ముద్దు బిడ్డలు. అన్నమయ్య పదకవితలు, శ్రీశ్రీ విప్లవ కవితలు, కృష్ణశాస్త్రి భావగీతాలు, దాశరథి కవితా ధార, తెలుగు భాషను సుసంపన్నం చేశాయి.

మీ పిల్లలకి
చదువులిప్పిస్తున్నారు
ఆస్తులిస్తున్నారు
వారసత్వపు
హక్కులిస్తున్నారు
మరి తెలుగు ఇవ్వరేం ? అని ప్రశ్నిస్తారు. 'తెలుగివ్వండి' అనే కవితలో మాధవి సనారా

అమ్మ పాల కమ్మదనం

తెలుగు భాష తియ్యదనం అటు వంటి అమ్మ భాషకు దండం పెడతానంటున్నారు కవయిత్రి

ఝాన్సీ కె.వి.కుమారి ఈ 'నానీ'లో

అమ్మకు దండం
అమ్మ భాషకు దండం
ఆ రెంటినిచ్చిన
కన్న నేలకు దండం

మమ్మీ, డాడీ, ఆంటీ, అంకుల్ సంస్కృతిలో తెలుగు భాషకు తిలోదకాలిచ్చారని అడిగోపుల వెంకట రత్నం 'తెలుగు ' వెలుగు' కవితలో విమర్శిస్తారు.

తెలుగునాట ఆధునికాంధ్రుడు
తెలుగుచదవని చరిత ఇది
తేట తేట తెలుగు తేనెకన్నా తియ్యన
దేశభాషల జిగిపింఛమై
తేజరిల్లిన తెలుగు
ఇంటి వాసాలకు ఉరేసుకున్న దుస్థితి
ఆంటీ అంకుల్ సంస్కృతిలో
వయసు వరసల నిమజ్జనం
ఆంధ్రంపై తప్ప ఆంధ్రుడు
అన్ని భాషలపై స్వారీ

తెలుగును మాట్లాడవలసిన ప్రతి చోట ఆంగ్లభాషకు ప్రాధాన్యతనివ్వడంతో తెలుగు

పదాలు, అక్షరాలు మరుగునపడి పోయే ప్రమాదం వుంది. ఇందుకు నిదర్శనమే ఈ 'నానీ'

టీవీ ఛానెల్‌లో
యాంకరమ్మ
తెలుగును
ఆంగ్లంలో భలే మాట్లాడుతుందే అని వ్యంగ్యంగా అంటారు డా॥ ఎస్.రఘు.

అధికార భాషగా తెలుగు అమలు తీరు కేవలం కాగితాల వరకే పరిమితమైందనడానికి ఈ

'నానీ' మంచి ఉదాహరణ.

ఇదండీ
అధికార భాషగా తెలుగు
స్పీకర్ మాత్రం
ఆంగ్లంలోనే వెలుగు అని కన్నోజు లక్ష్మీకాంతం అంటారు.

భాష అనేది సమాజంలో ప్రవహిస్తు న్న నది లాంటిది. అలాంటి భాషను మాండలికాలతో

పాటు వ్యవహారిక భాషను సమతుల్యంతో వాడాలనేందుకు ఉదాహరణ.

ఏ భాష చెణుకైన
ఏ యాస చినుకైన
తనలోన కలుపుకొని
తరలింది తెలుగు అని అంటారు సినారె.

ఈ విధంగా తరతరాల తెలుగు వెలుగులను తెలుగు కీర్తులను తమ కవితలలో

ప్రకాశింపచేసిన వారెందరో ఉన్నారు. మధురమైన మన మాతృభాష మృతభాష కాకుండా

బ్రతికించుకోవలసిన బాధ్యత మనందరిదీనూ. తెలుగు భాషకు మళ్లీ పూర్వ

వైభవాన్ని తీసుకువచ్చేందుకు కవులు, రచయితలు, భాషాభిమానులు, పత్రికలు,

యువకులు నడుం కట్టవలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది.

(ఆగస్టు 29 తెలుగు భాషా దినోత్సవం సందర్భంగా)

–పున్న అంజయ్య
సెల్:9396610639

సాహితీ కెరటాలు

పుస్తక సమీక్ష

సంగీత, సాహిత్య జీవనానుభవాలు

ప్రతులకు: ద్వారం దుర్గాప్రసాద్‌రావు, ఇ.నెం.387, హెచ్‌బి కాలనీ, బాబా మెట్టా వజయనగరం–535002 సెల్: 99592 33436

ప్రముఖ వయోలినిస్టు ద్వారం వెంకట స్వామినాయుడు గారిని (189–1964) ఎరగని సంగీత ప్రేమి బహుశా ఉండడు అనే చెప్పుకోవాలి. వారి మనవడు ద్వారం దుర్గా ప్రసాదరావుగారు (జననం 4–4–1942). తాతతండ్రుల అడుగుజాడలో నడుస్తూ 'ప్రముఖ వయోలినిస్టు' అని వీరు కూడా అనిపించుకున్నారు. ఒక్క సంగీతం లోనే కాదు సాహిత్యం. చిత్రలేఖన ములను వివరించే "రంగులు– రచనలు" ఆంధ్ర జనావళికి అందించి అభినందనలు పొందినారు. తన సహస్ర చంద్ర దర్శన పుణ్యవేళ ఈ 'జీవాళి' అనే పుస్తకం అందిస్తున్నారు. 2025కు దుర్గాప్రసాద్‌గారి జీవితం లో మరో ప్రత్యేకత ఉంది. వారు తన ధర్మపత్ని శ్రీమతి రాజ్యలక్ష్మిగారిని తన జీవితంలోకి ఆహ్వానించి 50 ఏళ్ళ స్వర్ణోత్సవ సహజీవనాన్ని ఆస్వాదించిన సంవత్సరం.

పుట్టి పెరిగి, బుద్ధి తెలిసిన నాటి నుండి సంగీతంలో మునిగి తేలిన వీరికి సంగింతో పాటు సాహిత్య రసజ్ఞత మరియు గొప్ప అభివ్యక్తి అలవడింది. అని ఈ 'జీవాళి' చదివిన మీరు కూడా ఒప్పుకుంటారు. 354 పేజీలు గల ఈ ప్రతిలో 85 అధ్యాయాల్లో రచయిత మరియు వారి సంతానం వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాల్లో. పాఠకున్ని ఆలోచింప చేసే తత్త్వము ఉంది. ఎందరో సంగీత నిష్ణాతులను అతి దగ్గరగా గమనించి, వారితో సహకచేరీలు చేసి తెలుసుకున్న అనుభవాల వివరణలు ఉన్నాయి.

ఈ ఉద్గ్రంథంలోకి వెళ్ళే ముందు 'జీవాళి' గురించిన మరో విశేషం. సంపాదకులు శ్రీ ఎన్.కె.బాబు మరియు మోదుగుల హరికృష్ణ. సుమారు దశాబ్ద కాలం నుండి తెలుగు కథా ప్రపంచంలో ఏటా మంచి కథలను ఔత్సాహికుల వద్ద నుండి సేకరించి ప్రచురించి పంపిణీ చేస్తారు శ్రీ ఎన్.కె.బాబుగారు. ప్రావీణ్యత సంపాదించుకున్న సంగీతజ్ఞుడు. అక్షరాలను సేకరించి సంపాదకులు– వీరిద్దరి "జుగల్ బందీ"లో "జీవాళి" రసజ్ఞులైన తెలుగు పాఠకులకు ఓ షడ్రసోపేతమైన విందు అనవచ్చును.

మూడేళ్ళుగా కొనసాగిన ఈ అక్షర యజ్ఞం గురించి రచయిత మాటల్లోనే– " నాకు తెలిసిన గొప్ప వ్యక్తుల సుగుణాల గురించి నా తెలివిడితో రాసేను.. నాకు తెలిసిన నా ప్రపంచాన్ని అక్షరాల్లో పొందుపరి చాను. అక్కడక్కడ ఇతరుల రాతలను అనువదించాను. నా ఆనందాన్ని వెదుక్కునే ప్రయత్నంలో చిత్రించిన కొన్ని చిత్రాలను ఇందులో అలంకరించాను. నా రాతల్లో తారసపడిన వారిని ఛాయా చిత్రాల్లో అద్దాను. కొన్ని కొన్ని ప్రాంతాలను కూడా ఆ కోవలోనే ఛాయాచిత్రాలుగా చూపాను. ఈ పుస్తకం నాలుగు తరాల సంస్కృతికి, సంప్రదాయాలకు వారధిగా వుంటుందని భావిసున్నాను."

సహస్ర చంద్రదర్శన అనుభవజ్ఞుడు, సంగీత విజ్ఞుడు అయిన శ్రీ ద్వారం దుర్గాప్రసాదరావుగారిపై అభిప్రాయంతో ఈ పుస్తకం చదివాక మీరూ ఏకీభవిస్తారు.

మొదటి అధ్యాయంలో వాద్య గాత్ర సంగీతాలకు 'ఆధారశృతి'యైన తంబూరా గురించి చెబుతూ, తంబూరాలోని మేరువ (Bridge) పైన ఆనిన 4 తీగలకు, మేరువకు మధ్య నుంచే దారాల వరుసను **'జీవాళి'** అంటారని, ఆదారాలు సెక్షనల్ ప్రకంపనలను ప్రేరేపించి, తంబూరా నాదంలో జీవం నింపుతాయి అట. కచేరీతో పాట ఆగినా, తంబూరా మ్రోగుతూనే ఉంటుంది. జీవకోటి యందు కూడా ఒక సన్నటి సూత్రమేదో నిరంతరం జీవశక్తిని నింపుతూ, మనుగడను సుఖప్రదం చేస్తుంది. కనుక ఈ పుస్తకానికి ఆ పేరు పెట్టాను" అంటారు రచయిత. జీవికీ, జీవికీ, మధ్య ఈ కనపడని సూత్రమేదో బంధించి ఉంచుతుందన్న సత్యం జగద్విత౦.

మొదట తమ పూర్వీకులు కశింకోట వాసులని చెబుతూ తాతతండ్రులు బ్రిటీష్‌వారి వద్ద ఉద్యోగం చేసేవారని చెబుతారు. ద్వారం వెంకట స్వామి నాయుడుగారు విశాఖలో నాలుగో తరగతి చదు వుతూండగా దృష్టిమాంద్యం వల్ల చదువుమానేసి అన్నగారి వద్ద సంగీతం అందులో భాగంగా వయోలిన్ నేర్చుకున్నారట. సంగీతం అంటే వినికిడి విద్య అంటారు రచయిత. వెంకటస్వామిగారు దక్షిణ భారత సంగీతాన్ని తన వయోలిన్ మీద ఎంత బాగా పలికించేవారో, ముస్లింల ఇళ్ళలో కచేరీ చేసినపుడు నాతియాలు, కలామ్‌లు, మార్సియలు, ఆంగ్ల కచేరీలలో పాశ్చాత్య సంగీతమూ అంత బాగా ప్రదర్శించేవారట! మహారాజు ప్రభుత్వ నృత్యకళాశాల విజయనగరం, హైదరాబాద్‌లోని సంగీత కళాశాలల్లో పని చేసిన వారు. (ప్రసాద్‌గారు) విజయనగరంలో స్థిరపడి సంగీత, సాహిత్యాలకు ఇతోధిక సేవ చేస్తున్నారు.

'జీవాళి'లో సామాన్య పాఠకులకు ఆసక్తి కలిగించే కొన్ని అంశాలు.

1. విజయనగరం సంగీత నృత్య కళాశాల (పే.18)
2. రచయిత బాల్యం, విద్యాభ్యాసం, ఉద్యోగం (పే. 25,32,35,51) కుటుంబ నేపథ్యం.
3. రచయిత సాహిత్య పరిచయం (పే.73, 230.234, 240, 243 మరియు 256)
4. రచయిత అభిప్రాయం ప్రకారం ప్రతిభ ప్రావీణ్యం, టేలంటు సంగీతం, స్వరాలు.
5. వ్యక్తుల పరిచయాలు (పే.115,119–17,130,
6. ఆనందమూ, ఆవేశమూ పాజిటివ్ ఎనర్జీలు, ఈ రెండున్నూ మన నియంత్రణతో ఆత్మ తృప్తి కలుగుతుంది (పే.194)
7. అసలు కంటే వడ్డీ ముద్దు' అన్న సామెతలా–మనమలిచ్చే ఆనందం మనువు కూడా ఇవ్వలేదు(పే. 67) అంటారు.
8. మేళం మేళకట్టు అంటే (పే.68) భోగం మేళం ఇప్పుడు చులకన పద అయింది కాని ఆ రోజుల్లో మేళం' అంటే గొప్పవరం. కచేరీ.
9. నాకు ఇద్దరే గురువులు. నా అన్నయ్య నా చెవి (72)
10. దుర్గాప్రసాద్‌గారి వ్యాసాలు, కవితలు (పే.18,73,94– 104,105, 110–114, 209,225 230, 256, 320–323, 338–340
11. ఉత్తరాంధ్ర భాష, యాసలో చెప్పిన 'ఇజినారం' (73)
12. మనం బ్రతికేది ఈ ఆరింటి కోసం–అన్నం నీళ్ళు, బట్ట ఇల్లు పని స్నేహము. అయితే బోసి తాతలకు ఇంకో ఆరు కావాలి. అవి సులోచనలు, కట్టుడుపళ్ళు భూతద్దం, చేతికర్ర చెవిమెషీను (పే.75).
13. మనవలు, మనవరాళ్ళు, తమ తాతయ్య అమ్మమ్మ/నానమ్మ గురించి వ్రాసిన ఇంగ్లీష/ వ్యాసాలు (పే.349–356)

సంగీతాసక్తులకు సముద్రమంత సమాచారం దొరుకుందీ గ్రంథంలో.. పబ్లిషర్స్ చెప్పినట్లు వేరెవ్వరికీ సాధ్యం కాని పని (రచన) ఇది. రచయితలకు, ఎన్.కె. బాబు పబ్లిషన్‌గారు రచయిత వెంటపడి రాయించి నందుకు అభినందనలు.

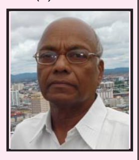

– కూర చిదంబరం
సెల్: 8639338675

నిత్య సాహిత్య విద్యార్థి తంగిరాల

తంగిరాల చక్రవర్తి చిత్రపటానికి నివాళులర్పిస్తున్న కవులు, కవయిత్రులు

తంగిరాల చక్రవర్తి కేవలం కవి, రచయిత కాదు.. నాటకకర్త కూడా అని వక్తలు అన్నారు. తంగిరాల ఓ నిబద్ధత కలిగిన సాహిత్య విద్యార్థిగా వారు అభివర్ణించారు. తంగిరాల చక్రవర్తి సంస్మ రణ సభ గురువారం సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రం లో తెలంగాణ సాహితీ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి కె.ఆనందాచారి అధ్యక్షతన జరిగింది. ఈ సందర్భం గా సాహితీవేత్తలు కొలకలూరి ఇనాక్, నందిని సిధారెడ్డి, తెలకపల్లి రవి, కందుకూరి శ్రీరాములు, జూలూరు గౌరీశంకర్ తది తరులు చక్రవర్తి చిత్రపటానికి పూల మాలలు వేసి నివాళులర్పించారు. కార్యక్రమంలో కోయ చంద్రమోహన్, కొండూరు వీరయ్య, నస్రీన్‌ఖాన్, అనంతోజు మోహన్ కృష్ణ, వల్లభాపురం జనార్ధన్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఈ వారం అంశం: "పిచ్చివాళ్ళు"
పేస్ బుక్ "అమరావతి సాహితీ మిత్రులు" గ్రూపులో డా. రావి రంగారావు 2024 నుండి నిరంతరాయంగా నిర్వహిస్తున్న వారం వారం కవితల వర్క్ షాపులు.
2025 "వారం వారం కవితల వర్క్ షాప్" 29కు మొత్తం 21 మంది కవులు తమ కవితలు పోస్ట్ చేశారు. 4 కవితలకు ప్రశంసా పత్రాలు లభించాయి.

-డా॥రావి రంగారావు
9247581825

వచన కవితలు

ఊబి

ఆకలితో ఏడిస్తే తల్లి చనుబాలు పడుతుంది అనుకొనే
చిన్నారి శిశువు పిచ్చివాడు,
ఆరు బయట మంచము మీద తాత కథలు వింటూ
నిదుర పోవాలి అనుకొనే బాలుడు పిచ్చివాడు,
చద్ది అన్నములో చల్ల పోసుకొని
అవకాయ ముక్క నంజుకు తిని
బడికి వెళ్ళాలి అనుకొనే అబ్బాయి పిచ్చివాడు,
బండెడు పుస్తకాలు మోయకుండా
పలకా బలపము పట్టుకొని బడికి పరిగెత్తాలని
తలచే విద్యార్థి పిచ్చివాడు,
డ్రిల్లు పీరియడులో ఆరుబయట ఆటలాడుకోవచ్చు అని
తలచే పాపడు పిచ్చివాడు,
ఉత్తర దక్షిణాలు అంటే దిక్కులు అని ఇంటర్వ్యూ లో ధీమాగా
చెప్పే ఉద్యోగార్థి పిచ్చివాడు,
లంచము తీసుకుంటే కంచము కరువు అవుతుంది అనుకొనే
ఉద్యోగి పిచ్చివాడు,
ఓటు వేసి గెలిపించిన తమ నాయకుడు
సహాయము అడగంగానే చేస్తాడు
అనుకొనే వాడు పిచ్చివాడు,
సర్కారు దవాఖానాలో అన్ని ఉచితము అని నమ్మి అక్కడ
చేరదలచుకొనే రోగి పిచ్చివాడు,
కల్తీ చేస్తే యమలోకంలో బాధపడవాల్సి వస్తుందని తలచి
నిక్కచ్చి వ్యాపారము చేసేవాడు పిచ్చివాడు,
నైతిక విలువలు గలవాడిని అనుకొని
ఒకే పార్టీలో ఉండదల్చుకొనే రాజకీయ నాయకుడు పిచ్చివాడు,
అమెరికాలో పెళ్ళాడిన కొడుకు ఆఖరి చూపుకు వస్తాడని
ఆశపడే తండ్రి పిచ్చివాడు,
చివరకు ఈ పిచ్చి ప్రపంచములోకి
ఎప్పుడు కాలు పెడదామా అనుకొని
తల్లి పొట్టను రోజు తన్నే గర్భస్థ శిశువు
ఊబి లోకి దిగ బోతున్న నిఖార్సు అయిన పిచ్చివాడు

-పూసపాటి

ఎవరు ఈ పిచ్చోళ్ళు!
సృష్టి స్థితి లయల్లో
బతుకు చిత్రం తెలియక
మూణాళ్ల ముచ్చటకే
మురిసి మురిసి చస్తున్నారు!.
నేను నాదంటూ
అర్రులు చాచి అహం వీడక
సుఖ దుఃఖాల సాగరంలో
మునగ లేక తేలలేక
మాయాజాలంలో చస్తున్నారు!.
ఏమీ లేదని, ఏమీ రాదని
ఉదయించిన కిరణమే అస్తమించి
చెబితే
అందీ అందని ఆశల కోసం
అలుపెరగక ఉరుకులు పెట్టి
వెర్రివారిలా చస్తున్నారు!.
సమాజమే దేవాలయ మని
ప్రాణు లన్నీ ఒకటే నని
ఆత్మ దర్శనం చేసుకోలేక
దారుణంగా మారణంగా
ఒంటరి వారై చస్తున్నారు!.
పంచభూతాలని పంచేంద్రియాలని
శ్వాసించి ఆస్వాదించీ
మంచితనానికి మార్గం వేయక
ఏమి కట్టుకు పోదామని
స్వార్థాలను క్రోధాలను
ఆహ్వానించి చస్తున్నారు!
విధి విదిల్చిన జీవులు
జ్ఞాన జ్యోతిని వెలిగించి
మనసు మర్మం తెలుసుకోక
అజ్ఞానపు చీకటిలో
అలమటించి చస్తున్నారు!

-చల్లా సత్యవతి

పిచ్చివాడు

అవును నిజమే..
అతను పిచ్చివాడు
ఎవరికీ అంతగా నచ్చని వాడు..!.
స్వార్థం ఎరుగనివాడు
సాటి మనుషులంటే..
గుండె నిండా
మమకారాన్ని నింపుకొని
సాగేవాడు
చెఱకుగడలాంటి
మనసున్నవాడు..!!.
అతను ఎప్పుడు
నిజాన్ని గౌరవించేవాడు
నిజాయితీగా
బతకాలనుకొనేవాడు.
అబద్ధానికి ఆమడ దూరం వుండే
వాడు..
చీకటి దారులకు
చిక్కని దీపము వంటివాడు..!!.
మోసమనే మాట ఎరుగనివాడు
చెప్పుడు మాటలకు
చెవియొగ్గని వాడు
ఎవరిబతుకుతో కూడా
చెలగాటం ఆడాలని
ఆశ పడనివాడు..
సామాజిక రుగ్మతలకు
చేదుమాత్రం వాడు..!.
అసూయ ద్వేషం..
కుళ్ళు కుతంత్రాలతో సాగే
నేటి లోకానికి
సరిపడనివాడు వాడు
అందుకే వాడు పిచ్చివాడు.
ఎవరికీ అంతగా నచ్చనివాడు

-ఎస్. ముంతాజ్ బేగం

పచ్చనోటు ఎరకి ఓటు ఆయుధాన్ని అప్పగిస్తూ
మనకబార్చుకుంటున్న జీవనాల్లో
వెలుగుకై వెంపర్లాడుతూ
తమ వేలితో తమ కన్నే పొడుచుకుంటున్న
ఓటర్లు పిచ్చోళ్ళు,
అనురాగాలు గంగ పాలు చేసినా
అవమానాస్త్రాలతో రక్త సిక్తం చేసినా
కంటి పాపల వెలుగుకై కొవ్వొత్తిలా కరుగుతూ
కడగంటి చూపూ కరువై నేలకొరుగుతున్న
కన్నవారు పిచ్చోళ్ళు,
వికసించని కుసుమాలకూ
పరిమళాలు అద్దుకోవాలని
సాహితీ వనం లో వటవృక్షమై వేళ్లూనాలని
ఉవ్విళ్ళూరుతూ
కాళ్ళని అరగిస్తూ, కాసుల్ని కరగిస్తూ
అవార్డులకై అర్రులు చాచే పిచ్చోళ్ళు,
వెర్రి మొర్రి అర్భాటాల పూనకాలతో
రీల్స్, ట్రోల్స్ లనే పరవశాలతో తేలిపోతూ
ప్రాణాలనే నైవేద్యంగా అర్పిస్తున్న
సోషల్ మీడియా పిచ్చోళ్ళు,
మానవత్వంతో మసిలితే పిచ్చోళ్ళు
నిర్భయత్వంతో వెలిగితే పిచ్చోళ్ళు
ఆధ్యాత్మిక వైరాగ్యాలతో మునిగితే పిచ్చోళ్ళు
మానసిక దౌర్భాగ్యాలతో మెలిగితే పిచ్చోళ్ళు,
అరిషడ్వర్గాల మేలి ముసుగులో చిక్కుకుని
చిత్త భ్రాంతుల్లో చిత్తవుతూ
నిత్యం మాయాలలో భ్రమిస్తూ, పరిభ్రమిస్తున్న
మనుషులంతా పలు రకాల పిచ్చోళ్ళే,

-మేడిశెట్టి సుభద్రా కృష్ణ

అంశం: బెదిరిపోతున్న మనిషి

ఇది కలి యుగం కదా

రేపటి దినాన్ని తలచుకుని
కునుకు తీయడం మరచి పోతున్నాడు,
నీరు తాగాలంటే బెదురు,
కూరలు కొనాలంటే బెదురు,
పాలు కొనాలంటే బెదురు,
ధాన్యాలు కొనాలంటే బెదురు,
ఆస్పత్రికి వెళ్ళాలంటే బెదురు,
ముందు బిళ్ళలు వేసుకోవాలంటే బెదురు...
కల్తీ కదా అన్నీ!.
ఆడపిల్లను కనాలంటే బెదురు,
చదువులకు పంపాలంటే బెదురు...
గురువుల్ని నమ్మడ మెలా!.
ముసలి తనం వస్తుందంటే బెదురు,
స్థలాలు కొనాలంటే బెదురు,
నాయకులను చూస్తే బెదురు,
ఓటెయ్యాలంటే బెదురు...
దందాలు కబ్జాల రాజ్యంలో!.
కలి ముదిరిన కాలంలో
తన నీడను చూచుకొని
బెదిరి పోతున్నాడుమనిషి!

-అనుముల బదరీనారాయణ

ఉదయపు అందాన్ని,
రాత్రుల ప్రశాంతతని,
సంధ్యా రాగాలను,
ప్రతి రోజూ జీవితాన్ని
ఆస్వాదించడానికి
బెదురుతున్న మనిషి!.
మానవత్వ పరిమళాలను
మంచితనపు ఛాయలను
మన అనే వాళ్ళ పలకరింపును
మన వాళ్ళ కై మోయాల్సిన బరువును
చూసి బెదురుతున్న మనిషి!.
బాధ్యతలను బంధాలను
అర్థం చేసుకోలేక
బెదురుతున్న మనిషి,
హక్కులను అన్యాయాలను అడగలేక
బెదురుతున్న మనిషి,
అవసరమైన చోట సర్దుకుపోలేక
అవసరాల కోసం రాజీ పడుతూ
బెదురుతున్న మనిషి...
ఊపిరి తీసుకోడానికి
ఊసులు పంచుకోవడానికి
బెదురుతున్న మనిషి,
మనసులో ఆలోచనలతో
ఆలోచనలో అపసవ్యాలతో
బెదురుతున్న మనిషి...
ఒపటి గురించి ఊహించడానికి
నిన్నటి గతాన్ని గుర్తుచేసుకోడానికి
నిన్న రేపు ఊగిసలాటలో
నేడులో జీవించడానికి
బెదురుతున్న మనిషి...
మనిషి మనిషిగా బతకడానికి
మంచి చెడుల
తారతమ్యాన్ని చూపడానికి
బెదురుతున్న మనిషి!

-వాసు రాచకొండ

ఎందుకోయ్ బెదురు

బెదురు ఎందుకు ఓ మనిషి?
అసలు నువ్వుంటేగా....,
పగిలిపోయిన ఆశల అద్దంలో
ఎన్నిసార్లు చూసుకున్నా...
ఆరిపోయిన కాష్టంలో
ఎన్ని జ్ఞాపకాలు వెతుక్కున్నా...
నలిగిపోయిన జీవిత యానంలో
ఏ నవ్వులు వెతుక్కున్నా...
బ్రతుకంతా..భయమే నడిపించింది.
ఎదురు లేదనుకుని ఎగిరిన ఆశయాలు
అవినీతి కోరల కాటుకు బలయ్యిపోతే,
కుదురులేకుండా కదిలిన ఆనందాలు
కన్నీటి సెలయేటిలో
కొట్టుకుపోతుంటే,
అప్పుల లెక్కలు మిగుల్చుతున్న
మందులు సరిపోకపోతే,
నమ్మకాలు అనంతానికి పారిపోయి
మనిషే, మనిషిని
భూతంలా చూస్తూ ఉంటే,
ఇరుకైపోతున్న అభిమానాలు
ఇబ్బంది పాలవుతున్న ఆరోగ్యాలు
తడి ఆరిపోయిన హృదయాలు
పొడి బారిపోయిన విశ్వాసాలు
వీటన్నిటితో
మనిషి బెదిరిపోతున్నాడు,
పద్మావ్యూహంలోకి
వెళ్లిన అభిమాన్యునిగా
బయటకి రాలేనని తెలిసి
బెదురుతూనే పోరాడుతూ
సొలసిపోతున్నాడు!

-శ్రీఅరుణంశ్రీనివాస్

మౌనశ్రీ మల్లిక్‌కు సినారె పురస్కారం బహూకరణ

మౌనశ్రీని సన్మానిస్తున్న మధుసూదనాచారి, దైవజ్ఞశర్మ, వంశీ రామరాజు తదితరులు.

తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ సహకారంతో సత్య సంగీత ఇంటర్నేషనల్ వారు జ్ఞాన పీఠ పురస్కార గ్రహిత డా॥సి. నారాయణరెడ్డి జయంతిని పురస్కరించుకుని సినీ, టీవీ గేయ రచయిత మౌనశ్రీ మల్లిక్‌కు సినారె సాహితీ పురస్కార ప్రదానం చేశారు. ఈ కార్యక్రమం త్యాగరాయ గానసభలో శుక్రవారం జరిగింది. ఎమ్మెల్సీ ఎస్. మధుసూదనాచారి పురస్కారం ప్రదానం చేసి మాట్లాడుతూ తెలుగు సాహితీ సౌరభాలను ప్రపంచానికి చాటిన మహనీయుడు సినారె అన్నారు. మౌనశ్రీ మల్లిక్ ఉత్తమశ్రేణి కవితా సంపుటులు వెలువరించి పలు పురస్కారాలు పొందారన్నారు. టీవీ ధారవాహికలు, సినీగేయాలు రాస్తూ మొత్తంగా వెయ్యి పాటల మైలురాయిని దాటడం గొప్ప విషయ మన్నారు. సత్య సంగీత వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు ఓంకార్‌రాజు, కార్యదర్శి శైలజ, ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో దైవజ్ఞ శర్మ, వంశీ రామరాజు, మహేష్‌కుమార్, సాధనాల వెంకట స్వామి, క్రాంతికృష్ణ, కల్పన ప్రసాద్ పాల్గొన్నారు.

వ్యవహారిక భాషోద్యమకారులు

గిడుగు రామమూర్తి పంతులు

(ఆగస్టు 29, గిడుగు రామమూర్తి 152 వ జయంతి)

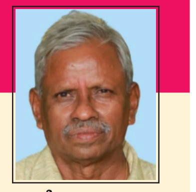

-సబ్బని లక్ష్మీనారాయణ.
8985251271

తెలుగు భాషా సాహిత్యాల వికాసానికి కృషి చేసిన ముప్వురు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు గారిని, శ్రీ గురజాడ అప్పారావు గారిని, శ్రీ గిడుగు రామమూర్తి గారిని తెలుగు జాతి సాహితీ వైతాళికులు అని అంటారు.

కందుకూరి వారి సంఘ సంస్కరణోద్యమము, గురజాడ వారి సాహిత్యంలో ఆధునికత, గిడుగు వారి వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమముల గురించి విశేషంగా చెప్పుకోవాలి. ఏది ఊర్కే రాలేదు. రాదు. ప్రతిదీ ఒక ఉద్యమమే తొలి నాళ్ళలో. అది సంస్కరణోద్యమము సాహిత్యం ద్వారా.

పుస్తకములలో రాసే భాష గ్రాంథిక భాషలో కాక మనం మాట్లాడుకునే వ్యవహారిక భాషలో ఉండాలని పట్టుబట్టి, ఒక ఉద్యమం లా పనిచేసి దాన్ని సాధించినవారు గిడుగు రామమూర్తి గారు.

గిడుగు రామమూర్తిగారు ఆగస్ట్ 29, 1863వ సంవత్సరంలో శ్రీకాకుళానికి 20 కి.మీ. ల దూరం వంశధార నదీతీరంలో ఉన్న పర్వతాల పేటలో జన్మించారు. అతని తండ్రి వీర్రాజు గారు రెవెన్యూ ఇనస్పెక్టర్ గా ప్రభుత్వ ఉద్యోగం చేసేవారు. రామమూర్తి గారి 12 ఏండ్ల వయసులోనే వీర్రాజు గారు విషజ్వరం సోకి మరణించారు. అప్పుడు రామమూర్తి గారు వీర్రాజుగారి మేనల్లుడు కాళ్ళకూరి విశ్వనాథం గారి ఇంట్లో ఉండి విద్యాభ్యాసం కొనసాగించారు. విజయనగరం మహారాజ వారి కళాశాలలో రామమూర్తిగారు లోయర్ ఫోర్త్ లో ప్రవేశం పొందుతారు. అదే తరగతిలో చదువుకుంటున్న గురజాడ అప్పారావు గారి పరిచయం ఆ చిన్ననాడే ఏర్పడుతుంది. ఆ పరిచయం, స్నేహం వారిద్దరికి జీవితాంతం వరకు కొనసాగింది.

భాషా సాహిత్యాల వికాసం కోసం ఆ స్నేహం ఒక మార్గం అయ్యింది తెలుగు జాతికి. 1879లో ఇద్దరు మెట్రిక్యులేషన్ లో పాస్ అవుతారు. కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితుల రీత్యా రామమూర్తిగారు ఉద్యోగంలో జాయిన్ అవుతారు. అప్పారావు గారు పై చదువులకు వెళ్తారు.

రామమూర్తిగారి వివాహం 1879 సంవత్సరంలో కందికొండ రామదాసు గారి రెండవ కూతురు అన్నపూర్ణమ్మతో జరుగుతుంది. తర్వాత రామమూర్తి గారు పర్లాకిమిడి మహారాజ వారి పాఠశాలలో ఫస్ట్ ఫారం ఉపాధ్యాయులుగా 1880లో చేరుతారు. జీతం నెలకు 30 రూపాయలు. రామమూర్తి గారు 1882వ సంవత్సరంలో ఎఫ్.ఏ. పరీక్ష ప్రైవేట్ గా రాసి పాస్ అవుతారు. అప్పుడు వారికి థర్డ్ ఫారమ్ టీచర్ గా ప్రమోషన్ దొరుకుతుంది. తర్వాత బి.ఏ. పూర్తి చేయాలన్న కోరికతో బి.ఏ. రెండు పార్టులను కూడా మొదటి శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులవుతారు. అప్పుడు రామమూర్తి గారికి నాల్గవ ఫారమ్ టీచర్ గా ప్రమోషన్ వస్తుంది. వారి నెల జీతం 65 రూపాయలకు పెంచబడుతుంది. 1894లో పర్లాకిమిడిలోని మహారాజ వారి పాఠశాల అవ్ గ్రేడ్ తో కళాశాలగా మారబోతుంది అని తెలిసి దానిలో లెక్చరర్ ఉద్యోగం పొందడానికి అర్హత బి.ఏ. కాబట్టి, 1896 సండడలో మద్రాస్ విశ్వవిద్యా లయం నుండి బి.ఏ. పట్టాను ఫస్ట్ క్లాస్లో రెండవ స్థానాన్ని పొంది ఉత్తీర్ణులవుతారు. తర్వాత 1896లో అదే కళాశాలలో లెక్చరర్ గా పదోన్నతి పొందుతారు. రామమూర్తి పంతులు గారు విద్యార్థులకు చరిత్రతోపాటు ఇంగ్లీష్, సంస్కృతం, మానవీయ శాస్త్రం మొదలగు విషయాలు బోధించేవారు. రామమూర్తిగారి పర్యవేక్షణలోనే రామమూర్తి గారి కుమారులు గిడుగు సీతాపతిగారు, తండ్రి మార్గంలోనే విద్యనభ్యసించి, బోధనలోని మెలకు వలు తెలుసుకొని, టీచర్ ట్రైనింగ్ పూర్తిచేసి అదే కళాశాలలో ఉపాధ్యాయులుగా చేరుతారు. అప్పట్లో ఇంగ్లీష్ బోధన అంటే విశేషమైన విషయం. ఆంగ్లం నేర్పించడంలో నూతన బోధనా పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టి విద్యార్థులకు సులభంగా ఆంగ్లం ఎలా బోధించ వచ్చో నిరూపించి పలువురి విద్యాధికా రుల మన్ననలు పొందారు గిడుగు వారు.

గిడుగువారు సవరభాషకు చేసిన సేవ

రామమూర్తిగారు ఎక్కువకాలం పర్లాకిమిడి లోనే పని చేసారు ఉపాధ్యాయుడుగాను, లెక్చరర్ గాను. పర్లాకిమిడి పట్టణం ఎత్తైన కొండల మధ్య నున్న ప్రాంతం. పర్లాకిమిడి పట్టణ సమీప ప్రాంతాల్లోకి కొండల్లో సవర జాతివారు నివసించేవారు. కొండ ప్రాంతం నుండి కట్టె మోపులను తెచ్చి పర్లాకిమిడి అంగళ్ళలో అమ్మి జీవనం సాగించే వారు. సవరలు చదువురాని వారు, మోసపోతున్నారు ఈ నాగరిక సమాజంలో వారి శ్రమకు దగ్గ ఫలితం పొందలేకపోతున్నారు అని గ్రహించి, వాళ్లు విద్యావంతులుగా మారితే వాళ్ళ బతుకులు మారుతా యని తలచి ముందుగా సవరలతో పరిచయం పెంచుకొని సవరభాష నేర్చుకోవాలనుకున్నాడు. తెలుగు, సవర భాష తెలిసిన సవర 'పొట్టెడు' దగ్గర సవర భాష నేర్చుకున్నాడు. 1894 సం. లో సవరలను విద్యావం తులను చేయాలని, సవరల కోసం పాఠశాలలను స్థాపించాలని ప్రభుత్వానికి లేఖలు సమర్పించారు. ఐదుగురు చురుకైన సవర పిల్లలను ఇంట్లోనే పెట్టుకొని భోజన వసతులు కల్పించి వారిని సవర భాష బోధించడానికి ఉపాధ్యాయులుగా తయారుచేశారు. స్వయంగా సవర పిల్లల కోసం పర్లాకిమిడి తాలుకాలో సవర పల్లెల్లో పాఠశాలలు స్థాపించారు. సవర పిల్లలు విద్య నేర్చుకోవడానికి సవర భాష వాచకాన్ని స్వయంగా రచించారు. ఉపాధ్యాయులకు స్వయంగా జీతాలు కూడా ఇచ్చేవారు. ప్రభుత్వం వీరు చేస్తున్న సేవలను గుర్తించి అప్పటి బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వం వారికి 1913 సం? జనవరి 1న 'రావు సాహెబు' అనే బిరుదును ప్రధానం చేసింది. వారు అలా ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో ఉంటూ 1911లో 33 సంవత్సరాల సర్వీసు పూర్తి అయినందున సర్వీసులోంచి రిటైర్ అయి వారి శేష జీవితాన్ని వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమానికి కడదాక కేటాయిం చారు.

హరిజనోభ్యుదయంతో స్వయంగా హరిజనుల కోసం సొంత ఖర్చులతో బడిని నెలకొల్పారు

శాసన పరిశోధకులుగా రామమూర్తి:

గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. వారు సమాజ సేవకులుగా, వ్యవహారిక భాషోద్యమకారులుగానే కాకుండా శాసన పరిశోధకులుగా కూడా ప్రసిద్ధులు.

గిడుగు రామమూర్తిగారు ముఖలింగ గోడల మీద శాసనాలను పరిశీలించి చారిత్రక అంశాలను వెలికితీశారు. ఆ విశేషాలన్నింటిని ఒక వ్యాసం ద్వారా "యాన్ అకౌంట్ ఆఫ్ ది ఎంటిక్విటీస్ ఆఫ్ ముఖలింగం అండ్ ఇట్స్ నైబర్ హుడ్" పేర 'మద్రాస్ జర్నల్ ఆఫ్ లిటరేచర్ అండ్ సైన్స్' పత్రికలో ప్రచురించారు.

అలానే గోదావరి జిల్లాలోని రామచంద్రపురానికి ఐదు మైళ్ళదూరంలో ఉన్న కొంకుదురు శాసన ఫలకాలను పరిశీలించి, ఆ శాసనంలోని విషయాలను క్రోడీకరించి ఒక వ్యాసం రాసి 'ఎపిగ్రాఫియా ఇండికా' కు పంపడం వలన అది ఆ పత్రిక ఐదవ సంపుటిలో ప్రచురింపబడింది.

అలానే గంజాం జిల్లా కళింగ పట్టణానికి నాలుగు మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న దీర్ఘాసి గ్రామం శాసనంను పరిశీలించారు. అది పెద్ద రాతిఫలకం మీద ఉంది. ఆ శాసనంలోని వివిధ అంశాలను క్రోడీకరించి 'ఎపిగ్రాఫియా ఇండికా' నాల్గవ సంపుటిలో ప్రచురింప జేసారు.

సంఘ సంస్కరణ వాదిగా గిడుగువారు:

గిడుగువారు పర్లాకిమిడిలో ఉపాధ్యాయునిగా ఉన్నప్పుడు, సామాజిక సమస్యలు కూడా పట్టించుకొని వాటి పరిష్కారములకు కృషి చేశారు. 'పర్లాకిమిడి'లో అప్పట్లో 'రీడింగ్ రూం' అనే సంస్థ ఉండేది. దానికి వారు కార్యదర్శిగా కూడా పనిచేశారు. కందుకూరి వారి సంఘ సంస్కరణలకు ప్రభావితులై గిడుగు వారు కూడా ఆ దిశలో తన సేవను అందించారు. 1928వ సంవత్సరంలో పర్లాకిమిడి బంకుపల్లి మల్లయ్య శాస్త్రిగారి కుమార్తె పది సంవత్సరాల వయస్సులోనే వైధవ్యం పొందితే, మల్లయ్యశాస్త్రిని ఒప్పించి ఆ అమ్మాయికి స్వయంగా తను, తన భార్య అన్నపూర్ణమ్మతో పెండ్లి పీటల మీద కూర్చుండి వేదుల సత్యనారా యణ శాస్త్రితో వివాహం జరిపిం చారు.

హరిజనోభ్యుదయంతో స్వయంగా హరిజనుల కోసం సొంత ఖర్చులతో బడిని నెలకొల్పారు.

కొండ ప్రాంతంలో అనాగరి కంగా నివసిస్తున్న సవర జాతికోసం, సవర భాషను నేర్చుకొని, సవరల కోసం సవర యువకులనే ఉపాధ్యాయులుగా తయారు చేసి, స్వంత ఖర్చులతో సవర పాఠశాలలు స్థాపించి, ప్రభుత్వం గుర్తించేటట్లు చేసి సవరల కోసం వాచకాలు, నిఘంటు వులు, ప్రయోగ దీపికలు తయారుచేసిన సేవాతత్పరులు గిడుగువారు.

వ్యవహారిక భాషోద్యమకారులుగా గిడుగువారు :

వ్యవహారిక భాషావాదం ప్రజల శ్రేయస్సును దృష్టిలో పెట్టుకొని పుట్టింది. మనం నిత్యవ్యవహారాల్లో మాట్లాడుతున్న భాష, పుస్తకాల్లోని భాష వేరుగా ఉందని, అది గ్రాంథికవైౖ చదువరులకు, విద్యార్థులకు అర్థం చేసుకోలేనంత దూరంగా కష్టంగా ఉందని భావించి మనం మాట్లాడుతున్న భాషనే, మన కావ్యభాష కావాలని వారు తపించి కడదాక ఉద్యమంలా పనిచేసి దానిని సాధించిన మహానుభావుడు గిడుగు వారు. ఆ ఉద్యమంలో తనకు బాసటగా నిలిచినవారు, అలాంటి లక్ష్యంతోనే పనిచేసిన వారు 'కన్యాశుల్కం'లాంటి నాటకం వ్రాసి, 'దిద్దుబా టు' లాంటి కథలు రాసి, ముత్యాల సరముల లాంటి కవిత్వము రాసి తన అడుగులో, అడుగుగా నిలిచినవారు గురజాడ అప్పారావు గారే.

ఆనాటి కాలంలో గిడుగు వారిది ఒక మహాభాషా ఉద్యమం. ఆనాటి కాలంలో వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమానికి బాసటగా నిలిచినవారు గురజాడ అప్పారావు గారు, పి.టి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, సెట్టి లక్ష్మీనరసింహం గారు, జె.ఏ. ఏట్స్, కిళాంబి రామానుజాచార్యులు, బుర్ర శేషగిరి లాంటి పెద్దలు. ఆనాటి ప్రముఖ గ్రాంథిక భాషావాదులు అయిన జయంతి రామయ్య పంతులు, వేదం వెంకట రాయశాస్త్రి, కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు, వావికొలను సుబ్బారావు, కొక్కొండ వెంకటరత్నం పంతులు, రావు వెంకట కుమార మహీపతి సూర్యారావు బహద్దూర్ లాంటి దిగ్గజాలను ఎదుర్కొంటూ వ్యవహారికంగా సామాన్య జనులు మాట్లాడే భాషను కావ్యభాషగా చేయడానికి కృషి చేసిన వారిలో అగ్రగణ్యులు శ్రీ గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు.

వ్యవహారిక భాషాభివృద్ధికి కృషి చేస్తున్న ఆనాటి గిడుగు, గురజాడ, ఏట్స్, అయ్యంగార్లను గ్రాంథిక వాదులు దుష్టచతుష్టయంగా చిత్రించారు. "శిష్టుల వాడుక భాషకు 'గ్రామం' అని పేరు పెట్టారు. అది కులట దానిలో రాసిన రాతలు 'లంజ సంతతి', జి.వి. అప్పారావు, జి.వి.రామమూర్తి అన్న పేర్లలోని ఇంగ్లీష్ పొడి అక్షరాలను 'గ్రామ్యవా ది' (జి.వి.) అని గ్రాంథిక వాదులు వాఖ్యానించేవారు".

వాచకాల్లో, పుస్తకాల్లో, సాహిత్యంలో వ్యవహారిక భాష ఉండాలని పట్టుబట్టి ఉద్యమంలా పనిచేసి దాని అమలుకు కృషిచేసిన ఆద్యులు గిడుగువారు.

దీనిని బట్టి ఆనాటి గ్రాంథిక వాదులు, వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమాన్ని ఎంతగా వ్యతిరేకించారో అనే విషయం అర్థం అవుతుంది.

ఆనాటి గ్రాంథికవాదులను ఎదుర్కొని నిలిచి వేర్వేరు ఊర్లలో వివిధ సాహిత్య సభలలో వ్యవహారిక భాషావాదాన్ని గూర్చి చెపుతూ, చిన్నయసూరికి పూర్వం తెలుగు గ్రంథాలలో ఎన్నియో వ్యవహారిక భాషలో రాసిన రచనలు ఉన్నాయని వాటన్నింటిని సేకరించి, వాటిని రాసుకొని, వాటిని ఎత్తిచూపుతూ వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమాన్ని ముందుకు తీసుకుపోయారు గిడుగువారు. వ్యవహారిక భాషా ఉద్యమకారులు దాని ఆవశ్యకతను తెలుపుతూ ఎన్నియో కరపత్రములు ముద్రించి పంచినారు.

గ్రాంథిక భాషాభిమాని అయిన వీరేశలింగం పంతులు లాంటి వారు కూడా "రామమూర్తి చెప్పిన దానిలో మనము ఒప్పుకోక తప్పని అంశము లున్నవి, అతని వాదం నేడు కాకపోయినా కొలది కాలంలో జనసమ్మతం కాకా మానదు" అని చెప్పినారు. రామమూర్తి గారు తన వ్యవహారిక ఉద్యమ ప్రచారంలో భాగంగా పర్లాకిమిడి, బరంపురం, విజయనగరం, విశాఖపట్టణం, కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరం, నెల్లూరు, మద్రాస్, గుంటూరు, మచిలీపట్టణం, అనంతపురం మొదలగు ప్రాంతాలలో కవి పండితులతోను, ఆయా ప్రాంతపు సభలు, సమావేశాలలో తన వాదాన్ని వివరించారు.

1924 అక్టోబర్ 9,10,11, 12,13 తేదీల్లో 'తణుకు'లో జరిగిన ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు సభలో ఒకనాడు సుమారు 5 గంటలు వ్యవహారిక ఉద్యమమును బలపరుస్తూ ప్రసంగించారు రామమూర్తిగారు. ఆ సభల్లో ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు వ్యవహారిక భాషకు సంబంధించి ఒక తీర్మానాన్ని చేశారు ఇలా : "గ్రామ్యం కాని వ్యవహారికాంధ్ర భాషలో బూర్వ సంప్రదాయం ననున రించి గ్రంథములు రచియించవచ్చునని యీ సభవారు. తీర్మానించుచున్నారు".

1924 నాటి వ్యవహారిక భాషావాద నికి ఇది ఒక గొప్ప విజయం అని చెప్పవచ్చు.

1933వ సంవత్సరంలో వ్యవహారిక భాషోద్యమ ఫలితంగానే 'నవ్య సాహిత్య పరిషత్తు' ఆవిర్భవించింది. వ్యవహారిక భాషలో రచనలు ప్రోత్సహించి, అందరికి అర్థమయ్యే సాహిత్యాన్ని అందించడం ఆ సంస్థ ప్రధాన ఆశయం. దాని మొదటి సమావేశాలు మార్చి 10,11,12 తేదీలలో 1933 సం?లో బరంపురంలో, 1933 డిసెంబర్ 29,30, 31 తేదీలలో రాజమహేంద్రవరంలో రెండవ సమావేశాలు జరిగినాయి. ఈ రెండవ సమావేశంలో గిడుగు వారి సప్తతి జన్మదినోత్సవ వేడుకలు ఘనంగా జరిగాయి. 1938 సంవత్సరంలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం వారు రామమూర్తి గారి విశేష భాషా సేవలకు గుర్తింపుగా వారికి 'కళాప్రపూర్ణ' బిరుదునిచ్చి సత్కరించారు.

1937-38 సంవత్సరం మధ్యకాలం లో 'నవ్య సాహిత్య పరిషత్తు' పంచమ వార్షికోత్సవములు రామమూర్తిగారి అధ్యక్షతన జరిగాయి. రామమూర్తిగారి కండ్లముందే 1910-11ల నుండి 1937-38 వరకు వ్యవహారిక భాష వినియోగం, ఆమోదం విషయంలో ప్రజాదరణ పొందింది అనే విషయం స్పష్టమయ్యింది. ప్రభుత్వం వారును, విశ్వవిద్యాలయం వారును తన వాదనను ఇంకా అంగీకరించలేదని అసంతృప్తి మాత్రము ఉండెడిది.

1940 వరకు వారి 77 ఏండ్ల వయసులో వారి ఆరోగ్యం కొంత క్షీణించింది.

"నా వాదం అందరూ అంగీకరిం చలేదనిన్నీ, విశ్వవిద్యాలయం వారున్నూ, ప్రభుత్వ విద్యాశాఖ వారున్నూ, వ్యవహారిక భాషను గ్రహించలేదనిన్నీ నేనెరుగుదును. గాని, నా వాదము సరియైనదన్ని విశ్వాసం నాకు పూర్తిగా ఉండటం వల్ల ఎప్పటికైన ను తెలుగు వారందరూ నా వాదము పూర్తిగా అంగీకరించకపోరన్న నమ్మకం నాకు కలదు" అని తన మిత్రులతో అంటూ పత్రికల వారు, తమ వాదమును బలపరిచి ప్రభుత్వం వారున్ను, విశ్వవిద్యాలయముల వారున్ను ఆమోదించి గ్రహించునట్లు చేయవలెనని కోరుతూ తన తుట్టతుది సందేశంగా 16-1-1940న తెలియజేసి, తేది 22-1-1940వ తేదీన వారు పరమపదించారు.

వాచకాల్లో, పుస్తకాల్లో, సాహిత్యంలో వ్యవహారిక భాష ఉండాలని పట్టుబట్టి ఉద్యమంలా పనిచేసి దాని అమలుకు కృషిచేసిన ఆద్యులు గిడుగువారు. వారు సమాజసేవలో పాల్గొంటూ ముఖ్యంగా లిపి లేని సవర భాషకు లిపిని, భాషను, వాచకాలను, నిఘంటువులు ఇచ్చిన ఘనుడు గిడుగు వారు. వారి కలలు ఫలించిన తరుణంలో తెలుగువారి భాషా దినోత్సవం వారి జన్మదినం ఆగస్ట్ 29నే జరుపుకుంటున్నారు. తెలుగు వారికి ప్రాతస్మరణీయులు గిడుగు రామమూర్తి గారు.

నానీలు

అవమానించడం
నీకు అలవాటైతే
అభిమానించడం
నాకు పరిపాటి.

నిందలువేసినా
మౌనంగా ఉన్నానంటే
చేతకాక కాదు
అదే నా వ్యక్తిత్వం

-కయ్యూరు బాలసుబ్రమణ్యం
7780277240

“తేనెలొలుకు తెలుగు”

దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స అన్నారు అలనాడే శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు. శతాబ్దంల సాహిత్య చరిత్ర,భాషా చరిత్ర గల అందమైన భాష తెలుగు.దానిని ఆకళింపు చేసుకున్న జాతి తెలుగు జాతి. ప్రతీ సంస్కృతి, సంప్రదయం ఎంతో అర్థవంతమైన మన సంస్కారాన్ని,ఉన్నతిని ప్రతిబింబిస్తుంది. అందుకే తేటి నీరు, తేట తెనుగు కన్నా స్వచ్ఛమైనవి లేవంటారు మన పెద్దలు. తేట తేట తెనుగులా అంటూ తెలుగు గొప్పదనాన్ని వర్ణించాడో కవి.తెలుగు లో వచ్చిన సాహిత్యం అమూల్యమైనది. పాశ్చాత్య భాషలలో ఇటాలియన్ వంటిదని నికోలాయ్ కౌంటి వంటి వారు తెలుగును పొగిడారంటే దీని విశిష్టత అర్థం చేసుకోవచ్చు. సి.పి.బ్రౌన్ వంటి బ్రిటిష్ ఉన్నతాధికారులు వేమన పద్యాలు చూసి ముగ్ధులై తెలుగు అభిమానులుగా మారారు.దీన్ని మరింత అభివృద్ధి చేయడానికి రేయింబవళ్లు కృషి చేసారు.పదకోశాలు తయారు చేసారు. పూర్వం తెలుగు భాషా సౌందర్యం జనపదమై, జానపదమై, పాటై, వచనమై, పద్యమై, కవిత్వమై, తెలుగుదనం పరవశించేది.

పుట్టిన పాపాయి ఏడుస్తుంటే, తన కళ్లారా చూసుకుంటూ, మాతృత్వం పొంగిపొర్లుతుంటే, “ఏడవకు ఏడవకు వెర్రి పాపాయి, ఏడిస్తే నీకళ్లు నీలాలూ కారు, నీలాలూ కారితే నే చూడ లేను”,అంటూ ఆ కంటి నీరు తననెంత బాధపెడుతుందో ఆ తల్లి చెబుతుంటే, ఆ తల్లి ఒడి వెచ్చదనానికో, పాటలోని మాధుర్యానికో,ఆర్ద్రతకో గాని పాపాయి నిద్రలోకి జారుకునేది.

ఇంత కమ్మని భాష మన తెలుగు భాష. జ్ఞానపీఠ ఆవార్డును సైతం దక్కించుకున్న భాష మన తెలుగు భాష. “అమ్మ” అన్న పిలుపులో అనురాగం ధ్వనిస్తుంది, “నాన్న” అన్న పిలుపులో అభిమానం ధ్వనిస్తుంది. ఇంత మాధుర్యం సంతరించుకున్న మన భాష కొంత నిర్లక్ష్యం వల్ల ఈ తరం యువతకు చిన్నారులకు దూరమవుతుంది.

పూర్వం తెలుగుజాతి ప్రతి దశలోనూ మాతృభాష పరిమళం అంటిపెట్టుకుని ఉండేది. పుట్టినప్పటి నుండి లాలి పాటలు,తప్పటడుగులు వేసే వేళ మురిపాల ముచ్చట్లు, చదువుకునేటప్పుడు సాంస్కృతిక సౌరభం,పెళ్లప్పుడు ప్రతీ ఘట్టం మధుర భావాల సుమనోహరమై, సమాహారమై తెలుగు తనంతో విడదీయరాని అనుబంధమై తెలుగు అక్షరమే తరగని ఆస్తిగా, కొండంత అండగా నిలిచింది, జ్ఞానమిచ్చింది,అలసట తీర్చింది, అక్కున చేర్చుకుంది. అభయమిచ్చింది. మనసు పలకం పై మదురస్మృతులై వెన్నెల వెలుగులు నింపింది.

తెలుగు చదువు కేవలం విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించేలా మాత్రమే కాక వ్యక్తిత్వ వికాసానికి, జీవించడానికి కావలసిన తెగింపు సమకూరుస్తుంది

అలనాటి జీవన చిత్రంలో కెళితే అడుగడుగునా తెలుగు భాషా పరిమళం వికసించి, జీవితమంతా రంగురంగుల హరివిల్లును చూపినంత ఆనందంతో,ప్రశాంతంగా,ఉల్లాసంగా గడచిపోయేది.జోలపాటలో రాగ రంజితమైన లాలింపు, వేదంతార్థాలు నిక్షిప్తమై , వింటుంటే వినాలనిపించేలా ఉండి సేద తీర్చేవి. ‘కస్తూరి రంగ రంగా...’, అంటూ పాపాయికి పేరు పెట్టేప్పుడు,ఉయాలలో వేసేటప్పుడు పాడే పాటల్లో లాలిత్యం , మధురత్వం ఏరులై పారేది.రాత్రి వెన్నెల్లో పాపాయి అన్నం తినని మారాం చేస్తే చందమామను చూపిస్తూ, ‘చందమామ రావే...’, అంటూ పాడితే ....చందమామను చూసిన పరవశానికో,అందులోని తెలుగు తేటదనానికో చక్కగా బువ్వతినేవారు పిల్లలు. నేటి ఆకాశ హార్మ్యాల వంటి అపార్టుమెంట్లలో ఎంతమంది చందమామను చూస్తున్నారు? ఇంకా చిన్న చిన్నగా పాఠశాలకు పంపించే నేపథ్యంలో ఎన్నో ఆటలు, పాటలు, అందులో ఎన్నో అర్థాలు మానసిక పరిణతి కలిగేలా ఉండేవి.’ **చిట్టి చిలకమ్మ....’, ‘చిట్టి చిట్టి మిరియాలు...’, ‘దాగుడు మూతల దండ కోర్..,’వీరి వీరి గుమ్మడి పండు....’, ‘ఒప్పులకుప్పవయ్యారి భామ....’,’తారంగం తారంగం...’**, అని ఇలా పద్యం గాని ,పాట గాని ఎంతో పరవశం కలిగేలా మనసుకి హాయిగొలిపేలా ఉండి నీతిని, విజ్ఞానాన్ని అంతర్లీనంగా ప్రతిబింబించేవి. **‘కాళ్ళగజ్జె కంకాలమ్మ.....’లో ఔషధాలకు సంబంధించిన విజ్ఞానం,’ చింతకాయ దప్పడం,పప్పేసి కలపడం, కంఠమెల్ల మెక్కడం, కడుపు నొప్పి రావడం...’,**లి **ఎక్కువ తింటే కడుపునొప్పని చెప్పకనే చెప్పడం, ఇంకా ఒకటి ఓ చెలియా....రెండు రొకళ్ళు...మూడు ముచ్చిలక....నాలుగు నందన్న....’,** అంటూ అంకెలు ఆటలతోనే నేర్పడం జరిగేవి.

తెలుగు చదువు కేవలం విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించేలా మాత్రమే కాక వ్యక్తిత్వ వికాసానికి,జీవించడానికి కావలసిన తెగింపు సమకూరుస్తుంది. ‘పలువురెదుట నిలిచి భాషింప భయమేల తెలుగు బిడ్డ ’, అంటూ ధైర్యాన్ని నూరి పోస్తుంది. ‘ధైర్యే సాహసే లక్ష్మీ’, అనుకుంటూ ఆత్మవిశ్వాసం ప్రతిబింబించేలా దీటుగా మాట్లాడేలా చేస్తుంది.

పెద్దపెరిగాకా కూడా ఆ తెలుగుదనంలోని నుడికారం అడుగడుగునా ప్రతి ఫలిస్తూ పరవశాన్ని కలగచేసేది.

భాష ఒకటిగా ఉన్నప్పుడే జాతి ఒకటిగా ఉంటుంది. భాష కనుమరుగైతే, సంస్కృతి దూర మవుతుంది. భాష, సంస్కృతి లేని జాతి క్రమంగా సహజ లక్షణాలు కోల్పోతుంది.

ఒకప్పటి మాట ఎలా ఉన్నా ప్రస్తు తం మన తెలుగు ప్రచుర్యం, ప్రాముఖ్యత కొంత తగ్గింది .తెలుగు జాతి మనది ...నిండుగా వెలుగు జాతి మనది......అన్నట్లు అందరూ గర్వంగా చెప్పుకునేటట్లు..., మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ...,తో పాటు తెలుగు జిలుగుల వెలుజి హారం వేయాలి. సహజంగానే ప్రతీ తెలుగు వాడి భావితరాల మనస్సుల్లో ‘తెలుగు’, పూలు వికసింప జేయాలి.నన తెలుగుభాష సౌందర్యం ను , పరిమలాన్ని నలుదిశలా వేదజల్లాలి.పల్లెల్లో పాడుకునే పద్యాలు,జాన పద గేయాలు కమ్మధానాన్ని తీయధానాన్నీ తరతరాల సంపదగా రేపటి పౌరులకి అందించాలి.

పురాతన కాలం నుండి ఎన్నో మార్పులు చేర్పులు కాలంతో ఎన్నో తీయని జ్ఞాపకాలను ,చమత్కారాలను తనలో నిక్షిప్తం చేసుకుని లైతమైన తియ్యటనీయలాంటి తెలుగును, పొదుపు కథలుగా, కవితలుగా, కావ్యాలుగా, కథలుగా రేపటి పౌరులకు నాటికలుగా, నవలలు గా పరివర్తనం చెంది వారసత్వ సంపదగా అందిచాలి.

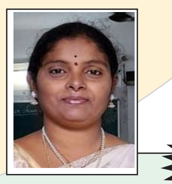

-టి.సంయుక్తా కృష్ణమూర్తి
8500175459

గువ్వలు

బతికున్నోడికి
నిత్య దహన సంస్కారాలు
దిష్టిబొమ్మలతో ‘రాజకీయ’నాటకం
సంవత్సరానికి
రెండు రోజులే దేశభక్తి
చెబ్బీస్ జనవరి.. పంద్రాస్టు

-జిందం అశోక్
8978532225

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక, దర్పణం సాహిత్య వేదిక సంయుక్తంగా ప్రతిరోజూ ఒక అంశం ఇచ్చి కవిత్వ రచన చేయిస్తున్నాయి. కవిత్వాన్ని నిరంతరం సాధన చేయిస్తున్నాయి. కవులు రాసిన పద్యాలు, వచన కవితలు, గేయాలను విశ్లేషించి; మెరుగు పరచుకోవడానికి ప్రతిరోజూ సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ దైనందిన కార్యక్రమంలో భాగంగా 1545వ రోజు ‘విద్యుత్తు’ అనే అంశంపై పలువురు కవులు తమ కవితలను పంచుకున్నారు. కవితల సాధన చేస్తున్న కవులందరికీ అభినందనలు. ‘విద్యుత్తు’ అంశంపై వచ్చిన కొన్ని కవితలను ‘నేటి నిజం’ పాఠకుల కోసం ప్రత్యేకంగా అందిస్తున్నాం. -సంపాదకులు

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక & దర్పణం సాహిత్య వేదిక వాట్సాప్ సమూహం

అడ్మిన్ & ఏకాంశ కవిత్వ నిర్వహణ:
-డా॥రాయారావు సూర్యప్రకాశ్‌రావు,9441046839

మానవ విద్వత్తు

విద్యుత్తు మానవ విద్వత్తు
ఇంటినిండా వెలుగులు పరుచుకుని
ఇంటిల్లిపాది అవసరాలకు
ఒంటి చేత్తో నడిపిస్తున్నది.
వంటిట్లో వయ్యారాలు పోతూ
పప్పు గ్రైండర్ ను రొప్పుతుంది
అన్నం కుక్కరై అమర్చిపెడుతుంది
ఓవెన్ గా మారిపోయి వేడి చేస్తుంది
వస్తువులు కూరలు చెడకుండా
రిఫ్రిజిరేటర్ అవుతుంది
అంతటా ఫానై చల్లని గాలిస్తుంది.
పారిశ్రామిక రంగాన్ని
పరుగులు పెట్టించి
ఊదరగొట్టే ఉత్పత్తులు పెంచి
గణనీయమైన ఆదాయానికి
గండికోట రహస్యమైనది.
రవాణా రంగంలో రారాజులా
రైళ్లను పరిగెత్తిస్తుంది
బాటరీ కార్లుగా బార్లు తీరుతుంది
ఆసుపత్రుల్లో ఆరవ ప్రాణం
మొత్తంగా మనిషికి అత్యవసరం.

-నగునూరి రాజన్న

కరెంట్

ఫెళఫెళ ఉరుములు మెరుపుల్లో
గుండె దడదడ
లైట్ వెల్గకుంటే
ఫ్యాన్ నిలువుగుడ్లేసుకు చూస్తుంటే
స్మార్ట్ ఫోన్ పనిచేయకపోతే
పుడ్తుంది తిక్క
దోమల్తో కథాకళి
చీకట్లో చిందులాట.
అపార్ట్ మెంట్ లో
నీరు ఎక్కక గంద్రగోళం
వాచ్మెన్తో వాగ్వివాదం
వంటింట్లో రైస్ కుక్కర్
ఫ్రిజ్ కిక్కురుమనక
వంటకాలు కుళ్లు కంపుతో
బుర్రలు గింగిరాలు.
ఆస్పత్రిలో
ఫోన్ కాంతిలో వైద్యం
సూరీడు హఠం చేస్తే
పగలే చీకటి
వగలేలనే చెలీ అని
కూనిరాగాలు.
నేడు పల్లెల్లోనూ
వెలుగుజిలుగులు.
నీరు బొగ్గు సౌరశక్తినుంచి
విద్యుత్తు గట్టెక్కించు ఆపత్తు
నేడు స్మార్ట్ మీటర్లపై యుద్ధం.
తడి చేతితో తాకితే
వేలాడే తీగలతో ప్రాణాలు హరీ!
వాడకంలో పొదుపు
ఫ్యాన్ లైట్
అవసరానికి వేసి
ఆఫ్ చేయకుంటే
కరెంట్ బిల్లుతో బి.పి.రైజ్
ఆపై మెడికల్ బిల్ తో కరెంట్ షాక్.

-ఎ.రాజ్యశ్రీ

విద్యుత్ తో వికాసం

విద్యుత్ అంటే తెలియని
నాటి కాలం
వెలుతురున్నప్పుడే
అన్నీ చక్కబెట్టుకున్న జీవితం
అలారం బదులు
కోడికూతల మేల్కొలుపు
ఎడారిలో ఒయాసిస్ లా
విద్యుతు మిరుమిట్ల బదులు
ఆముదం దీపాల సన్నని వెలుగులో
చేసుకున్న మిగిలిపోయిన చిన్న చిన్న
పనులు
మిక్సీలు లేవు
రుబ్బుకోవడం తప్ప
మిల్లులు లేవు
దంచుకోవడం మినహా
విద్యుత్ ఆవిష్కరణ
పారిశ్రామికీకరణకు నాంది
మానవాభివృద్ధికి పునాది
ఎన్నో పనులు
చిటికెలో చేసుకునే సౌలభ్యం
టీవీలు.. ఫోన్ల ద్వారా
మనముందరే ప్రపంచం
విద్యుత్ లేని
ఒక్క దినం భరించలేం
ఏదో విపత్తు జరిగినట్లు
విలవిలలాడుతాం
సైన్స్ వల్లే ఆవిష్కరణలు
ఎంతో అభివృద్ధి
అయినా ఇప్పటికీ మనం
మూఢనమ్మకాలనే నమ్ముతుంటాం
సైన్సును అపహాస్యం చేస్తూనే ఉంటాం
ఇకనైనా మారుదాం
అద్భుతాలు సాధిద్దాం.

-నాగిరెడ్డి అరుణజ్యోతి

సర్వాంతర్యామి

పేద గొప్ప తేడా లేక
నిత్యం వాడే విద్యుత్తు
తెల్లవాడు ఆవిష్కరించిన మహత్తు
చీకటిని పారదోలే విద్యుత్తు
పగటిని తలపించే విద్యుత్తు.
వత్తి దీపాలు పోయి
లాంతరు దీపాలొచ్చె డాం డాం డాం
అవి పోయి
పెట్రోమాక్స్ దీపాలొచ్చె
డాం డాం డాం
దీపాలు పోయి
విద్యుత్తు వెలుగులొచ్చె
డాం డాం డాం.
అంటదు చేతికి తైలపు జిడ్డు
ఒక్క మీట నొక్కితే చాలు
నిముషాల్లో సిద్ధం పుడ్డు
చిటికెలో బట్టలన్నీ ఉతికి పెట్టు
బట్టలను ఇస్త్రీ చేసి పెట్టు
గిన్నెలన్నీ తోమి పెట్టు
నీళ్లను వేడి చేసి పెట్టు
మెత్తని పిండిని రుబ్బి పెట్టు
చల్లని గాలిని విసిరి పెట్టు
ఇంతికి కుడి భుజమై విద్యుత్తు వర్ధిల్లు
సర్వాంతర్యామి విద్యుత్తుకు మోకరిల్లు.

-జె.వి.కుమార్ చేపూరి

ఆకర్షణ వికర్షణల కసరత్తు

ఆకర్షణ వికర్షణల కసరత్తు
సృష్టి స్థితి లయలకు ముఖ్య కారణం
ఆకర్షణ వికర్షణల
సయ్యాటల పరిణామం
విశ్వ గమన చైతన్యాలకు
శక్తిత్రయాలలో ఒకటైన విద్యుత్తు.
అసంకల్పిత
తప్పించుకోలేని
కసరత్తుల పొత్తు.
పొత్తు కుదిరిందని హత్తుకుపోతే
విపత్తులే ఎదురై చిత్తుగా ఓడించు
వద్దంటూనే దూరాలను వినియోగిస్తే
వనరులై వసతుల ఉద్ధరణ.
విద్యుత్తు పలురకాలు
విద్వత్తు నైపుణ్యాలతో
పలురకాల ఉపయోగం
ఫల లాభాల
వికాస వినూత్న పరికరాల
జల వాయు సూర్య బొగ్గు
సముద్ర తరంగాల
మేఘ సంఘర్షణల
పరమాణు శక్తి
రూపాంతర విధాల కసరత్తు
పసందుల ప్రదాయిని
దాగిఉన్న శక్తిరూపిణి.
జాగ్రత్త వహిస్తే మేలు
నిర్లక్ష్యం భయంకర కీడు
మితిమీరని సఖ్యమా
శృతి తప్పిన వైరమా,నీ ఇష్టం
కష్ట సుఖాల తూచి సాకడం
విద్యుత్తు లేకున్నా సమస్య
ఉన్నా సమస్యే
అవసరమైన భూతమా!
ప్రమాదాలు తోడైన పెనుభూతమా!.

-రాజప్ప

జీవన గతి

మానవాళిని నడిపించే చోదక శక్తి
విద్యుత్తు లేని జీవితం
ఊహాతీతం అనుక్షణం
మనిషిని నడిపించే నవజీవనం
జీవన గతిగా శృతిగా విద్యుత్తు
మారిన జీవనశైలిలో
అడుగు తీసి
అడుగు వెయ్యాలంటే విద్యుత్తే
అణువణువులో అనంత శక్తి
గృహోపకరణాలన్నీ విద్యుత్తుతోనే
మానవ శక్తి నిర్మితం వంటగది
నేడది నడిచేది విద్యుత్తుతోనే.
చరవాణి నడిచేది
విద్యుత్ చార్జింగ్ తోనే
కార్లు సహితం నడిచేది విద్యుత్ తోనే
క్రమశిక్షణ తప్పితే
ప్రాణాంతకమే విద్యుత్
వెలుగు రేఖలులేని
చీకటి రాత్రిళ్లు ఒకనాడు
విద్యుత్తు దీపాలతో చీకటిని చిదిమేసె
వాతావరణ క్రమబద్ధీకరణలో
ఆయువే విద్యుత్తు
సాంస్కృతిక జీవనమార్పులో విద్యుత్తు.

-లక్ష్మారెడ్డి పసుల

దాసోహం

చీకటిలో పగను చూపించే విద్యుత్
క్షణం వీడితే కంగారు
కరెంటుకు దాసోహం
అయ్యారు జనం.
వంట చేసుకునే పొయ్యి నుండి
శవాన్ని కాల్చే కాష్టం వరకు
ప్రపంచమంతా విద్యుత్ ఆక్రమణ
తాతా ముత్తాతల కాలంలో
వెన్నెల్లో వీధి దీపాలు
ఆరు బైట చందమామ
వెలుగుల కింద
చల్ల గాలి ఊయలూపుతుంటే
అలసిన మనుషులు
ఆనందంగా నిద్రలు.
ఆ దీపాల కింద చదువుకున్నోళ్ళు
నేడు పెద్ద పెద్ద మేదావులు
తీరొక్క యంత్రాంగం
విద్యుత్ తోనే పరిభ్రమణం
చెమటచుక్క రాలకుండా
పనులను జరిపించుకోవడానికి
అలవాటు పడ్డ జనం
రోగాలను కొనితెచ్చుకుంటున్నారు
టీవీ ఫ్యాన్ గ్రైండర్ సెల్ ఫోన్
గృహిణికి ముఖ్యం
ఇవి లేకుంటే ఏమీ తోచదు
రోలు రోకలి బట్టలు ఉతకడం
అష్ట చెమ్మ
పచ్చీసు ఆటలు మరచి
సెల్ ఫోన్ తోనే కాలక్షేపం.
టెక్నాలజీ పెరిగిన కొద్దీ
మానవ జీవితం
మంట కలిసి పోతుంది.
ఆధునిక వెలుగు దీపాలతో
ప్రగతి వెలుగుల
ఆరోగ్యమైన జీవిత విధానం
పరిమితి తెలుసుకుంటే
జీవితం ఆనందమయం.

-పొన్నాల ధనమ్మ

నీవు లేక మేము లేములే

అడుగడుగున
నువ్వుండాలి
మా ప్రతి అడుగు
నీతో పడుతుండాలి
నీవు లేక మా బతుకులు
అవుతాయి
చితికి పోయి చిందరవందర.
నిన్ను కనిపెట్టినవారి
కాళ్లు కడిగి
కమ్మని స్తోత్రం చదివేస్తా
ఓ విద్వన్మహాశయా!
ఈ విద్యుత్తునెట్లు కనిపెట్టితివి?
కనిపెట్టితివిపో
దాన్ని పెంచి పోషించి
మాపైకి ఉసిగొల్పితివేల!.
అది ఈ ప్రపంచ చలన
మూలకారణ హేతువై,
నేడు మా పాలిట
ముఖ్యావసర సేతువై
మమ్మాడించుచున్నది,
ముంచివేసినది
తన కాంతిలహరులందుమమ్ము.
కట్టెల పొయ్యి మాయం,
కరెంటు స్టౌ ఖాయం.
రోలు సీలయి సుమిత్ సుస్థిర ఆస్తి.
కుక్కర్ లేని ఇల్లు
చుక్కల్లో బిక్కు బిక్కుమనే
చతుర్దశి చంద్రుడే
ఎటు చూచినా నీ శరీరాలే
వాటి ఆత్మ నీవే.
పరమాత్మ స్వరూపమా!
ప్రపంచచలన మూలమా!
మా జీవన బలమా!
మా సుఖాలకు ఆలంబనమా!
నీరాకతో మాకు పరిపుష్టి
ఎన్ని సుఖాలుఎన్ని యంత్రాలు
ఎన్ని చిరుదిండ్లు ఎన్ని సౌఖ్యాలు.
అయితే మా శరీరాలు
శ్రమ మాట మరిచాయి నీ రాకవల్ల.

-డా.సి.వసుంధర

సృష్టి

బుడ్డి దీపాలు
గుడ్డి వెలుతురూ
చదువుపని
చక చకా
చక్కటి ఆరోగ్యం.
కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపే
వెలుతురులో చదువులు
శారీరక శ్రమ లేకుండా
బిరబిరా పనులు
మీటలు నొక్కే
వంటింటి పనులు
అడుగు అడుగునా
విద్యుత్ వాడకం.
చెమటలు పోస్తే
గిర గిర తిరిగే పంకా
చల్లదనానికి
చలవ యంత్రాలు
ఎన్నెన్నో సౌకర్యాలు
కూర్చే విద్యుత్
గడుసుగా చేసుకుంది
మనిషిని బానిసగా
ఒక పూట అన్నం
లేకపోయినా
సరిపెట్టుకునే మనిషి
కరెంటు లేకపోతె
విలవిలలాడతాడు
వదులుతాడు
నిట్టూర్పులెన్నో.
అందుకే కరెంటు ఉత్పత్తిని చుట్టూ
రకరకాలుగా
జల ఉత్పత్తి
వాయు జనిత
సౌరవిద్యుత్తు
అవసరాలెన్నో
ఉత్పదన కూడ అంతే
మనిషి సృష్టి ఏదైనా
తానే బానిస అవుతున్నాడు
డబ్బు సృష్టించి
పడరాని పాట్లు
విద్యుత్ సృష్టి
అది లేకపోతె
మనుగడే లేదు
ఏమిటో విచిత్రం!.

-మోటూరి శాంత కుమారి

పుస్తక సమీక్ష

‘అవిరామం’ కవిత్వ సాధన

కవిత్వంలోకి దిగటం ఈజీగా కనిపిస్తుంది కానీ, కవిత్వంతో బతకటం అంత ఈజీ కాదు. కిరీటాలు తొలగించుకోవాలె, భుజకీర్తులు తీసి పక్కన పెట్టాలె. నలుగురితో నడవాలె. ఎక్కడిదాకంటే అక్కడిదాకా కలిసి నడవాలె.కలెగలిసిన మాటలు పట్టాలె. సారూప్యమున్న ఊహలు వెదుక్కోవాలె. కొత్త అనుభవాలకు మనల్ని మనం అనుసంధానం చేసుకోవాలె. నూర్ల పాదాల సాహిత్యాన్ని అక్కున చేర్చుకోవాలె. అప్పుడు గాని నూటొక్కటో పాఠం పురుదు పోసుకోదు.

“మంచికి/ మంచిలా అగుపించే చెడుకి
సత్యానికి/ సత్యమే అనిపించే అసత్యానికి మధ్య
న్యాయమైన గీత ఉన్నట్లు
హృదయంలోని మానవత్వానికి
వెనుక దాగిన దానవత్వానికి
ఖచ్చితమై హద్దు’

తెలుస్తుంది. సరిహద్దుల్లోని కవిత్వం లోలోపల ఉండవలసిన తప్పొప్పని సరి మార్పు, మానవత్వం తెలుస్తుంది.

కవిత్వ లోకానికి **‘అవిరామం’** కొత్తది కావచ్చు కాని, కవి నక్క హరిక్రిష్ణ కొత్తవాడు కాదు. **‘రచనల చెరువు’** నుండి **‘తెలంగాణ రచయితల సంఘం’** దాకా సాహిత్య గమనాన్ని చూసినవాడు. సాహిత్య సభల నిర్వహ ణలో ప్రత్యేక సామర్థ్యం ఉన్నవాడు. అధ్యాపకత్వం లేని కోవలో ప్రత్యేకం గా చెప్పదగిన కవి. ఆయన అనుభ వాలు భిన్నమైనవి. పల్లె వాతావర ణాన్ని ఇప్పటికీ వదిలిపెట్టకపోవ దంలోని ఫ్లేవర్ ఆయన కవిత్వంలో ప్రత్యేకంగా గుర్తించవచ్చు. యాభైకి పైగా కవితలున్న నక్క హరికృష్ణ, ‘అవిరామం’లో వస్తు విస్తృతిని, అభి. వ్యక్తి విన్యాసాన్ని ప్రత్యేకంగా గుర్తిం చవచ్చు. ఏ కవి ప్రభావం కూడా కొట్టొచ్చినట్లుగా కనబడకపోవడం ఆ ప్రత్యేకత.

తెలంగాణ రాష్ట్రోద్యమ కాలం నాటి ఉద్వేగం, పల్లె దైన్యం, మానవ సంబంధాలు, కరోనా ప్రభావం, పేదరికంలో బాల్యం తదితర వస్తువులపై రాయబద్ధ యాభై కవితల్లో భౌతికంగా గుర్తించదగిన లక్షణం ఒకటున్నది. అది- సమ నిడివి.

ఇరవై పాదాలకు తగ్గని కవిత కాని 40 పాదాలకు మించిన కవిత కానీ ఈ సంకలనం లో లేదు. ఇది Unconscious గా కవి తనకు తాను స్థిరపరుచుకున్న కవిత్వ నిడివి. సాధారణంగా నిడివిని వస్తువు నిర్దేశిస్తుంది. ‘నీవే లేకుంటే’ అనే కవిత కవి నాన్నపై రాసిన ఎలిజీ. ఇది చిన్నగా ఉండడానికి అవ కాశం లేని వస్తువు. కానీ 20 పాదా ల్లోనే ఉంది. కాలుతున్న వసంతం ఉగాది కవిత అవసరం రీత్యా కానీ, ఆనందం కోసం రాసుకున్నా కానీ దీని సైజు సాధారణంగా ఎక్కువగా ఉంటుంది. కానీ, హరికృష్ణ దీన్ని 24 పాదాల్లో ముగించాడు. కరోనా మీద రాసిన పునర్నిర్మాణం 40 పాదాల్లో సాగిన పెద్ద కవిత ఈ సంపుటిలో ఇట్లా చూసినప్పుడు Equal length of Poems అనేది నక్క హరికృష్ణలో గుర్తించదగిన అంశం. ఇతర కవుల లో ఉందని ఒక భిన్నమైన విషయ మిది. ఇది ఇప్పటికి నవ్యత. హరికృష్ణ లో నాకు నచ్చిందిదే.

నిర్మాణంలో కవులు రెండు రకాలుగా పోతుంటారు. పూర్తిగా మార్మిక పాద నిర్మాణాలతో రాస్తూ పాఠకుడిని కొంత అస్పష్టతలోకి నెట్టే కవిత్వం ఒక రకం. దీనికి ‘అస్పష్టత’ కాదు ‘క్లిష్టత’ మాత్రమే అని ఆ కవిత్వాన్ని అభిమానించే వారిచ్చే జవాబు. దీన్ని ‘మో’ సమూహంగా గుర్తుపెట్టుకోవచ్చు. ఇంకోరకం కవులు చాలా స్పష్టతతో, పాఠకుడు లక్ష్యంగా రాసేవాళ్లు. ఇందులో వచనం ఎక్కువ అయినట్లనిపించే కవిత్వమూ ఉంటుంది. సూటి వచనంలోనే హృదయాల్ని కదిలించే వాక్యాలుండే కవిత్వమూ ఉంటుంది నందిని సిధారెడ్డి, అమ్మంగి వేణుగోపాల్ లాంటి కవుల్లా, ఈ సంపుటిలోని కవిత్వం ఈ రెండు సమూహాలకు సమాన దూరంలో లేదా కావలసినంత దగ్గరలో ఉంది. ఇది ఒక కొత్త లక్షణం. హరిక్రిష్ణలో నాకిది నచ్చింది.

‘మనసులన్నీ/ గొలుసులతో బిగుసుకుపోయాయి’- అంటాడొక చోట. ఇక్కడ అమూర్త వస్తువును మూర్తవస్తువుతో అనుసంధానం చేసాడు.

‘భగీరథుడు’ కవితలో- **‘దుఃఖం అనివార్యమయింది/ మరణం మరొక ఆరంభం”** అంటాడు. మరణాన్ని ఆరంభంగా చెప్పడం భౌతికవాదుల మార్మికత కిందే లెక్క.

‘ఒంటరి నది’లో..

“నిన్నటిదాకా తెలువనే లేదు/ తలాదిక్కు లాగిన వృ‌డు/ తెగిపడుతున్నది నా మొండె మేనని” అంటాడు. సర్రియలిజానికి చాలా దగ్గరగా ఉన్నట్లనిపించే ఇలాంటి పాదాలతో పాటు Single read లో అర్థమయ్యే పాదాలూ ఈ సంపుటిలో చాలానే ఉన్నాయి. అవి కూడా చాలా ఎఫెక్టివ్‌గా ఉన్నాయి. ఎందుటాకును నిర్వచిస్తూ..

“జీవితకాలపు అనుభవాలను
తనలో తాను దాచుకొని
ఊపిరి విలువల్ని
ఎరుక పట్టిస్తున్నది” అంటాడు.

‘ఊహాన్’ శీర్షికతో కరోనా గురించి రాస్తూ..

“ఇక్కడ ప్రతి శరీరం
మానవ బాంబే
ప్రతి స్వర్శా పేలుడు పదార్థమే
ప్రమత్తతతో
ప్రతిదినమూ ప్రాణగండమే”

అంటాడు.

ఏదో ఒక స్థిరపడిన విన్యాసంతో కూడిన డిక్షన్ ఈ కవిలో లేదు. సుకుమారమైన వస్తువు మీద కానీ సుకుమారమైన అభిమాన లక్ష్యంగా గాని ఈ కవితలు ఉన్నట్లనిపించవు.

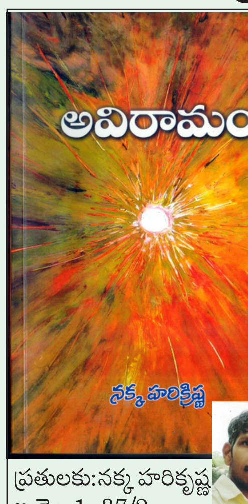

ప్రతులకు:నక్క హరికృష్ణ
ఇ.నెం.1-37/2
సింగన్నగూడ (విలేజ్), కొక్కొండ (పో), కల్లక(వయా) ములుగు (మం)సిద్దిపేట (జి)- 502 335
సెల్: 99488 77662

తన ఫీల్ ప్రధానంగా తన లక్ష్యానికి అణుగుణంగా మాత్రమే హరిక్రిష్ణ కవితా వస్తువు. కవిత్వ నడక ఉంది. పేదవాడి బాల్యం గురించి రాస్తూ “ఆ పొట్ట ఆకలి మంటలలో కాలిపోయింది” అన్నప్పుడు గతంలో బాల కార్మికులపై రాయబడ్డ ఏ కవితా వాసన తగలకుండా జాగ్రత్తపడతాడు. ఈ కవితలోనే..

“మనుషులనే గోడల నడుమ బందీ అయిన బాల్యం ఆ ఇంట్లోని ఎంగిలి గిన్నెల మీద విలపిస్తుంది”. అనడంలో బాల కార్మికురాలి దుఃఖం వినూత్నంగా సూచనాత్మకంగా చిత్రించబడ్డది. ఇంకో కవితలో ఇదే బాల్యంపై-

“రోడ్డుపై నిద్రిస్తున్న నిర్భయం వాళ్ళది
భయం వాళ్ళను స్పృశించదు
బాలల చట్టాల నీడలో
బాల్యాన్ని బలితీసుకుంటున్న వంచన”-

అనడమూ మౌలికంగా ఉంది.

అత్యాధునిక కవిత్వపు తీరు తెన్నుల గురించి ఉపరితల అభిప్రాయాలు కొన్ని కవిత్వాన్ని ఇష్టపడి చెప్పిన అభిప్రాయాలు కొన్ని వస్తూ ఉంటాయి. నిజానికి అత్యాధునిక కవిత్వ నిర్వహణ కత్తిమీద సామే. ఎందుకంటే దానికి ఛందస్సు లేదు. అలంకారం అప్షనల్, కథ లేదు, పునాది కూడా లేదు. ఆధునిక వచన కవిత్వమంటే కనిపించని పునాదుల మీద కట్టవలసిన రంగుల హర్మ్యం. కవి తనకు తానుగా కనిపించని సొంత చందస్సొకటి ఏర్పరచుకొని రాసుకుంటాడు. అతనికి ఒక తాత్విక పునాది ఉంటాయి. ఉంటేనే ఉంటాడు. దానికి మనం ఏ పేరైనా పెట్టుకోవచ్చు. ఎత్తుగడ, నిర్వహణ, ముగింపు ఎలా ఉండేదే చర్చ.

ఈ సంపుటిలో కొన్నిచోట్ల మంచి ఎత్తుగడలూ, మంచి ముగింపులు పాఠకుల్ని ముగ్ధుల్ని చేస్తాయి. ‘గాయం వాసన’ను ప్రారంభిస్తూ..

“ఎందుకో ఇవ్వాల
ఆకాశం తల్లడిల్లుతూ
జోలపాట పాడుతుంది
చెవులు రిక్కించి విను”-

అని చాలా ఆసక్తిగా కవితలోకి లాక్కుపోతాడు. రాష్ట్రం సిద్ధించిన ఆనందంలో రాసిన **‘అక్షరనీరాజనలు’** కవితను ముగిస్తూ రాసిన మనోహరమైన మాటలివి-

“ఇది పాల్కురికి పాదపీఠిక
పోతున్న సేద్య భూమిక
విశ్వంభరుడి నాట్యవేదిక
ఇది తెలవాహ సొబగుల
వైతాళికుల భూమి”-

నిర్వహణ ఒక్కో పద్యంలో ఒక్కో విధంగా ఉండడం కద్దు. వస్తువును బట్టి కవిత్వరూపం నిర్ణయించబడుతుందనే సహేతుక అభిప్రాయం ఒకటి ఉంది. ఒకే కవి భిన్నమైన వస్తువులపై రాసిన కవితలు పూర్తి భిన్నంగా ఉండాలి.

నిజం తెలిసాక ఇది ఆ కవిదేనా అన్నంత భిన్నంగా ఉండాలి. అలా ఉండేట్లు రాయడం అంత చిన్నవిషయం కాదు.

ఆ పెద్ద విషయాన్ని సాధించడం కోసం అందరం ప్రయత్నం చేయాల్సినవా రమే. నక్క హరిక్రిష్ణ కూడా.

హరిక్రిష్ణకు అభినందనలతో..

నక్క హరికృష్ణ రచించిన ‘అవిరామం’ పుస్తకంపై డా॥ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి గారు రాసిన ముందు మాట

- డా॥ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి
సెల్: 8978869183

స్నేహం

(కథ)

అనగనగా మిలాపూర్ అనే గ్రామంలో చైతన్య, సహస్ర ఇద్దరు మిత్రులు ఉండేవారు. వారిద్దరూ ప్రతిరోజు కలిసిమెలిసి ఉంటూ బడికి వెళ్లేవారు. ఎక్కడ ఉన్న ఇద్దరు కలిసి ఉండేవారు. ఆడిపాడుతూ మంచి పేరు తెచ్చుకున్నారు. ఒకరోజు చైతన్యకు బాగా జ్వరం రావడం వలన బడికి వెళ్లలేక పోతుంది. సహస్ర ఒక్కతే బడికి వెళుతుంది. బడిలో చైతన్య లేకపోవడం వల్ల తరగతి గదిలో సహస్ర మౌనంగా ఉంటుంది.

సహస్ర పాఠశాల ముగియగానే సరాసరి చైతన్య దగ్గరికి వెళుతుంది. చైతన్యకు బాగా అనారోగ్యం ఉందని ఆసుపత్రిలో చేర్పించామని తల్లిదండ్రులు చెబుతారు. శస్త్ర చికిత్స చేయాలి అందుకు తమ వద్ద డబ్బులు లేవని అంటారు. సహస్ర చాలా బాధపడుతుంది. తన ఇంటికి వెళ్ళి తాను దాచుకున్న డబ్బులు తెచ్చి చైతన్య తల్లిదండ్రులకు ఇస్తుంది. అలా సహస్ర ఇవ్వడం చూసిన ప్రజలు తలా కొంత డబ్బు సహాయం చేస్తారు. చైతన్య తల్లిదండ్రులు సంతోషించి, శస్త్ర చికిత్స చేయిస్తారు. కొద్దిరోజుల్లోనే మళ్లీ చైతన్య, సహస్ర బడికి వెళ్తారు. తనను కాపాడినందుకు చైతన్య ధన్యవాదాలు చెబుతుంది. మనలో మనకు ధన్యవాదాలు ఎందుకు? మనం ఒకరిని విడిచి ఒకరం ఉండకూడదు. స్నేహానికి డబ్బుతో వెలకట్టకూడదు అని సహస్ర అంటుంది. అందరూ కూడా చైతన్య, సహస్ర వలే కలిసి ఉండసాగారు.

నీతి: స్నేహమంటే డబ్బుతో ఉండకూడదు మనసులో ఉండాలి.

-గొల్ల నవ్య
పదవ తరగతి ,జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల హవేలి ఘనపురం

గజల్

వెలుతురు వేటుకు తమము ఓడితే భలేగుంటుంది
వెచ్చని కిరణం మేను తాకితే భలేగుంటుంది.
పున్నమి రాతిరి వెన్నెల రాజుకు పోటీ ఎవరోయ్
జాబిలి కోటకు తారలు వెళితే భలేగుంటుంది.
గజరాజు గర్జన వింటే జడవని వనమే లేదోయ్
గాండ్రించు పులిని లేడి తరిమితే భలేగుంటుంది.
నేనే గొప్పని మిడిసే పురుషులు అహము తొలగాలి
మగువల గెలుపును మెచ్చి పొగిడితే భలేగుంటుంది.
పూవుల తోనూ కబురులు చెప్పుట ఉషకే తెలుసోయ్
విరులు నవ్వుతూ తలలు ఊపితే భలేగుంటుంది.

-వెగ్గలం ఉషశ్రీ
9440370066

అన్నాద్భవంతి భూతాని

తండ్రి వైద్యం అంటే
కొడుకు సేద్యం అన్నాడు
వ్యవసాయ శాస్త్రం అభ్యసించేడు
దేశంలో కరువు పరిస్థితులకు చలించి
పస్తులు లేని భారతం నా సంకల్పం దీక్షగా
దిగుమతులను ఎగుమతులుగా దేశాన్ని ఎదిగించిన
శాకాంబరి అన్నపూర్ణల ప్రతిరూపం
దేశవాళి గోధుమలు చిరుధాన్యాలు
అధిక దిగుబడితో పండే ప్రక్రియ శ్రీకారంతో
ఆకలి రక్కసిని అణిచిన మరో బలరాముడు
భారత ప్రభుత్వ పద్మశ్రీ పద్మ,భూషణ్ పద్మ విభూషణుడు
కొలంబియా వాల్వో బిరుదాంకితుడు
జకోస్లావేకియా మెండర్ మెమోరిల్ మెడల్ అలంకృతుడు
మెగసెసే అవార్డు వరించిన విజ్ఞాని
ఐన్‌స్టీన్ వరల్డ్ సైన్స్ అవార్డుకు ప్రపంచ విజేత
వరల్డ్ ఫుడ్ అవార్డు, పర్యావరణ సంబంధ టేలర్ అవార్డు
సైతము పరిగ్రహించిన భారత ఋషివర్యుడు
పార్వతి తంగమ్మాళ్ సాంబశివన్ పుణ్య దంపతి పుత్రుడైన
తమిళగడ్డ కుంభకోణంలో జన్మించిన
హరిత విప్లవ పితామహుడు
మహోన్నతుడు మానవీయ యమ్మెస్ విశ్వనాథన్

-సోమయాజుల సుబ్రమ్మణ్య శర్మ
సెల్: 9346671524

తక్కెడ పాఠం (కథ)

ఒకానొక పల్లెటూరిలో చెలమయ్య అనే ఓ అమాయకుడు ఉండేవాడు. అతని అమాయకత్వం ఎంతలా అంటే, ఎవరు ఏది చెప్పినా, అది నిజమా కాదా అని ఆలోచించకుండా వెంటనే నమ్మేసేవాడు. అతని ఈ అమాయకత్వాన్ని ఆసరాగా తీసుకుని చాలామంది అతన్ని మోసం చేసేవారు.

అదే గ్రామంలో నాగభూషణం అనే కిరాణా వ్యాపారి ఉండేవాడు. ఇతను కేవలం వ్యాపారి మాత్రమే కాదు, పక్కా మోసగాడు. తూకాల్లో మోసం చేయడం, మాయమాటలు చెప్పి అమాయక ప్రజల నుండి డబ్బు గుంజడం వంటి అక్రమాలకు పాల్పడేవాడు. అంతేకాదు, అవసరం ఉన్నవారికి అధిక వడ్డీలకు డబ్బు అప్పిచ్చి ఊరిలోనే అత్యంత ధనవంతుడిగా మారాడు.

ఓ రోజు చెలమయ్యకు పంచదార అవసరమైంది. మూడు కిలోల పంచదార కోసం నాగభూషణం దుకాణానికి వెళ్ళాడు. చెలమయ్య పంచదార అడగ్గానే, నాగభూషణం తన ఎత్తుగడను అమలు చేశాడు. త్రాసులో ఒక పళ్ళెంలో ఒక కిలో బరువున్న పంచదారను, మరో పళ్ళెంలో రెండు కిలోల బరువున్న పంచదారను పోశాడు. సహజంగానే తక్కువ బరువున్న ఒక కిలో పంచదార పళ్ళెం పైకి లేచింది. ఇదే అదనుగా నాగభూషణం పైకి లేచిన ఆ ఒక కిలో పంచదారను చెలమయ్య సంచిలో పోశాడు. ఆ తర్వాత,

"మూడు కిలోలకు లెక్క సరిచేశాను, డబ్బులు ఇవ్వండి" అంటూ చెలమయ్య నుండి డబ్బులు తీసుకున్నాడు.

"నాగభూషణం, నువ్వు నాకు ఒక కిలో పంచదార మాత్రమే ఇచ్చావేంటి? నేను మూడు కిలోలు అడిగాను కదా?" అని చెలమయ్య అమాయకంగా అడిగాడు.

"చెలమయ్యా! అందుకే నిన్ను అందరూ వెర్రిబాగులోడివని ఆటపట్టిస్తారు. నీకు తెలియదా? తూకంలో పైకి లేచిన పళ్ళెంలోని వస్తువే గొప్పది! తెలివైన వాళ్ళు దానినే తీసుకుంటారు. అది అత్యుత్తమమైనది"

అని నాగభూషణం నవ్వుతూ, వెటకారంగా చెప్పాడు. నాగభూషణం మాటలను నమ్మిన చెలమయ్య,

"సరేలే, అలాగే. నేనూ తెలివైన వాడినే. ఊరికే నీతో సరదాకి అన్నాను,"

అని తన తెలివికి తానే మురిసిపోతూ ఆ ఒక్క కిలో పంచదారతో ఇంటికి చేరాడు.

ఇంటికి వెళ్ళిన తర్వాత, తెచ్చిన పంచదార తక్కువగా ఉండటాన్ని చూసి చెలమయ్య భార్యకు అనుమానం వచ్చింది.

"ఇదేంటి, ఇంత తక్కువ పంచదార తెచ్చావు? మూడు కిలోలు అన్నావు కదా?" అని అడిగింది.

జరిగినదంతా చెలమయ్య తన భార్యకు పూసగుచ్చినట్టు చెప్పాడు. నాగభూషణం తన భర్తను మోసం చేశాడని తెలుసుకున్న అతని భార్యకు కోపం నషాళానికి అంటింది. తన అమాయకపు భర్తను మోసం చేసిన నాగభూషణానికి తగిన బుద్ధి చెప్పాలని నిర్ణయించుకుంది.

"అతనికి బుద్ధి రావాలంటే, ముల్లును ముల్లుతోనే తీయాలి! అదే అతనికి సరైన గుణపాఠం అవుతుంది"

అంటూ ఒక తెలివైన ఉపాయాన్ని తన భర్తకు చెప్పింది. చెలమయ్య భార్య మాటలకు అంగీకరించి, సరేనని తల ఊపాడు. మరుసటి రోజు చెలమయ్య ధైర్యంగా నాగభూషణం దుకాణానికి వెళ్ళాడు.

"నాగభూషణం! నాకు ఇరవై వేల రూపాయలు అత్యవసరం. కేవలం ఒక్క రోజులో తిరిగి ఇచ్చేస్తాను, వడ్డీ కూడా చెల్లిస్తాను"

అని అడిగాడు. డబ్బులకు, అధిక వడ్డీకి ఆశపడిన నాగభూషణం, చెలమయ్య అడిగిన డబ్బు ఇచ్చి పంపాడు. తన డబ్బు సురక్షితంగా, వడ్డీతో సహా తిరిగి వస్తుందని ఆశించాడు. తరువాత రోజు, చెలమయ్య డబ్బు తిరిగి చెల్లించడానికి నాగభూషణం దుకాణానికి వెళ్ళాడు.

"ఇదిగో నీ డబ్బు," అంటూ, కేవలం రెండు వేల రూపాయలను నాగభూషణం చేతిలో పెట్టాడు.

"నీకేమైనా మతిపోయిందా? నువ్వు తీసుకున్నది ఇరవై వేలు, తిరిగిచ్చేది రెండు వేలా? ఇంత మోసమా?"

అని నాగభూషణం కోపంతో అరిచాడు. అతని ముఖం ఎర్రబడిపోయింది.

"మతిపోయింది నాకు కాదు, నీకే నాగభూషణం. కావాలంటే చూడు!"

అంటూ నాగభూషణం చేతిలోని రెండు వేల రూపాయలను తీసుకుని, అక్కడే ఉన్న త్రాసులోని ఒక పళ్ళెంలో వేశాడు. ఆ తర్వాత తన జేబులోని పద్దెనిమిది వేల రూపాయలను మరో పళ్ళెంలో వేశాడు.

చెలమయ్య ఆ విధంగా డబ్బులు పెట్టగానే, రెండు వేల రూపాయలు వేసిన పళ్ళెం పైకి లేచింది.

"చూశావా నాగభూషణం? తూకంలో పైకి లేచిన పళ్ళెంలోనిదే గొప్పదని నీవే చెప్పావు! అందుకే నీకు రెండు వేలు ఇచ్చాను. అది అత్యుత్తమమైనది కదా?"

అని చెలమయ్య నవ్వుతూ, నాగభూషణం మాటలనే అతనికి తిరిగి వినిపించాడు. తాను చేసిన మోసం తనకే ఎదురుదెబ్బ తీసిందని, తన సొంత మాటల వలలో తానే చిక్కుకున్నానని తెలుసుకున్న నాగభూషణం సిగ్గుతో తలదించుకున్నాడు. తన మోసం బయటపడిందని గ్రహించి, చెలమయ్యను క్షమాపణ కోరాడు. చెలమయ్య, నాగభూషణానికి మిగిలిన పద్దెనిమిది వేల రూపాయలను కూడా ఇచ్చి,

"నాగభూషణం! ఇకపై ఎవరినీ మోసం చేయవద్దు. నిజాయితీతో వ్యాపారం చెయ్యి. ప్రజల నమ్మకాన్ని గెలుచుకో. నిజాయితీగా సంపాదించిన డబ్బే నిలుస్తుంది"

అని బుద్ధి చెప్పి అక్కడి నుండి గంభీరంగా వెళ్ళిపోయాడు. ఆ రోజు నుండి నాగభూషణం తన తప్పు తెలుసుకొని, తన మోసపు అలవాట్లను మానుకొని నిజాయితీగా వ్యాపారం చేయడం ప్రారంభించాడు.

చెలమయ్య కూడా తన భార్య తెలివితో కేవలం అమాయకుడిగానే కాకుండా, తెలివైన, ధైర్యవంతుడైన వ్యక్తిగా మారి, మోసగాడికి తగిన గుణపాఠం నేర్పాడు.

ఈ సంఘటన ఆ గ్రామంలో చెలమయ్య పట్ల ఉన్న అందరి అభిప్రాయాన్ని మార్చివేసింది.

-డా॥పోతగాని సత్యనారాయణ
9182531202

కవితార్చన

అడ్మిన్: డా॥రాధాకుసుమ
సెల్:99892 41319

"కుసుమ ధర్మన్న కళా పీఠం" సంస్థ ప్రతిరోజు కవిత్వ రచన చేయిస్తుంది. అందులో ముఖ్యమైన కొన్ని కవితలను నేటినిజం పాఠకుల కోసం ప్రత్యేకంగా అందిస్తున్నాం..
-సంపాదకులు

కోరిక

మరు జన్మలోనైన ఊహ తెలియని పసి వయసులో..నా
కన్న తండ్రి కాలధర్మం చేయకుండ కరుణించమని కోరుకుంట.
అమ్మ కనుసన్నల్లోనే క్రమశిక్షణతో పెరుగుతూ
పసితనం నుండే శ్రమ విలువ నెరిగిన విధానం కోరుకుంట.
పోటీ పడి చదివి గెలుపుబాటలొ బాసిల్లుతూ
ఉత్తమ విద్యార్థిగా ఉపాధ్యాయులచే
ప్రశంసింపబడిన పరిమళాలు కోరుకుంట.
పరీక్షలంటే పండగ - పనంటే పరమానందంగా సాగిన
శ్రమైక జీవన సౌందర్యాన్ని మళ్ళీ ప్రసాదించమని కోరుకుంట.
బంధాలు, బాంధవ్యాలతో, ప్రేమానురాగాలతో గడిపిన
చిన్న నాటి చిరునవ్వులు ఇవ్వమని కోరుకుంట.
కష్టాలను మగరాయుడిలా ఎదుర్కొన్న అమ్మయొక్క
సమయ స్ఫూర్తి, ధైర్య, సాహసాలు ఇవ్వమని కోరుకుంట.
కడుపు కట్టుకొని ఆకలి తీర్చిన దైవం లాంటి అమ్మను,
సహనం, సహృదయురాలైన నా శ్రీమతిని
జన్మ జన్మలకు ఇవ్వమని కోరుకుంట.
సర్వ జనులకు సౌఖ్యాలు, సుఖశాంతులు అందిస్తూ..
ప్రపంచ శాంతి నెలకొల్పబడాలని కోరుకుంట.

- వడ్డేపల్లి నర్సింగరావు
+91 99599 45645

మానసం

ముగ్ధ మనోహరమైన నీ రూపం
పురుషులకే మోహాన్ని కలిగించే నీ స్వరూపం
సృష్టిలోని సౌందర్యమంతా రాశీభూతమైతే
అది నీ రూపం
కలువ కొలనులో వికసించిన
పద్మ పత్ర నేత్రద్వయం నీది
నిన్ను చూడ పులకించె గాది సూనుని మానసం
సరయూతీరాన విశ్రమించిన వేళ
వెన్నెల విలాసం లాంటి
నీ చిరునవ్వు మోము ముందు నిలిచి
"కౌసల్యా సుప్రజా రామా"
అంటూ
దుష్టశిక్షణకై కర్తవ్య బోధ చేసె
నేడు నిన్నర్థిస్తున్నాను
వాడవాడలా రావణులు
ఊరు ఊరుకూ మారీచ సుబాహులే
రా స్వామి! మనసులో తిష్టవేసిన
అసుర ప్రవృత్తిని పారద్రోల
నాయకుడివై ఒకసారి రా స్వామి!

-యర్ర శ్రీదేవి
99591 94224

తెలుగు రవికిరణం

తెలుగు తల్లి ముద్దు మాటలోనే వెలుగు,
మనసు మురిసే మాధుర్యంలోనే వెలుగు.
వాగ్గేయకారుల వీణ స్వరంలో వెలుగు,
వెదజల్లే వేద జ్ఞానంలో వెలుగు.
తెనుగు తల్లి తాళపత్ర గంధం వెలుగు,
కవులు కీర్తించిన కీర్తి గాథ వెలుగు.
పల్లె పొలాల్లో పసిడి గింజల వెలుగు,
నదీ తరంగాల నిత్య నృత్యాల వెలుగు.
విజయనగర వైభవ స్ఫూర్తిలో వెలుగు,
సత్యమూ సాహిత్య సౌరభంలో వెలుగు.
అక్షరమే ఆలయం అన్న భావంలో వెలుగు,
భావ గంగలో భాషా గౌరవంలో వెలుగు.
తెలుగు తల్లి చిరునవ్వు నిత్య దీప వెలుగు,
పసిపిల్ల పలికే మాటలో తొలి వెలుగు.
గీతం, గద్యం, గాథల గగనంలో వెలుగు,
ప్రేమ పల్లవించే పరిమళంలో వెలుగు.
ఎప్పటికీ ఎరగని శాశ్వత జ్యోతి వెలుగు,
తెలుగు తల్లి మనలో నిత్యం నిలిచే వెలుగు.

-రాజ్యలక్ష్మి శశిధర్.
+91 79817 84503

సహస్ర హత్య

ఓ తల్లి దండ్రులారా!
కుటిల కుతంత్రపు కుటుంబ పెంపకమా..!
కోమలంగా పెరుగుతూ
విమలమైన బాలిక ఎలా శతృవాయే..
స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఆడది
సబలగా చెప్పే అర్థాలు యేమాయే..?
పొరుగున ఆడపిల్ల నాలుగు గోడల మధ్య అబలగా హత్య..!
విశ్వగురువుగా ఎదిగే దేశ ప్రగతికి చేటు..!
సహస్రను కనిపెంచిన తల్లిదండ్రులకు కడుపు కోత !
మైనర్ బాలిక సహస్ర హత్య..!!
పక్కింటి మైనర్ బాలుడే హంతకుడు..
పథకం ప్రకారం బ్యాట్ కోసమా..!!
పరువు కోసం బాలిక హత్య..!!
వయసుకు మించిన ప్రణాళికలతో..!!
వడి వడిగా కత్తి పోట్లతో
పంచ ప్రాణాలు అనంత వాయువుల్లో..!!.
ఆధునిక మాధ్యమాల ప్రభావమా...
ఆకతాయిగా మారిన మైనర్ బాలుడు..!!.
సమాజానికి సెగల ఊసులూదిన
సంఘటన యిది ..!
ఇది నేరమనాలా లేక ల్యాబుల్లో పరీక్ష అనాలా!.
ఏమందునీ నేతి,మతి మాలిన దుర్భర,
దుస్సంఘటన చర్యను
రక్షణశాఖకు కొత్త పాఠాలు నేర్పిన
ఈ హంతకుని ఏమందును...
సభ్య సమాజం తలదించుకునే వీడిని ఏమందును
తోటి బాలబాలికల భవితకు సవాలక్ష సవాళ్లు..!!
తల్లిదండ్రులు తలదించుకునేలా తనయుడా బాలుడు..!
బాలనేరస్థుల జాబితాలో ఉంచుట సబబు... కాదు,
ఉరిశిక్షే సమాజానికి రక్ష!

-గూండ్ల నారాయణ
9441678733.

గ్రంథాలయాలు సమగ్ర వికాస సోపానాలు..

అనంత సాగర్ లో రెండు పుస్తకాల ఆవిష్కరణ

పుస్తకావిష్కరణలో విద్యార్థులతో అతిథులు

ప్రతి గ్రామానికి ఒక చరిత్ర ఉంటుందని,అలాంటి చరిత్రను లిఖించి,పుస్తక రూపంలోకి తెచ్చి భావితరాలకు అందించాలని, అందుకు బాలలు సాహిత్య అభిరుచి పెంపొందించుకుని రచనలు చేయాలని, బాలల రచనలు ముద్రించడానికి చిల్డ్రన్ అకాడమీ సహాయం చేస్తుందని, ఉపాధ్యాయులు బాల సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించాలని,రేపటి సమాజానికి ఉత్తమ పౌరులను అందించేది సాహిత్యమే నని , విద్యార్థులు ఎక్కువగా పుస్తకాలు చదవాలని, గ్రంథాలయము ను సద్వినియోగం చేసుకోవాలని బాల చెలిమి,దక్కన్ ల్యాండ్ సంపాదకులు మణికొండ వేదకుమార్ అన్నారు. గురువారం (21.08.2025) సిద్దిపేట జిల్లా చిన్న కోదూరు మండలంలోని అనంత సాగర్ ఉన్నత పాఠశాలలో విద్యార్థులు వ్రాసిన "అనంత సాగర్ అక్షర కెరటాలు "అనే బాలల కథల పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ తెలుగు ఆచార్యులు డా.రఘు ఏడవ తరగతి విద్యార్థి బి.విశ్వతేజ వ్రాసిన "విశ్వ తేజం " కథల పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించి " విద్యార్థులు చిన్న వయసులోనే కథలు వ్రాయడం అద్భుతమని,అది విద్యార్థుల సమగ్ర వికాసానికి ఉపయోగపడు తుందని, కథలు మన జీవన వికాసానికి సోపానాలు అని అన్నారు. ప్రధానోపాధ్యాయురాలు కోట జ్యోతి అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలో భైతి దుర్గయ్య సంపాదకత్వంలో రూపొం దించిన పుస్తకాల ఆవిష్కరణ అనంతరం పాఠశాలలో బాల చెలిమి గ్రంథాలయాన్ని ప్రారంభిం చారు. పాఠశాలకు వందకు పైగా పుస్తకాలు బహూకరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో బాల సాహితీ వేత్త గరిపెల్లి అశోక్, కథల తాతయ్య రాజమౌళి,తోట మధుసూదన్, గ్రామస్తులు ధర్మయ్య, కిష్టారెడ్డి, బాబయ్య, ఉపాధ్యాయులు శ్రీదేవి,సమ్మయ్య, నరేష్,దుర్గయ్య, వర్షారాములు, బాల చెలిమి ప్రతినిధులు విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు,యువకులు,సాహితీ వేత్తలు పాల్గొన్నారు.

కవిత్వ ప్రవాహంలో "రెండు ప్రేమల వాన"

పుస్తక సమీక్ష

ఆధునిక కవిత్వ క్షేత్రంలో కేతిరెడ్డి యాకుబ్ రెడ్డి గారిది ప్రత్యేకమైన శైలి.. ఐదు దశాబ్దాల జీవితాన్ని సాహితి అనుభవాన్ని అక్షరబద్ధం చేసి దానికి కాస్త ప్రేమను అద్ది రెండు ప్రేమల వాన రూపంలో కురుస్తున్నారు..కవిత్వ ప్రియులు, కవిత్వం రాయాలనే ఉబలాటం ఉన్న కొత్త తరం, కవిత పాఠకులు అందరూ ఈ ప్రేమ వానలో తడవాలిసిందే..తడిసి పులకరించాల్సిందే.. కవిత్వం పట్ల ఎంతో ప్రేమ కలిగిన యాకూబు రెడ్డి చూసిన ప్రతి దానిని వెంటనే కవిత్వం చేయాలనే ఆలోచన ఉన్నవారు కాదు. చాలా లోతైన పరిశీలన చేశాక అక్షరాలను అందమైన వాక్యంగా రూపు దిద్దుకునే వరకు నిరీక్షించే అరుదైన లక్షణం ఈ కవి సొంతం. జీవితాన్ని చాలా దగ్గరగా చూసి ఎన్నో మరపురాని సంఘటనలు, కుటుంబ సంఘర్షణలు, సమాజంలోని వైరుధ్యాలు, కులమత బేధాలు, మానవుడు అమానవుడుగా ,యాంత్రికంగా మారుతున్న నేటి పరిస్థితులలో మనిషి లో ఉండవలసింది మనిషి తనం మానవత్వం మంచితనం అదే తన కలం ఎజెండాగా భుజస్కంధాలపై వేసుకొని కవిత్వాన్ని ప్రేమిస్తూ కవిత్వంలో జీవిస్తూ కవిత్వాన్ని శ్వాసగా ధ్యాసగా భావిస్తూ మంచి సమాజాన్ని రూపొందించాలనే తలంపుతో తన కలాన్ని ,గలాన్ని కవిత్వం వైపు ఎక్కుపెట్టిన కవన కర్షకుడు .

తనకంటూ కొన్ని విలువలు ,నియమాలు సిద్ధాంతాలను ఏర్పరచుకొని కవిత్వం రాస్తున్న వారు చాలామంది ఉన్నారు కానీ ఈ కవి విశ్వ మానవ ప్రేమను వ్యక్తం చేయడము సమాజంలో జరుగుతున్న దారుణాలను ఖండించి నిక్కచ్చిగా నిలబడే మానవ గొంతుక కావడమే అంతిమ లక్ష్యమే ప్రతి కవితలో కనిపిస్తుంది. అమ్మ మీద ,అమ్మ ప్రేమ మీద, అమ్మ కష్టాన్ని మీద మాతృత్వం మీద అనేకమంది అనేక రకాల కవితా రూపాలను అమ్మ వైభవాన్ని విరివిగా రాశారు ఈ కవి అమ్మలేని లోటును, జ్ఞాపకాన్ని ఇలా అంటాడు..

"అమ్మ జ్ఞాపకం వస్తే
చచ్చేంత కోపం వస్తుంది
దేవుడు పిలిచాడు
మళ్లీ వస్తానని చెప్పి
ఇప్పటికి కనబడలేదు....
....
జ్ఞాపకంగా
ఓ ఫోటో నాయనా జేబులో పెట్టి పోవద్దు".

బాల్యంలో తల్లి లేని లోటును ప్రతి పిల్లవాళ్ళు పడే వేదనను ఎంత అందంగా ఆర్ధ్రంగా హృదయాన్నీ పట్టి పిండిచేసే విధంగా రాశారు ..

నేటి సమాజంలో జరుగుతున్న మారణ హోమాలు మహిళలపై అత్యాచారాలు బాలికలపై లైంగిక వేధింపులు వాటి అన్నిటినీ ఖండిస్తూ ఈ కవితలో అంటాడు

"నిద్రపోకు తల్లి నిద్రపోకు
నిద్రలో వచ్చే
కలలో కూడా కత్తులతోనే సంచరించు"

అంటే ఇక్కడ ఆడవారి పట్ల సమాజంలో పెట్రేగి పోతున్న దారుణాలను అరికట్టడానికి చట్టాలు ఎన్ని వచ్చిన, నిర్భయ లాంటి చట్టాలు ఎన్ని చేసిన, మనిషి ఆలోచన సరళి మారనంత కాలం మనిషిలో మానవత్వం పరిఢవిల్లనంత కాలం ఆడవాళ్లు కత్తులతో సంచరించాల్సిందే అంటూ కర్తవ్యాన్ని ధైర్యాన్ని ఉద్బోధిస్తాడు.... కేవలం కంటి ముందు జరుగుతున్న దృశ్యాలను చూస్తూ ఊరుకునే కవి కాదు, సందర్భాన్ని బట్టి దిశా నిర్దేశం చేస్తాడు. కవి గారు మానవ విలువలకు ఎంత ప్రాధాన్యతనిస్తాడో స్నేహానికి అంతే ప్రాధాన్యతను ఇస్తాడని చెప్పడానికి ఈ పుస్తకాన్ని తన మిత్రుడు అయినటువంటి

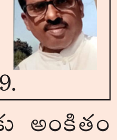

ప్రతులకు:
కేతిరెడ్డి
యాకూబ్‌రెడ్డి
సెల్:9989584549.

చుక్కల సుదర్శన్ కు అంకితం ఇచ్చాడు.. ఈ పుస్తకానికి ముందుమాటగా దర్భాశయనం శ్రీనివాస్ గారు చక్కని ఆ ముఖంతో పుస్తకాన్ని సమగ్రంగా ఆవిష్కరించే ప్రయత్నం చేశారు. ఇందులో దాదాపు70 కవితలు ఉన్నాయి. ప్రతి కవిత, వస్తు వైవిధ్యంతో, భిన్న భావనలతో పాఠకులను ఆలోచింపజేసి రంజింప చేస్తుందని లో సందేహం లేదు.

ఒక కవి కవిగా రాణించాలంటే భాగస్వామి పాత్ర కూడా కీలకమే అందుకే ఆమె అనే శీర్షిక లో భార్య గురించి ఇలా అంటాడు..

"ఆకలితో కూర్చున్న
పళ్లెంలో అన్నమైంది..
.....
విషాదం అలలై పైకి లేచినప్పుడు
చిరునవ్వుల నురగై కప్పేస్తుంది"

అంటూ.. తన అర్ధాంగి గొప్పతనాన్ని, ఎంత పేదరికాన్ని అనుభవించిన, కష్టాల్లో బాధల్లో.. అండగా నిలిచిందనే సందర్భాన్ని అందమైన వాక్యంగా నిక్షిప్తం చేశారు.

"రెండు ప్రేమల వాన"శీర్షికలో
×××
ఒకానొక పరిపక్వతలోంచి
ఓ కొత్త లోకానికి తండ్రిన య్యాక..
కాలం మంత్రజలాన్ని చల్లి తాతన చేస్తుందంటాడు."

మనిషి బాల్యం నుంచి యవ్వనం, యవ్వనం నుంచి వృద్ధాప్యం రావడం ఎంత సహజమో వివాహము,పిల్లలు, పిల్లల పెళ్లిళ్లు కావడం కూడా సహజమే అనే విషయాన్ని ఈ కవితలో చక్కని బావుకతతో చెప్పారు.

"శతపత్ర పుష్పం.." ఈ కవితలో ఫ్యాను తిరుగుతున్నంతసేపు హాయిగా ఉన్న మనిషి ఒక్కసారి కరెంటు పోతే ఎలాంటి స్థితిని అనుభవిస్తాడో ఈ రెండు వాక్యాల ద్వారా కవి గాడత అర్థమవుతుంది.

""అలా మీటనుక్కుతానో లేదో
ఆ మూడు రెక్కల శతపత్ర పుష్పమై వికసిస్తుందంటారు...
......
అది తిరుగుతున్నంత సేపు
ధ్యానముద్రలో మునిగిన నేను
ఆగిపోయిందా
తపు భంగమైన ఋషులవుతాను

అంటాడు.... ఇలాంటి ఘాడతతో కూడిన కవితలు చాలా ఈ పుస్తకంలో కనిపిస్తాయి. కవిగా తాను ఎన్నడూ ఊహా లోకంలో విహరించకుండా యథార్థమైన విషయాలను అక్షరబద్ధం చేయడంలో చాలా కసరత్తు చేసినట్టుగా, కొన్ని కొన్ని కవితలలో కనిపిస్తా ఉంటుంది ముఖ్యంగా "విలోమరాగం" అనే శీర్షికన ఉన్న కవితను చూస్తే మనిషి తాలూకు జీవన మర్మాన్ని ఒక అద్భుతమైన భావనను పాఠకుడికి చేరవేయడంలో ఈ కవి విజయం సాధించాడు. ఇందులో షేక్స్పియర్ తాలూకు ఒక విషయం జ్ఞప్తికి వస్తుంది ప్రపంచం ఒక నాటకరంగం అందులో అందరూ వారి వారి పాత్ర నిర్వహించి నిష్క్రమించాల్సిందే అన్నారుగా అలాంటి ఆలోచన కలిగించే విధంగా ఈ కవిత నడుస్తుంది..

"విశ్వ వేదిక మీద తెర
ఎవరూ తొలగించకుండానే తెగి పడుతుంది.. ఈ రెండు వాక్యాలలో మనిషికి మరణం అనివార్యం అనే విషయాన్ని చాలా లోతుగా విశ్లేషిస్తారు కవి. పుట్టుక మొదలు చావు వరకు మనిషి తాను చేస్తున్నటువంటి పోరాటాలు ఆరాటాలు ఆవేదనలు సంవేదనలు అనుభూతులు ఇట్లాంటి అన్ని విషయాలను తెలుసుకునే లోపే మెదళ్ళ గడ్డాలు తెల్లబడుతాయి. అంటూ జీవన సత్యాన్ని చెబుతాడు.

ఈ కవి ఈ రెండు ప్రేమల వాన కవితా సంపుటి రూపుదిద్దుకోవడానికి దాదాపు దశాబ్దకాలం పట్టింది అంటే ఇక్కడే మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు కవి తాను ఎంత ఘర్షణ పడి , కవిత్వ వాక్యాన్ని పాఠకునికి చేరవేయడంలోను, రసానుభూతిని కలిగించడం కొరకు ఎంత సమయం వేచి ఉన్నాడో అర్థమవుతుంది.. ఈ కవితా సంపుటిలో ప్రతి కవిత చదివించేలా చేస్తుంది. కాబట్టి కవితా ప్రేమికులు తప్పకుండా ఈ పుస్తకాన్ని చదివి ఆ కవిత్వం యొక్క రసానుభూతిని పొందగలరని ఆశిస్తున్నాను....

-నాగరాజు మద్దెల
6301993211.

పుస్తక సమీక్షలు

భావాల లయలు - రుబాయీ సుధలు!!

ఉర్దూ కవితా ప్రక్రియ అయిన రుబాయీలు గతంలోనే ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందినవి. గజల్ ఛందస్సుతో కాఫియా... రదీఫ్ లు లేదా అంత్య ప్రాస సమాన మాత్రలు తో ఒక లయ కలిగిఉంటాయి. అనేక మంది కవులు స్వీయ నిర్మాణ నైపుణ్యంతో వేదాంతము, ప్రేమ, విరహం, లౌకిక వ్యవహారాలు, వైరాగ్యం, భక్తి వంటి అనేక అంశాలతో వ్రాసిన రుబాయిలు గజల్ల లాగే గాన యోగ్యత కలిగి ఎంతో ఆదరణ పొందినవి.

నేడు అనేక మంది కవులు తిరిగి అదే ప్రక్రియను తమదైన శైలిలో సామాన్యులకు సైతం అర్థమయ్యే రీతిలో వ్రాయడం ముదావహం.

వాటిలో శ్రీ ఏనుగు నరసింహా రెడ్డి గారి సామాజిక రుబాయిలు అద్భుతమైనవి. అలాగే ప్రబంధ నాయికలు అని కొత్త ఒరవడితో శ్రీ పొర్ల వేణుగోపాలరావు గారూ పుస్తకంగా ప్రచురించారు.

మహతీ సాహితీ కవి సంగమం సమూహంలో శ్రీ అడిగొప్పుల సదయ్య గారు వందరోజుల కవితా పండుగ అంటూ రుబాయిలకూ ఓ రోజు కేటాయించడం జరిగింది. సమీక్షకులుగా నేను (ఎం. వి.ఉమాదేవి) అందరి రుబాయిలు చదివి సమీక్ష, సవరణలు చేసినవే కొందఱు పుస్తకంగా ప్రచురణ చేసుకున్నారు. వాటిలో శ్రీమతి జూపూడి సుధారాణి గారి రుబాయిలు చక్కని నియమాలు, సరికొత్త భావాలతో వ్రాసిన రుబాయిలు చాలా బాగున్నాయి. త్రిశ, ఖండగతి, చతురస్ర, మిశ్రగతి ఇలా అన్ని రకాల గతుల్లో , వివిధ అంశాలలో సుధారాణి అద్భుతంగా వ్రాసారు. మొత్తంగా 358 రుబాయిలను వ్రాసి ప్రచురణ చేయడం ప్రశంసనీయం!

ప్రథమ రుబాయీనే మన మాతృభాష తెలుగు గురించి,పూలలోని సుకుమారము పొదువుకుంది **తెలుగుభాష/ తేనె లోని మాధుర్యం ఒంపుకుంది/ అచ్చులతో ఆత్మీయత హల్లులతో హాయినిచ్చె/ అమ్మ లోని ప్రేమ నంత నింపుకుంది** అని అత్యంత సహజంగా వ్రాసారు.

ఖండగతిలో...

బ్రతుకనే సరస్సున బంధాలు విరిసాయి/ మమతలను గంధాలు మనసులకు అద్దాయి/ మంచినే నీడగా/ ధైర్యమే తోడుగా/నడిపించి భవితకే మార్గాన్ని చూపాయి/

ఈ రుబాయి అలతి పదాలే అయినా ఖచ్చితమైన భావన అనిపిస్తోంది. ఇక్కడ సంపదలు గురించి ఒక్క మాట కూడా అవసరం లేదు. అయినా రచన పరిపూర్ణ విషయంలో ఉంది.

త్రిశ్రగతి...

వెదురుకేవెు మురళిలాగ మారాలని ఆరాటం/గాలికేవెు వేణువులో ఒదగాలని ఆరాటం/ ఆనందం రాగాలుగ మారుతున్న వేళలోన/ హృదయగళం పరవశించి పాడాలని ఆరాటం/

నాలుగు పంక్తులలో యెంత సరళ కవిత్వం చూడండి! శ్రామిక వర్గానికి దన్నుగా కూడా వ్రాసిన రుబాయీ చాలా బాగుంది శ్రమధారలు కురుస్తున్న బ్రతుకు పంట పండదేమి?/కష్టాలను కడిగిననూ గుండె బరువు తగ్గదేమి... చివరి మలుపు చేరుతున్న మనిషి ఆశ చావదేమి అని కొస మెరుపు చూపారు కవయిత్రి.

భక్తి వత్తి (దివ్వె)వెలుగుతోంది/ హృది కోవెల తలుపుతియ్యి/కనుల ఆర్తి పొంగుతోంది నీ పాదం కడగనియ్యి/ ప్రాణ వీణ తుదిగీతం పాడుతోంది చూసి వెళ్లు/ నీ సేవను చేసేందుకు నా ఆత్మకు అనుమతియ్యి... అనే నివేదన హృద్యముగా ఉంది.

నీ తత్వం నాకేదో చెప్పాలని

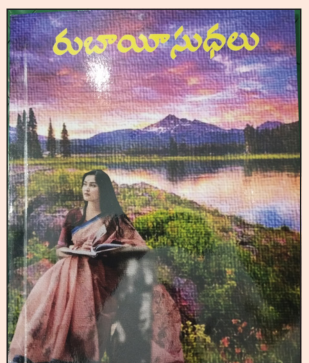

ప్రతులకు
జూపూడి సుధారాణి
8341524905

అనుకుందా?/ఆ భావన నా కన్నులు తెరవాలని అనుకుందా?/నీవెదుటే నిలిచిననూ ఎరుగలేని మందమతిని/ నీ మార్గం నా గతినే మార్చాలని అనుకుందా/ అంటూ ఆత్మ విమర్శ బాగుంది.

చలువపూల పందిరిలో మనసంతా విచ్చుకుంది/ప్రేమ కథల పుటల లోని మధువంతా తెలుసుకుంది/ చితిలోనూ చిరునవ్వులు రువ్వేనేల నా పెదవులు?/ అంతమనే ఊహ లేక ఒక ఆత్మగ మారుతోంది... అంటున్నారు వైరాగ్య రుబాయిలో.

కాలంతో నడకలేల మంచిచేస్తూ మరలిపో/నలుగురితో నవ్వులేల గమ్యపు దిశ మార్చిపో/మానవతకు బానిసవౌ్ మరణానికి భయపడకోయ్/మారాలని మాటలేల కలము పట్టి రాసిపో!/ అని హెచ్చరిక చేశారు.

గుండెల్లో ధైర్యమే కనుల కరిగి జారిందా/కండల్లో బలమంతా జావగారి పోయిందా/పండించే రైతు రాజు ఆశలకే తూట్లు పడెను/ బతుకులకే తెగులుసోకి నడిమధ్యన ఆగిందా/అంటూ రైతుల ఆత్మహత్యల దయనీయత గురించి వ్రాశారు.

వెన్నెలమ్మ పాన్పుపైన చందురునికి కథలు పుట్టె/ మల్లెలమ్మ ఒడిలోనే యవ్వనుడే మనసు చుట్టె/ స్మృతుల వీణ మోగుతుంటే విరిసిందో హరివిల్లె/ ఆశలమ్మ తోటచేరి గిజిగాడే గూడు కట్టె/ అని సరదాగా ప్రణయ రుబాయిలు వ్రాశారు.

గృహకృత్యాలలో పెద్ద కుటుంబంలో తీరిక లేకుండా వున్నా సాహితీ వేదికల్లో వ్రాస్తూ ఉన్న సుధ గారికి అభినందనలు.

చూడ చక్కని ముఖ చిత్రంతో తపస్వి మనోహరం పబ్లిషర్స్ వారితో ముద్రించబడిన ఈ పుస్తకానికి ముందుమాటలు శ్రీ సదయ్య గారు, డా. రావి రంగారావు గారు వ్రాస్తూ కవయిత్రి ప్రతిభా పాటవాలకు మనఃపూర్వక అభినందనలు తెలిపారు. తన సాహితీ విజయం కారకులైన మాతృమూర్తికి,ప్రోత్సహిస్తున్న శ్రీవారికి తన పుస్తకాన్ని అంకితమివ్వడం బాగుంది!

-యం.వి.ఉమాదేవి
7842368534

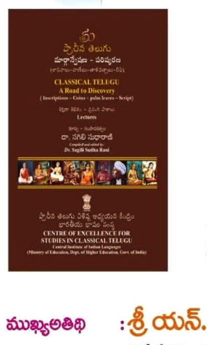

కిన్నెర ఆర్ట్ థియేటర్స్ &
మాతృభాషా సమితి-ఆహ్వానం
తెలుగు భాషా దినోత్సవ సందర్భంగా
డా॥ సగిలి సుధారాణిగారు
సంపాదకత్వం వహించిన
ప్రాచీన తెలుగు
మార్గాన్వేషణ-పరిష్కరణ
శాసనాలు-నాణేలు-తాళపత్రాలు- లిపి
గ్రంథావిష్కరణ
శుక్రవారం 29-8-2025, సా॥ 5:30 గంటలకు
తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్, తిలక్ రోడ్, అబిడ్స్, హైదరాబాద్

ముఖ్యఅతిథి : శ్రీ యన్. రామచంద్రరావు
అధ్యక్షులు, భారతీయ జనతాపార్టీ, తెలంగాణ
అధ్యక్షులు : డా॥ కె.వి.రమణ, ఐఎఎస్ (రి)
పూర్వ సలహాదారు, తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం
సభాప్రారంభకులు : ఆచార్య వెలుదండ నిత్యానందరావు
ఉపాధ్యక్షులు, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
విశిష్ట అతిథి : శ్రీ యం. నాగేశ్వరరావు, సంపాదకులు, ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్
ఆత్మీయ అతిథి : డా॥ శ్రీరంగాచార్య, ప్రముఖ సాహితీ వేత్త
గౌరవ అతిథి : డా॥ చింతపల్లి వసుంధరా రెడ్డి
మాతృభాషా సమితి అధ్యక్షురాలు

సాంస్కృతిక కార్యక్రమం : సా॥ 5:30 నుండి 6-30 వరకు నృత్య కిన్నెర సమర్పించు
మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ కూచిపూడి నృత్య రూపకం
నృత్య దర్శకత్వం: హంస పురస్కార గ్రహీత, కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమి పురస్కార గ్రహీత
డా॥ మద్దాళి ఉషాగాయత్రి
రచన : శ్రీ బ్నిం సంగీతం: శ్రీమతి వెంపటి శ్రీవల్లి శర్మ

డా॥ ఆర్. ప్రభాకరరావు, ఐ.పి.ఎస్. (రి) అధ్యక్షులు, కిన్నెర
ఎస్.ఎస్. రాజు గౌ॥ అధ్యక్షులు, మాతృభాషా సమితి
మద్దాళి రఘురామ్ కార్యదర్శి, కిన్నెర

అందమంటె ఏమిటే చెల్లెలా?

అందమంటె ఏమిటే చెల్లెలా
సౌందర్యమంటె ఏమిటే చెల్లెలా ॥అంద॥
పొట్టిగుంటె అందమా
ఎత్తుగుంటె అందమా
ఎఱ్ఱగుంటె అందమా
కఱ్ఱగుంటే అందమా
తెల్లగుంటె అందమా చెల్లెలా
నల్లగుంటె అందమా చెల్లెలా ॥అంద॥
ఒళ్లంతా టేపులతో
కొలతలేసి లెక్కలేసి
అర్థ నగ్న ప్రదర్శనలు
ఆరబోస్తు విందుచేస్తె
అందాలా భామలా చెల్లెలా
విశ్వానికి సుందరుల చెల్లెలా ॥అంద॥
మందంగా మేకప్ వేసి
అందంగా వున్నమంటె చ
మండెటి ఎండలోన
మట్టి తట్ట మోయమను
కారిన ఆ చమటలు చెల్లెలా
కడ్గేసును ఆందాలను చెల్లెలా ॥అంద॥
సౌందర్య సరుకులను
ప్రపంచ సంతలోన
అమ్ముకోను బొమ్మతీరు
వాడుకునె పోటి ఇది
తల మీద కిరీటంతో చెల్లెలా
వెల నిర్ణయం జర్గునే చెల్లెలా "అంద".
కొడలి బట్టి కోత కోస్తె
గడ్డి మోపు మోత మోస్తె
నడుం వంచి కల్పు తీస్తె
ఇంట బైట పనులు చేస్తె
కష్టంలో ఆ అందాలు చెల్లెలా
కారి కాల్వలయితాయే చెల్లెలా ॥అంద॥
ప్రపంచ మార్కెట్టు
పన్నినట్టి వల ఇది
ఒక్కొక్కా దేశంలో
ఒక్కక్కరిని గెలిపించి
ఆ దేశాలను దోచుకునె చెల్లెలా
పెద్ద దగా మోసం కుట్ర చెల్లెలా ॥అంద॥
అవనిలోన ఆడదే
అందానికి చిరునామా
శ్రమిక జన సౌందర్యం
అందంకన్న మిన్నలేదు
పెట్టుకున్న అందం కన్న చెల్లెలా
పుట్టుక అందం మిన్ననె చెల్లెలా ॥అంద॥
పోటీలు బూటకము
జడ్జిమెంట్ నాటకము
ముందుగానె నిర్ణయించి
మంది ముందు ప్రకటిస్తరు
అందాల పోటీలు చెల్లెలా
బూటకము నాటకమే చెల్లెలా ॥అంద॥

– ఉప్పెన
సెల్:8106073661

వర్షం

సన్నగా కురుస్తున్న వర్షం చినుకులు
నీలాల నింగిని వీడి నేలపై చేరి
మైదానాలని తడుపుతూ
కొండకోనల్లో పాయలు పాయలుగా పారుతూ
సెలయేళ్ళుగా మారుతూ గలగల సవ్వళ్ళతో అలరిస్తూ
నదుల్లోకి చేరుతూ జలసిరులతో ప్రాజక్టులు సరికొత్త అందాలని
సంతరించు కోవడానికి కారణమవుతాయి!
సన్నగా కురుస్తున్న వర్షం చినుకులు
చెట్లన్నీ ఆకుపచ్చ వర్ణాలని సంతరించుకునేలా మరింత అందంగా
మెరిపించేలా తలంటుపోస్తూ తరిస్తుంటాయి !
సన్నగా కురుస్తున్న వర్షం చినుకులు
ఆకాశం లో విరిసిన ముచ్చటైన హరివిల్లును
నేలకి పరిచయం చేస్తూ దోబూచులాడుతుంటాయి !
సన్నగా కురుస్తున్న వర్షం చినుకులు
గగనసీమలో నుండి దేవతలు పన్నీటిజల్లులు చల్లుతున్నట్లుగా
జనుల మేనిని మెత్తగా అల్లుకుంటూ తన్మయాన్ని కలిగిస్తుంటాయి !
కోవెల కొలనులో చేరిన వర్షం చినుకులు కొలనంతా నిండి
భగవంతుడిని దర్శనం కోసం చక్రస్నానం కోసం తపస్సుచేస్తుంటాయి !
వర్ష చినుకులు వినిపించే సరాగాలు భగవంతుడి
హృదిని మెప్పించే
భక్తిపూర్వక అనిర్వచనాలు ..లోకహితాలు !

–గొర్రెపాటి శ్రీను
చరవాణి: 9652832290

దిగులు బావి

అతడు బాధల తట్టను నెత్తిన ఎత్తుకొని
దినమంతా మట్టితో ముచ్చటిస్తాడు
సదా సమస్యల కొలిమిలో కాలిపోతూ
చెదిరిన కలల బూడిదను రాల్చుతుంటాడు
చెమట చుక్కలను అంగట్లో అమ్ముకుంటూ
బత్కు బండిని భారంగా లాగుతుంటాడు.
ఒకే గర్భ గుడి మా ఇద్దరికి ఊపిరి పోసినా
అక్షరాలు నా బత్కుని పచ్చని పైరుని చేస్తే
తమ్ముని లైఫ్ ని ఎండిన ఏటిగడ్డ జేసినయ్
తనని ఈడ్చుకెల్లి నేను బడిలో ఇడ్సిపెట్టినా
లంగా సవాసాలు మోపుజేసుకొని ఊరేగి
గోవ కఱ్ఱ , తాళ్ళకు తన తనువుని తాకట్టు పెట్టాడు.
పేర్చుకున్న ఆశలన్నీ పెలుసులుగా రాలి
గాజు వక్కలై రోజు నా గుండెకు గుచ్చుకుంటూనే ఉన్నాయి
ఇప్పుడు నాన్న ఇచ్చిన వారసత్వపు తాపీ
తన ఎండిన పేగులకు ఎనగఱ్ఱై నిలబడ్తాంది
ఇప్పుడు రుతువులన్నీ తమ్ముని పెయ్యి మీదనే
పేరిణీ నృత్య మాడుతున్నాయి.
తన జీవితంలోకి ఆమె వసంతమై వచ్చినా
తన బత్కు ఈసమంతైనా ఇగురు పడ్తాలే
వాడి కడుపులో రెండు కాయలు కాసి తన మనసును
ఇంకా దిగులు బావిలోకి నెట్టింది
తను కాసుల కత్తెరలో ఇరుక్కున్నప్పుడల్లా
నేను ఊత కఱ్ఱై ఊపిరి పోస్తూనే ఉన్నాను.
తమ్ముడి బతుకు ఒక యుద్ధం లా మారింది
అతను అలసిపోని సైనికుడై శ్రమ ఆయుధాన్ని తిప్పుతూనే ఉన్నాడు
కాలం చెబుతున్న పాఠాలను నేర్చుకుంటూ
సంసార సాగరాన్ని ఈదుతున్నాడు
అవమానాల గరళాన్ని కంఠంలోనే దాచుకుంటూ
మౌనమునిలా సాగుతున్నాడు

–తాటిపాముల రమేశ్
7981566031

శరభయ్య సుగుణం

నరసింహపురంలో శరభయ్య వ్యాపారం చేసేవాడు. అతనిది ఒక కిరాణా దుకాణం. ఆయన కొత్తగా ఒక నౌకరును పెట్టుకున్నాడు. ఆ నౌకరు ప్రతిరోజు బఠానీలు తీసుకొని నోట్లో వేసుకొని చాటుగా నమిలేవాడు.

ఒకసారి శరభయ్య ఆ బఠానీల సీసాను చూశాడు. అందులో ముప్పావు వంతు బఠానీలే ఉన్నాయి. తనకు తెలిసినంతవరకు నిన్ననే ఆ సీసా నిండా బఠానీలను పోశాడు. ఒక్కరు కూడా వాటిని కొనుక్కొని తీసుకొని పోలేదు. అతనికి తన కొత్త నౌకరు మీద అనుమానం వచ్చింది. కానీ తాను స్వయంగా కళ్ళతో చూడనిదే అలా అనడం మహాపాపమని ఆయన ఊరుకున్నాడు.

మరొకరోజు ఆ సీసాలోని బఠానీలు ఇంకా తగ్గాయి. శరభయ్య అనుమానం నిజమైంది. ఆరోజు తన నౌకరు ఆ సీసాలోని బఠానీలను తీసి నోట్లో పోసుకోవడం శరభయ్య రహస్యంగా చూశాడు. వెంటనే ఆయన "చూడబ్బీ! ఏ వస్తువైనా అడిగి తీసుకోవాలి . అడగకుండా తీయడం చాలా తప్పు" అని అన్నాడు. అప్పుడు ఆ నౌకరు "అయ్యా! మీరు ఎవరి గురించి అంటున్నారో నాకు బోధపడడడం లేదు. నాకైతే అలాంటి బుద్ధి లేనే లేదు" అని బుకాయించాడు.

"అప్పుడు శరభయ్య ఇంకెవరినీ? నిన్నే! నీవు ఈ బఠానీలను సీసాలోంచి తీసి నోట్లో పోసుకునే టప్పుడు నేనే స్వయంగా చాటునుండి గమనించాను. అందుకే అలా అంటున్నాను" అని అన్నాడు. అప్పుడు నౌకరు కోపంతో "మీరు కావాలని నన్ను ఇలా అంటు న్నారు. మీ బఠానీలు నేను ఎందుకు తీస్తాను?" అని అన్నాడు. "అయితే మరి సీసాలోని బఠానీలు ఎలా మాయమవుతున్నాయి?" అని ప్రశ్నించాడు శరభయ్య. "ఏమో! నాకేం తెలుసు? సేరే ఎవరైనా తింటున్నారేమో!" అని అన్నాడు నౌకరు. "అదేం కాదు. నువ్వు బఠానీలు సీసాలో నుండి తీయంగ నేను నా కళ్ళతో స్వయంగా చూశాను . ఇప్పుడు అవి నీ జేబులో ఉన్నాయి కూడా! ఏదీ నీ జేబు చూపు" అని గద్దించేసరికి ఆ నౌకరు ఉలిక్కిపడ్డాడు.

" అయ్యా ! నన్ను క్షమించండి. మరొకసారి మిమ్మల్ని అడిగే ఈ బఠానీలను తీసుకుంటాను. నాకు ఇవంటే చాలా ఇష్టం ! మీకు తెలియకుండానే వీటిని తీసుకొని తినడం నా తప్పు. దయచేసి నన్ను ఈ పనిలో నుండి తొలగించకండి. మా కుటుంబానికి నేనే ఆధారం. మరోసారి ఇలాంటి చెడ్డపని చెయ్యను" అంటూ ఏడుస్తూ చెప్పాడు. అప్పుడు శరభయ్య "చూడు బాబూ! పశ్చాత్తాపాని కన్న మించినది లేదు. నన్ను ముందే అడిగితే నేనే ఆ బఠానీలను నీకు ఉచితంగా ఇచ్చేవాడినిగా! ఇలా చేయడం వల్ల నీకు అపకీర్తి తప్ప మంచి పేరు రాదు. ఈ సంగతి తెలిస్తే ఎవ్వరూ నిన్ను పనిలోకి కూడా తీసుకోరు" అంటూ అతన్ని పెద్ద మనసుతో క్షమించి విడిచిపెట్టాడు. అంతేకాదు! అతనికి కొన్ని బఠానీలు తెప్పించి ఉచితంగా ఇచ్చాడు కూడా! ఈ విషయం తెలుసుకున్న ప్రక్క దుకాణాదారులు శరభయ్య సుగుణాన్ని మిక్కిలి ప్రశంసించారు.

–సంగనభట్ల చిన్న రామకిష్టయ్య,
9908554535

సహప్రయాణి

కథ

–లక్ష్మణరావు పతంగే
సెల్:92900 79047

ఎండాకాలం తాతీల్లొచ్చినయి. మా ఊరికిపొయి గాణ్ణే ఉండాలనుకున్న. ఓ రోజు రైలు రిజర్వేషన్ చేసుకొని బయిలెల్లిన. మా ఊరు పల్లెటూరు. చుట్టూ కొండలు. చిన్న చిన్న వాగులు వంకలు. పచ్చని చెట్లతోని అందంగుంటది. ఊళ్ళో ఉండే ఆత్మీయత ఎక్కడా కన్పించదు. ఆ జనం ఆ బాస ఆ యాస గా మాటామంతి. వరుసలతో పిల్చుకొనుడు యాదికొస్తే రెక్కలు గట్కోని ఊళ్ళె వాలాలనుకునేవాణ్ణి. నా సూట్కేసు తీస్కోని అఱ్ఱకు తాలమేసి బయటికొచ్చిన. రిక్షా కోసం ఎదురు సూడబట్టిన. సడక్మీద దూరంగ ఓ రిక్షోడు నా దిక్కు రావడం కన్పిచ్చింది. చెయి ఊపి సైగ చేసి పిల్చిన.

"ఏయ్ రిక్షా, చల్తే క్యా"
"కహాం జానాహై సాబ్"
"నాంపల్లి స్టేషన్"
"కిత్తే సవారి సాబ్"
"మైం అకేలా హీ హూం"
"చార్ రుపియే దోసాబ్"
"మైం అకేలా హూంన తీన్ రూపియె లేలో"
"ఠీక్ హై సాబ్! బైఠియే" అన్నడు.
"జరా జల్దీ చలో! రైల్కా టైమ్ హెూ రహాహై"
"ఠీక్ హై సాబ్"

రిక్షా నాంపల్లి టేషన్కాడ ఆగింది. వానికి పైసలిచ్చి లోపల్కి పొయ్యిన. టికెట్టు తీస్కోని రైలెక్కనీకె పోతే అప్పుడే రైలు కదిలి ఫ్లాట్ఫారం దాటి పొయ్యింది. తిర్గి కౌంటర్కాడ్కి పొయి, "సార్ రైలెల్లిపొయ్యింది. మళ్ళీ ఎప్పుడున్నది" అని అడ్గితే రాత్రి పదకొండు గొట్టంగ అన్నడు. గడియారం చూస్తే ఎనిమిదే అయితున్నది. ఇంకా మూడు గంటలు ఎట్ల గడపాల్నా అని కెంటీన్లకు పొయి సమోసాలు తిని చాయ్ తాగి ప్లాట్ఫారం బెంచిమీద కూసున్న. ఏం తోస్తలేదు. రైల్వే టేషన్ల ఉన్న షాప్కాడ్కి పొయిన. ఏమన్న పుస్తకాలు దొర్కుతయ్యేమోనని. 'విచిత్ర కథలు' అనే పుస్తకం కన్పిచ్చింది. దాన్ని రూపాయి యిచ్చి కొనుక్కోని తిరిగి బెంచిమీద వొచ్చి కూసున్న. గాచిన్న చిన్న కథలు శాన బాగున్నయి. సద్వుతుంటే టైమే తెల్వలేదు. రైలొస్తున్నదన్కుంట. జనం అటూ ఇటూ పరుగులు తీస్తున్నరు. హమాలీలు బండ్లు తోస్కుంట పోతున్నరు. వాటి సప్పుడు దడదడ మన్కుంట టేషనంత ఇన్పిస్తున్నది. కతల పుస్తకాన్ని చేతి సంచిల పెట్కోని సూట్కేసు తీస్కోని నిలబడ్డ. రైలొచ్చి ఆగింది. ఎదురుంగున్న డబ్బాలకెక్కి కూసున్న. రాత్రి కాబట్టి జనం ఎవల్లు లేరు. అక్కడొక్కరు ఇక్కడొక్కరు కూసున్నరు. డబ్బంతా ఖాళీగా ఉన్నట్లే అన్పియ్యబట్టింది. ఓ కిట్కీ పక్కంగ కూసున్న. ఐదు నిమిషాలైనంక సీటీ ఇన్పిచ్చింది. టేషన్ల ఒకాయన చేత్ల గంట పట్టుకొని అటూ ఇటూ ఊపుకుంట ప్లాట్ఫారమ్ మీద తిర్గుతున్నడు. పచ్చ కందీలు చూపిర్రు. రైలు కదిలింది.

గంతల్నె ఓ నడివయసోడు వొచ్చి నా యెన్కాల దూరంగ ఉన్న ఖాళీ సీట్ల కూసున్నడు. చుట్టుపక్కల ఎవ్వలు లేరు. మేం కూసున్నది తర్డు క్లాసు డబ్బా. మా డబ్బానానుకొని ఫస్టు క్లాసు డబ్బా ఉన్నది.

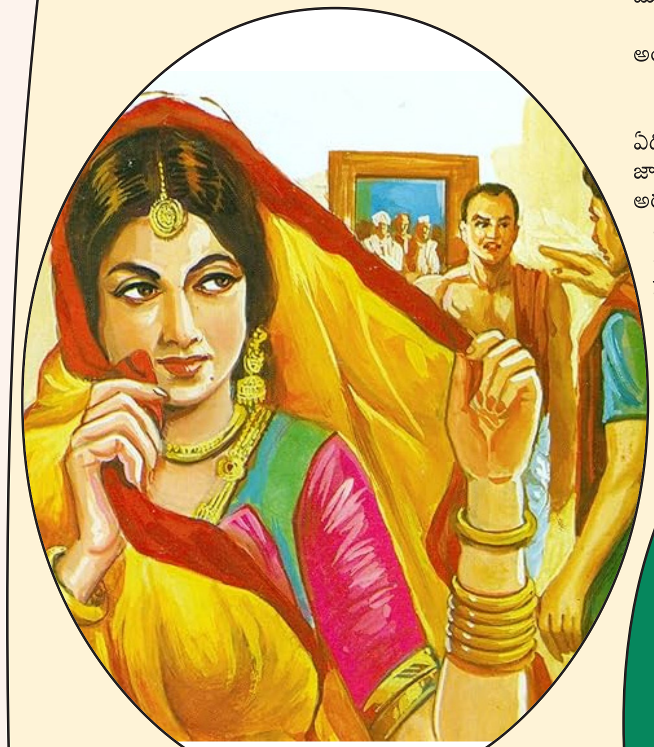

అద్దుమ్మన్యాతిరైంది. టేషన్ ఏదో తెల్వదు. లైట్లు లేవు. రైలు ఆగింది. అంతల్నె ఒకాయ్న ఉరుక్కుంటొచ్చి మా పక్క డబ్బాలకెక్కిండు. రైలు బైలెల్లింది.

గా వొచ్చినాయ్న మిలిట్రీ మనిషి లెక్కున్నడు. ఎత్తు పొడుగుండి బలంగున్నడు. భుజాలమీద నుండి మోకాళ్ళదాక ఒక లాంగ్ కోటు ఏసుకున్నడు. అది ఫస్టు క్లాసు డబ్బా. అండ్ల ఎవల్లు లేరు. ఒక్కడే ఉన్నడు. ఫస్టుక్లాసుల ధనవంతులే తప్ప గరీబోళ్ళు సఫర్ చెయ్యలేరు. గాయ్న మళ్ళ డబ్బంతా తిర్గి చూసిండు. ఒక తాన ఒక వయసామె సీటుమీద పండుకోనున్నది. గీయ్నను సూడంగనే లేసి కూసున్నది. అంతదన్క గామె ఒక్కతేనె ఉండె. గిప్పుడు రెండో మన్సి వొచ్చేసర్కి గామెకు ధైర్నెం వొచ్చింది. ఖుషీ అయ్యింది. తన బ్యాగ్ తీస్కోని గామన్సి కూసున్న కాడ్కి వొచ్చి పక్కనే కూసున్నది. ఆమె చేత్ల 'రసిక రంజనీ' అనే బూతు కతల మ్యాగజైనుంది. దాన్ని తన సంచిల బెట్కోని "ఎందాక వెళుతున్నరు" అంది.

"దూరం లేదు. రెండు మూడు గంటల ప్రయాణమే" అన్నడు. ఆ అనుట్ల ఏమీ ఖుషీ కనిపియ్యలే. ఏదో చెప్పాలె గాబట్టి చెప్పిండు. గాయ్న మన్సుల ఏదో పరేషాని ఉన్నట్లు అనిపియ్యబట్టింది. కిటికీ పక్కనె కూసున్నడు. అందగాడు.

కిటికీలకెల్లి సల్ల గాలి వొస్తున్నది. గాలికి నుదుటి మీద ఎంటెకలు ఎగిరెగిరి పడ్తున్నయి. మొకంల మంచి కళ ఉన్నది. గా మొకాన్ని మల్ల మల్ల సూడాలనిపిస్తది. ఏం మాట్లాడకుండ ఖామోషిగా కూసున్నడు. గామె గాయ్నను కన్నార్పకుండ సూడబట్టింది. గాయ్నతోని దోస్తాన చెయ్యాలని ఉబలాటపడసాగింది.

"నమస్తే అండీ! మిమ్మల్ని ఎక్కడో సూసినట్లున్నది. మీ పేరేంటో చెప్తరా?" అన్నది ముసి ముసి నవ్వుతూ.

"కృష్ణ" అన్నడు.

"మంచిపేరే! రూపానికి తగ్గట్టే ఉంది. నా పేరు రాధ" అన్నది.

గామె పేరు తెల్సుకోవాలన్న ధ్యాస ఆయ్నకు లేదు. గామె తన పేరు చెప్పినా గమ్మున ఉన్నడుగాని ఏం మాట్లాడలె.

రాధ తన ప్రయాణం కత మొదలెట్టింది. మీద మీద పడి మాట్లాడబట్టింది. ఇజ్జత్కు ఏదో మాట్లాడాలె కాబట్టి మాటలు కల్పిండు కృష్ణ. మాటలు మాటలు కల్సినై. ఇద్దరు దోస్తుల్లెక్క ముచ్చటిచ్చుకో బట్టిర్రు. గామె కృష్ణ కండ్లల్ల గుచ్చిగుచ్చి సూడబట్టింది. గామె కృష్ణనుంచి ఏదో కావాలనుకుంటున్నది. కృష్ణేమో మొకం యాలాడేస్కోని మాట్లాడబట్టిండు.

రైలు జోరుగ బోతున్నది. కిట్కీలకెల్లి బైటికి సూస్తే అంతా సీకటి. రాత్రే తన కండ్లకు కాట్కె పెట్టినట్లున్నది. ఏమీ కన్పిస్తలేద. సల్లగాలికి పెయ్యికి ముండ్లొస్తున్నయి. కృష్ణ అట్లనే కూసున్నడు. గామె సలిపెడ్తున్నది అన్కుంట కృష్ణ పక్కన వొర్సుకోని కూసున్నది. మళ్ళ ఆగలేక కిటికీలను మూసేసింది. లైట్లు ఆర్పేసింది. వొచ్చి కృష్ణ మెడల రెండు చేతులేసి "మీకు సలి పడ్తలేదా?" అన్నది ఓరగంట సూస్కుంట.

"ఇదేంది? మీకు సలిపెడ్తే పొయ్యి మీ సీట్ల పండుకోండి" అన్కుంట ఓరకు జర్గిండు.

ఆవె ఇంకొంచెం దగ్గర్కి జర్గింది. మీదబడి కౌగలిచ్చుకోబోయింది. కృష్ణ లేచి నిలబడ్డడు.

"ఇదేందండీ మీ తీరు నాకు నచ్చలేదు" అన్నడు.

"నా తీరు సూసి మీకర్థం కాలేదా! చెప్పండి! నాకేం కావాల్నో" అంది.

"నేనేమి మీకిస్తానని మాటియ్యలేదు కదా!"

"అదేంటి కోరి వస్తే నన్ను నెట్టేస్తున్నారెందుకు?"

"దేనికైనా సమయం సందర్భం ఉంటుంది. అయినగాని అపరిచితులమైన మన నడ్మ ఈ సరసమేంది?" అన్నడు.

"మీరెవరో నాకు తెల్వదు. కాని మిమ్మల్ని సూసినప్పట్నంది నా మన్సు మీ మీదకే లాగుతోంది. కాదనకండి" అంది దీనంగా.

''మీకు కామంతో కండ్లు మూస్కోపొయ్యినై. ఎన్కాముందాలోచిస్తలేరు" అన్నాడు ఈసడించుకుంట.

"నా కోరిక కాదంటావు? ఉండు నీ గతి ఏం చేస్తానో సూడు" అంది.

"ఏం చేస్తావో చేస్కో పో! సిగ్గు దప్పినదానా" అన్నడు.

"అట్లనా, అయితే చూడు!" అన్కుంట కిటికీలకెల్లి తొంగిసూసింది. ఏదో టేషను రాబోతోంది. ఎంటనే కొప్పెంటికేలు జార ఇడ్సింది. జాకెట్టు కొద్దిగా చింపుకొన్నది. రైలాగింది. మెల్లంగ ఘాయి మొదలుపెట్టి అర్సుకుంట బోయి డబ్బా తలుపు తీసింది. గట్టిగ అర్సింది. "రండి, రండి కాపాడండి. ఇతనెవరో నా మీద అత్యాచారం చెయ్యబోతున్నడు" అని అర్సింది. ప్లాటుఫారం మీదున్న జనం అంతా గుమిగూడిర్రు. నేను కూడ పొయ్యిన.

ఒక తాన
ఒక వయసామె
సీటుమీద పండుకోనున్నది.
గీయ్నను సూడంగనే లేసి
కూసున్నది.
అంతదన్క గామె ఒక్కతేనె
ఉండె. గిప్పుడు రెండో
మన్సి వొచ్చేసర్కి
గామెకు ధైర్నెం
వొచ్చింది.

కృష్ణ లేచి నిలబడ్డడు. జనం డబ్బల దూరిర్రు. క్రిష్ణ ఆమె దిక్కు కోపంతోని సూడబట్టిండు. కండ్లెర్రగయినై.

ఆమె గాజులు రెండు మూడు పలగ్గొట్టింది. జాకెట్టు చింపుకొన్నది. జనానికి అత్యాచారం జరిగిందన్న అనుమానం కల్గింది. పోలీసోళ్ళొచ్చిర్రు. కిందికి దిగమన్నరు. కృష్ణ కిందికి దిగిండు.

"సారు! ఇతనే నన్ను బలాత్కారం చేసాడు" అంది.

"ఎందయ్యా ఇది. నిజమేనా? చూస్తే పెద్ద మన్సి లెక్కున్నవ్" అన్నడు పోలీసాయన.

"సార్. నేను రిటాయిర్డ్ ఆర్మీ మెన్ను. ఈమె చెప్పేవన్నీ అబద్ధాలే. చూడండి అన్కుంట తన భుజాలమీది లాంగ్ కోట్ను జార ఇడ్సిండు. గాడ జమ అయిన జనం అంతా ఆశ్చర్యబోయిర్రు. గాయ్నకు రెండు చేతులు లేవు. మోచేతులదాక కోసేసి ఉన్నయి. గాయ్న సేత్లు జూసిన రాధ మాటలెగిరిపొయ్యినై. కిందపడిపొయ్యింది.

"పాపం రెండు చేతుల్లేనోన్ని పట్కోని బలవంతం చేసిండన్నది. ఇది మామూలు ఆడది కాదు. కామ పిశాచి. ఛీ! ఛీ! అన్కుంట జనం వాళ్ళ వాళ్ళ డబ్బాలల్లకు పోయిర్రు.

పోలీసాయ్న గామెను "నడు పోలీసు టేషన్కు" అన్నడు. గార్డొచ్చి "చేతులు ఎట్ల పొయ్యినై సార్" అని అడ్గిండు.

1965లో మిలిటరీల ఉన్నప్పుడు బార్డర్ దగ్గర జరిగిన యుద్ధంల పాకిస్తాన్ వాళ్ళేసిన బాంబు మా వ్యాన్ మీద పడ్డది. మాలోని నల్గురైదుగురు చనిపోయిర్రు. నా చేతులే పొయ్యినై. అందుకే ఉద్యోగం మానేసిన" అన్నడు.

"గామె అనవసరంగా మిమ్మల్ని బద్నామ్ చేసింది సారూ. మీరు గొప్పవారు. దేశం కోసం చేతులు పోగొట్టుకున్నరు. మీకు చేతులెత్తి దండంబెడ్తున్న సారూ" అని చెప్పి కృష్ణను మళ్ళీ ఆయ్న జాగాలో చెయ్యిపట్టి తీస్కొనిపొయ్యి కూసోబెట్టిండు.

రైలు దిగి పచ్చ కందీలు సూపుకుంట తనున్నకాడ్కి పొయ్యిండు. రైలు "కూ" అని కూతబెట్టుకుంట సాగిపొయ్యింది.

హితోపదేశాలు

రెచ్చకొట్టకురా రగిలించుటకు కోపము
దువ్వకురా కయ్యమునకు కాలు
ఆజ్యంపొయ్యకురా మండించుటకు మంటలు
సూదులుగుచ్చకురా తెచ్చుకొనేవు చేటు
చెడపకురా చిక్కుల్లోపడి చెడిపోయేవు
గోతులుతియ్యకురా తీసినగుంటల్లో పడిపోయేవు
నటించకురా దొంగబుద్ధి బయటపడేను
విషంక్రక్కకురా పర్యావసానం అనుభవించేవు.
నిజందాచకురా సహించకు అన్యాయాలు
కొంపలుకూల్చకురా తగులుతాయి నిరాశ్రయులశాపాలు
ఘనుడననుకోకురా కూయకు కారుకూతలు
విపరీతబుద్ధిచూపకురా కొనితెచ్చుకొనేవు వినాశనము.
విప్పాలి మనస్సు చెప్పాలి హితాలు
తెరిపించాలి కళ్ళు చూపించాలి సత్యాలు
పట్టించాలి సన్మార్గము సాగింపచేయాలి పయనము
చేర్పించాలి గమ్యాలు సాధింపజేయాలి విజయాలు.

–గుండ్లపల్లి రాజేంద్రప్రసాద్
సెల్: 7981616630

"వృద్ధాప్యము-ఓ బంధిఖానా..."

పిల్లలకి జన్మనిచ్చి
వారి ఆకలి దప్పికలు తీర్చి
వారి ప్రగతికై పాటు పడి
ఎన్నో ఒడిదుడుకులను అధిగమించి
కష్టనష్టాలతో సహవాసం చేసి
బాధ్యత నిర్వహణలో నిత్య శ్రామికులై
వారసుల భవితకు వారధిగా నిలిచి
వారి కళను ప్రోత్సాహించిన
నేస్తపు మనసది(వృద్ధాప్యం)!
నలుగురిలో తన పిల్లలు నవ్వుల పాలు కాకూడదని
ఆరాటపడిన తల్లిదండ్రులకు నేడు
నాలుగు గోడలే అవుతున్నాయి తోడు!
జైలులో ఉన్న ఖైదీకైన దొరుకును
ఆత్మీయమైన పలకరింపు
జీవితపు చదరంగం ఆటలో అలసిన దేహాలకు
లేదు కనీస పలకరింపు!
చీదరింపులే తప్ప పలకరింపులు లేని వృద్ధాప్య జీవితాలు
ఉరుకుల,పరుగుల జీవితాల్లో
లేవు ప్రేమానురాగాలు
కనుమరుగవుతున్న కుటుంబ విలువలు
మంటల్లో గలుస్తున్న మానవత్వపు
ఛాయలు!
అమ్మ పెట్టిన గోరుముద్దలు మరుస్తూ...
నాన్న నేర్పిన నడకను పక్కా దారి
పట్టిస్తూ....
అవసరం తీరకా అమ్మనాన్నలను అనాథల్ని
చేస్తూ...
బాధ్యత మరిచి వృద్ధాశ్రమాలకి పంపిస్తూ...
యాంత్రిక జీవనానికి బానిసలుగా మారుతున్న
నేటి మానవ ప్రపంచం!
వృద్ధులు......
తరుగుతున్న సత్తువతో
అలసిపోతున్న ఊపిరిలో కన్న పేగు ప్రేమతో,
బంధాల బ్రతుకుకు దూరమవుతుంటే
కన్నపిల్లలతో, మనవడు-మనవరాల్లతో
గడపాలనే ఆఖరి కాంక్ష వారిది
చెమరించిన కనులలో సన్నగిల్లిన
ఆశల ఆవేదన వారిది
కన్నబిడ్డలలో కరువైన ఆప్యాయతల కోసం
ఆరాటపడే పసిహృదయం వారిది
జ్ఞాపకాలను పంచే వెలుగుల మది వారిది
అటువంటి వారి అనుభవాన్ని గౌరవిద్దాం....
మలి వయస్సులో అండగా ఉంటూ
కడవరకు ప్రేమిద్దాం...
"ఆస్తులు కాదు ముఖ్యం- ఆత్మీయతలే ప్రధానం"
అనే దిశగా ప్రయణిద్దాం...
యువతరానికి నైతికవిలువలను అందించి,
భవిష్యత్ తరాల వారికి మార్గదర్శకులవుదాం!!!

–నందిని గోపు
6302398650

ఆరో అంగమైంది !

రాముడి చేతిలో కోదండం
కన్నయ్య కరంలో చక్రం
భీముడి హస్తంలో గదా
పరశురాముడి చేతిలో గొడ్డలి
అర్జునుడి చేతిలో గాండీవం
వృద్ధుడి మూడో హస్తం చాదస్తం !.
డిజిటల్ నరుడి అరచేతిలో..
మొలిచె ఆరో అంగమై స్మార్ట్ఫోన్
చిన్నారుల అరచేతుల్లో సహితం..
తిష్టవేసింది హిత శత్రువు !.
నాడు పుస్తకం హస్తభూషణం..
నేడు చరవాణే హస్తభూషణం
మానవుడి ఐదు అంగాలతో.
నేడు ఆరో అంగం వచ్చి చేరింది !.
రామణుడికి పది తలకాయలు..
మహా బలశాలి సెల్ఫోన్కు..
వాట్సాప్, ఫేస్బుక్, యూట్యూబ్..
లాంటి తలకాయలు ఎన్నో కదా !.
సోషల్ మీడియా వ్యసనాలు..
భావోద్వేగ భస్మాసుర హస్తాలు
అరిష్టాన్ని ఆలింగనం చేసుకోవద్దు
మానసిక రుగ్మతల ఆహ్వానిచొద్దు !.
పరిమితిలో వాడితేనే ప్రగతి..
వెఱ్ఱితలలు వేస్తే వ్యక్తిత్వ అధోగతి
అవసరానికి వాడితే ఆప్తమిత్రుడు
అతి చేస్తే గతి చెడగొట్టే శత్రువు !.

- మధుపాళీ
9949700037

ప్రతి నాయక లెజెండ్

శ్రీనివాసరావు కోట
నటనలో పెట్టనికోట
రంగస్థలమే అతని తొలిబాట
ప్రతి ఘటించే పాత్రల నటనల్లోమేటి
అతడిలో పరివర్తన చెంది
మూర్తిభవించిన ప్రతినాయకుడు
మామ గారి ఇంటి అల్లుడు
అందించే హాస్యం అజరామరం
తండ్రి పాత్రలో తలపండిన నటన
తాతగారిలా ఠీవి హాస్యభరిత పోకడ
అందమైన కళానైపుణ్యం అక్కడ
ఆహార్యం హావభావాలు
నిజాయితి నిర్మలత్వం
అతని నటన ఔచిత్యం
శాసన సభ్యత్వం
జనం ఇచ్చిన గౌరవం
విశ్వంలో విభిన్న పిసినారులున్న
మరచి పోని మరపు రాని పిసినారి
పాత్ర మరెవ్వరూ పోషించ లేరు...
నందులు వరించిన
పద్మశ్రీ లభించిన
నటన ఎలా చదివిన
అదేనటన మన కోట...
అతని సినీ జీవితం
నిత్యనూతనం
అతడు లేడు..అతడు రాడు
అతని పాత్రలు
కంటితెరముందుంటాయి
అతడొక తెలుగువారి
ప్రతినాయక లెజెండ్

-రేడియమ్
9291527757

బ్రేక్ ది షెల్

మనసు చుట్టూ దృఢమైన
కంచుకోటను కట్టి
దాని తాళానికి గట్టి
లక్క సీలు వేసి..
అంతరాంతరాల
మాటల ముత్యాల మూటని
ఎవరి ముందూ విప్పకుండా
గుట్టునే గట్టిగా నమ్ముకున్న నీ ముఖం
నిత్యం అభావాన్నే పలికిస్తుంటే..
నువ్వు అత్తిపత్తి లాంటి
అంతర్ముఖుడవో..
అహం పెంకు మాటున
దాగిన నత్తగుల్లవో.. తెలిసేదేలా?
మరో మనిషి నంటకుండా
కచ్చితంగా నువ్వు పాటించే దూరం
కావాల్సినోళ్లనే కాకుండా..
కన్నవాళ్ళనీ కసిరి..
విసిరే నీ కఠోర నైజం...
మాట్లాడాల్సి వస్తుందేమోనని
మౌనానివై ప్రవహిస్తూ..
కన్ను కలపాల్సి వస్తుందేమోనని
సూన్యపు సాలెగూటిలో
చిక్కినట్లు నటిస్తే..
అందని చందమామవో
అర్థమవని ప్రహేళికవో
చలించని జడునివో
జ్వలించని
మంచువో నిర్ణయించేదెలా?
ముందుగా నిన్ను నువ్వు తెలుసుకుంటే
మానవత్వమున్న మనిషి వవుతావు!
చెంతచేరి చెయ్యి కలిపితే
ఆత్మీయ మిత్రుడ వవుతావు!
అందుకే.. అత్యాధునికుడా!
ముందుగా..
నీ "షెల్" ని "బ్రేక్" చెయ్యి!

– షేక్ కాశింబీ,
9052216044

ఇక్కడ భూమి వుంది

ఎవరో పర్వతం తెచ్చి
ఇక్కడ పెట్టి వెళ్లి పోయారు
అది మేఘాలను తాకి వానయ్యింది
భూమి పండుతూవుంది రైతు బ్రతికిస్తున్నాడు.
కొండను కోసి ఇల్లు నిలబడింది
నేలను తవ్వి అమ్ముకున్నావు
నువ్వుండవు ప్రకృతి ప్రళయమయ్యింది.
చెట్లు హత్య చేయబడుతున్నాయని
గాలి దుఃఖిస్తూ
మళ్ళీ మళ్ళీ పుడుతుంది.
మనిషి బ్రతకాలని
నదిని వెంట తీసుకుపోతాను
అక్కడ భూమి వుంది
గింజలు మొలిస్తే
పక్షులూ, పశువులు
ఆహారాన్ని పోగుచేస్తాయి

–గుబ్బల శ్రీనివాస్
8906697777

మా ఊరి జాతర

రండి రండి చూసొద్దాం
మా ఊరి సరదా జాతర.
నైవేద్యం గా పొంగళ్ళు
ఊరేగింపు గా వేషాలు.
ఉత్సాహంగా డప్పులు
ఉరకలు వేసే నృత్యాలు.
దేవుడు వస్తే పూనకాలు
దాహం వేస్తే పానకాలు .
భక్తి,శ్రద్ధలతో మొక్కులు
గారడీ వాళ్ళ జిమ్మిక్కులు.
పాటలతో మేళ,తాళాలు
ఆటలతో బాజా భజంత్రీలు
రండి,రండి చూసొద్దాం
మా ఊరి సరదా జాతర

- కయ్యూరు బాలసుబ్రమణ్యం
7780277240

చిప్స్ ప్యాకెట్

పొట్టనిండా విషవాయువులు నింపుకొని
రంగు రంగు ప్యాకెట్లతో పిటపిటలాడుతుంటది
కొట్టులో కొక్యానికి ఊరిస్తు ఊగుతుంటది .
షావుకారు షాపులో గాలికి సడి చేస్తూ
కొను కొను మని కన్ను గీటుతుంటది
కొంపకు చేరక ముందే కొనిపిస్తానంటది.
ఒంటినిండా ఉప్పు నింపుకొని
పంటికిందికి రానాఅంటు సరసమాడుతుంటది
నవ్య రుచుల మసాలా నషాలానికంటిచి
నాలుక మీద నాట్యమాడుతంటది
రంగునీళ్ల డబ్బాతో వియ్యంమొందుతంటది.
పప్పుండలు పల్లి పట్టిలకు పాతరేసి
బొంగు లడ్డును బొంద పెట్టింది
ఆరోగ్యానికి ఆసరైదాని ఆగం చేసి
అనారోగ్యానికి పాదులు తీసింది .
ఊసుపోక ఊరించుకుంట తిన్నోనికి
ఊబకాయాన్ని కానుకగా ఇస్తది
హానికర ఆమ్లాలను అమ్మచే కొనిపించి
పసిడి బుగ్గల పసిబిడ్డలకు తినిపిస్తనంటది
ఉదరకోశానికి శాపమై పీడిస్తనంటది.

–డా.ఎడ్ల కల్లేశ్
9866765126

సాంస్కృతిక రంగాల్లో ప్రోత్సహించాలి

ప్రసన్న లక్ష్మికి జ్ఞాపిక అందజేస్తున్న డా॥కె.వి.రమణాచారి.

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27:చదువుతో పాటు సాంస్కృతిక రంగాల్లో రాణించేలా పిల్లలకు తల్లిదండ్రులు ప్రోత్సాహమందించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ మాజీ సలహాదారు డా॥కెవి రమణాచారి అన్నారు. నవ్యనాటకసమితి ఆధ్వర్యంలో 26వ ఏవీ సావిత్రి స్మారక లలిత సంగీత పోటీలు సోమవారం రాత్రి త్యాగరాయ గానసభలో జరిగాయి. దీనికి ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన డా॥కె.వి.రమణాచారి లలిత సంగీత కళాకారిణి ప్రసన్న లక్ష్మికి ఆత్మీయ సత్కారం చేసి మాట్లాడారు. గురువులు కళాకారులను ఉన్నతంగా రాణించేలా తీర్చిదిద్దాలన్నారు. లలిత సంగీత వ్యాప్తికి నవ్యనాటక సమితి పోటీలు నిర్వహించడం అభినందనీయమన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం త్యాగరాయ గానసభ అభివృద్ధికి రూ. పది లక్షల నిధులను మంజూరు చేయడం హర్షనీయమన్నారు. కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర ఖజానా, లెక్కలశాఖ ఉప సంచాలకులు జి. వసుంధర, ప్రముఖులు శ్రీనివాస్, ప్రభాకర్, విజయకుమార్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

రచయిత్రి అనిశెట్టి రజిత.. అభినవ మొల్ల

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27:రచయిత్రి అనిశెట్టి రజిత.. అభినవ మొల్ల అని పలువురు వక్తలు కొనియాడారు. బహుజన రాజ్యాధికారం సాధించాలని 20 ఏళ్ల క్రితమే ఆమె గళ మెత్తారని, ఆమె ఆశయ సాధనకోసం తెలంగాణ రాష్ట్ర నగర సంఘం కృషి చేయాలని సూచించారు. కాకతీయ యూనివర్శిటీలో ఆమె విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని పేర్కొన్నారు. గురువారం సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో కవి, రచయిత్రి, తెలంగాణ ఉద్యమకారిణి అనిశెట్టి రజిత యాది సభ జరిగింది.ప్రెస్ అకాడమీ మాజీ చైర్మన్ అల్లం నారాయణ, తెలంగాణ సాహితీసంస్థ మాజీ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్, సీనియర్ జర్నలిస్టు, విశ్లేషకులు బుచ్చన్న తదితరులు ఆమె చిత్రపటానికి పూలమాలలు వేసి నివాళులర్పించి మాట్లాడారు. ఈ సందర్భంగా వారు మాట్లాడుతూ రజిత జయంతి, వర్ధంతి కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం అధికారికంగా నిర్వహించేలా నగర సంఘం కృషి చేయాలన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో తెలంగాణ నగర సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు సాగర్, ప్రధాన కార్యదర్శి సత్యం, నగర మేధావుల ఫోరం అధ్యక్షుడు మారుతిసాగర్‌తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నిర్వహణ
-కందుకూరి శ్రీరాములు
-బెల్లంకొండ సంపత్ కుమార్

తెలంగాణ రచయితల సంఘం జంట నగరాల శాఖ ప్రతి వారం 'జూమ్'లో నిర్వహిస్తున్న "సోమవారం కవిసమ్మేళనం - కవివారం'లో కవులు పాల్గొని చదివిన కొన్నికవితలను నేటినిజం పాఠకుల కోసం..

నాగలి మొన !!

నాగలి మొన
భూమిని రాసుకుందంటే
మట్టి నిండా సజీవ
ఆకుపచ్చ రచనలు
జనం కడుపుకు
బల అతిబల మహాబల!!
ఇక ఆకలి మాట ఏ నోట ఉండదు!
నిరంతరంగా బ్రేవులే మరి

-కందాళై రాఘవాచార్య
8790493638

ఆసిఫాబాదు

ఏ ఆలనా,ఏ లాలనా లేని
అణచబడ్డ ఆదివాసీనేల
అనాధబాల ఎవరో కాదు మన ఊరే
ఎవరి ప్రేమా లేని ఎవరి కరుణా
కానరాని జిల్లాకేంద్రము
అభివృద్ధి ఇచట బ్రహ్మపదార్థము
అధికారము దారి తప్పిన రథము
భిన్న సంస్కృతులబాదే అడుగడుగూ బాధే!.
ఉనికిచెప్పదు మొండి రోగాల గోలీ
జ్వరానికో,జలుబుకో దవాఖానాను ఆశ్రయిస్తే
ఆశాభంగంగా డాక్టరు కుర్చీ ఖాళీ
దయగల నర్సుల కళ్లల్లో జాలి మాత్రమే ఉంటది
ఎమర్జెన్సీ ప్రయాణానికి అంబులెన్స్ కదలలేదని
పాము కాటుకు మందే కరువని అంటది
పేరుకేమో జిల్లా ఆసుపత్రి
ఆపదవస్తే గుడికెల్లిపెట్టుకోవాలి పూలూపత్రి
నీ ప్రాణం గాల్లో దీపం బాబూ
ఆపై భగవంతుని దయాదాక్షిణ్యం
పుణ్యముంటే పురుసత్ జీవితమిచ్చే పురము
ఆరోగ్యానికి అభయమిచ్చేబాదే అడుగడుగూ బాధే!
సుధీర్ఘ కాలంగా కలగా ఊరిస్తున్నా శ్మాశాన వాటిక
అంతిమసంస్కారమైతేనేం అంతేసంగతులిక
నిరుపేదలు వేయకతప్పదు కాటిలో కష్టాల నాటిక
శ్మశాన వాటిక నిర్మాణం పై ఇక్కడ
అలసత్వం అలుముకునివుంది
ఆరోగ్యం ఉంటే శతమానంభవతీ అనగల
చచ్చేదాక చక్కగా బతికి మనగల మహాగ్రామము
మంచి మనుషుల బాదే అడుగడుగూ బాధే!స
పగటిపూట వీధిదీపాలు
సూర్యుడితో పోటీపడి
స్వేచ్ఛగావెలుగుతాయి
రాత్రిపూట స్విచ్ఛాఫ్ గా అలుగుతాయి
భయానికి బహువచనం
గుండెలోని గుబులుకు నిర్వచనం
నడిరాత్రి చీకటి నగ్న వీధులున్న పురపాలిక
అనుబంధాలబాదే అడుగడుగూ బాధే!
ఎండాకాలం వదలని వడగాలి
వానాకాలం వాననీరూజారేబురదల ఆడేకధాకళి
చలికాలం చెలిలాముద్దాడే దుమ్మూధూళి
రోడ్లన్నీ శిధిలం శిధిలం
రాకపోకలన్నీ అస్తవ్యస్తం
కూడళ్లు ...
కదిలే చక్రాలకు
అక్రమదారులు గీసిన ఇరుకువక్రాలు
మన అదృష్టం బాగుంటే
కథ కంచికి మనం ఇంటికి పోగల నగరము
అడవిఅందాలబాదే అడుగడుగూ బాధే!.
కుండపోత వానల్లో పిల్ల కాలువల పొంగుల్లో
అతీగతీ లేని మార్గాలన్ని ఊరిచెరువులే
పైకాజీనగర్ లాంటి ఊరివాడలు
దాటాలంటే కావాలి చిన్నిఓడలు
వాడిపోతవి దినచర్యపుపూలకాడలు
కాలు బయటపెట్టాలంటే
కాలనీవాసులకు గుండెబరువులయిన
ఊహలకందని ఊరు
ఆనందాలబాదే అడుగడుగూ బాధే!.
యేళ్లు గడుస్తున్నా ఎం బాగలేదు
విశాల ×గుండితోవ గ్రహచారం
వ్యక్తం చేస్తోంది తోవపొడవూ విచారం
గుండితోవ చిత్రం
చెద పురుగులు తొలచిన కాయిదంలా ఉంది
మయసభలా ఉంది
లోయలా తోస్తోంది
ఊయల లాగా ఊగుతోంది
తోవంతా బురదవిలయం
వింతల గుంతలనిలయం
బై పాస్ దాకా చేరాలంటే భయంభయం
వాహనదారులకు తోవే నరకం
బాటసారులను బాగాపరేషాన్ చేస్తున్నా
షాన్ తగ్గని పట్టణము
అంకముషాబాదే అడుగడుగూ బాధే!
అధికార అండదండలున్న దాదాలు
హద్దూ అదుపులేనివాళ్ల అడ్డగోలు దందాలు
శనివారం సంతలో కన్పించు ఆసిఫాబాదు అసలు అందాలు
కోటి తో పోటీపడే జనసంద్రమున్న నాటిజనగామ
మమతల బాదే అడుగడుగూ బాధే!
నడకవాళ్లకున్న ఏకైక మైదానం
నడిఊరిమధ్య శాఖా గ్రంధాలయం
ఏమయ్యాయంటే లేదు సమాధానం
దాయదు దాయదు ఆసిఫాబాదదు ప్రతీఉదయం
చెత్తాచెదారాల స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యాలను
అంతుపట్టని ఆసిఫాబాదీ హృదయాల స్థలము
మంచిమనసులబాదే అడుగడుగూ బాధే!
పెద్దవాగు ఎండే దాకా
ఇసుక రవాణా ఆగదు
పెదాలు ఎండినా ,పేదలు తాగేనీళ్లకు అలమటించినా
మిషన్ భగీరథ నల్లా నీటిచుక్కా రాల్చదు
నాళాల్లో కంపు వాసనల ముసుగు
జఢత్వం వీడి పారదు
నాళాల పై ముందుకొచ్చిన అరుగు
కనుమరుగు కానేకాని అవనీతలము
ఆదివాసీ బాదే అడుగడగూ బాధే!.
గుండి= ఒక గ్రామం పేరు

-రమేశ్ నల్లగొండ
8309452179

నేడు అధిపతివైన

జీవితమే మహాసంగ్రామం.
పుట్టక మొదలు గిట్టే వరకు.
ఎడతెరిపిలేని పోరాటమే.
ఏ జీవినినైన నెమ్మదిగ.
ఉండనీయదు ప్రాణవాయువు
లోన తిరిగినంతకాలం.
విశాలమైన ప్రపంచంతో పోటీపడే.
జీవనయుద్ధనౌక గమ్యం చేరేలోపు.
అన్వేషణ పుంతలుతొడుకుని.
నూతనమార్గాలలో
పయనించటానికి
ఏదోఒక జీవి
తొలిఅడుగేయాల్సిందే.
గమనానికి దారి సక్రమంగ.
ఉందో లేదో అని
తెలుసుకోవడానికి.
గమన ప్రవాహంలో.
తిమింగలాల నోటికిచిక్కి
అనువులు బాయనువచ్చు.
అప్రమత్తత కల్గి జయకేతనం.
ఎగిరేయను వచ్చు.
తన సమూహానికి.
దారి చూపటానికి.
ధైర్యంగళ్ళ గుండె కావాలి
ఒకే చోటుకు చేర్చడానికి.
సామూహిక యాత్రలో
సమాధానం చెప్పుకుంటు.
సమన్వయపరుస్తు
ఒక నాయకత్వం దిక్సూచిగ.
నిలబడాలే తప్ప
మొదటి అడుగు నాదేనని
కనబడిందల్ల నాదేనంటు.
జీర్ణించుకోలేనంతగ.
ఆక్రమించడం మనిషి తప్ప.
సృష్టిలో ఏజీవి ఎరుగదు
చరాచర మూగ జీవులను గాంచి
మనిషి నేర్చుకోవాలి
చీమలదండు క్రమశిక్షణను.
విహంగలో పక్షి సమూహాలను.
విశ్వసందర్శనల వీక్షణల్లో.
అధ్యయనాలను ఒంపుకుని.
సద్భావన సత్ప్రవర్తన నింపుకుని
జాతి రక్షణకై ప్రేమను నాటాలి.
మంచిని పంచాలి.
అధికార బలం యెల్లకాలం
ఎవరివైపు ఉండదని తెలుసుకో
నీవు లిఖించే శాసనమే.
నీ మెడకు ఉరితాడైతదని తెలుసుకో
నేడు అధిపతివైన.
రేపు సామాన్యుడవే.

-యరకలకల యాదయ్య.
9866468979.

ఆశ - గోస

రాజకీయ పులులు రైతు జింకను వేట
రైతునెవడు చూసు రైతు గోస
అన్నమిచ్చె రైతు వెన్నెముక కదరా
కనుము వినుము దారి కందుకూరి
బారు లెన్నొ తీర కరువయ్యె యూరియా
ఒక్క సంచి లేదు ఎక్కడైన
ప్రభుత ఉండి కూడ పట్టింపు లేదయా
కనుము వినుము దారి కందుకూరి

-కందుకూరి శ్రీరాములు
సీనియర్ తెలుగు లెక్చరర్
తపస్య డిగ్రీ కాలేజ్ సికింద్రాబాద్

'ఉరి కంభం నీడలో బహుజనుడి ఆత్మకథ'

'ఉరికంభం నీడలో బహుజనుడి ఆత్మకథ' పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న విశ్రాంత జడ్జి మంగారి రాజేంద్ర జింబో, నిఖిలేశ్వర్ తదితరులు.

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27: సామాజిక చరిత్రకు సజీవ సాక్ష్యంగా ఉరికంభం నీడలో బహుజనుడి ఆత్మకథ పుస్తకం నిలుస్తుందని పలువురు వక్తలు పేర్కొన్నారు. ఆదివారం బషీర్‌బాగ్ ప్రెస్‌క్లబ్‌లో కె. రాజన్న హిందీ మూలం ఫాంసీని డాక్టర్ కారం శంకర్ తెలుగు అనువాదం 'ఉరికంభం నీడలో బహుజనుడి ఆత్మకథ' పుస్తకావిష్కరణ సభ జరిగింది. పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించిన విశ్రాంత జడ్జి మంగారి రాజేంద్ర జింబో మాట్లాడుతూ జైలుజీవితం రాజన్నను మంచి రచయితగా చేసిందన్నారు. సీనియర్ జర్నలిస్ట్ డాక్టర్ కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ పుస్తకంలో సామాజిక చరిత్ర, నవల అంశం ఆసక్తికర సంఘటనలు ఉన్నాయన్నారు.వీక్షణం సంపాదకుడు ఎన్. వేణుగోపాల్ మాట్లాడుతూ జైలు జీవితం మానవ సంబంధాలను దూరం చేస్తుందన్నారు. అడిషనల్ జిల్లా కలెక్టర్ ఏనుగు నరసింహారెడ్డి మాట్లాడుతూ మరణశిక్ష అవసరం లేదని ఈ పుస్తకం చాటి చెప్పిందన్నారు. సభకు అధ్యక్షత వహించిన ప్రముఖ విప్లవ కవి నిఖిలేశ్వర్ మాట్లాడుతు విద్య, విజ్ఞానం గొప్ప జీవితంగా మలుపుతిప్పుతుందన్నారు. సీనియర్ సాహిత్యకారులు డాక్టర్ అహిల్యా మిశ్రా, హిందీ కళాకారుడు ఎస్.ఆర్.శ్యామ్, దళిత నాయకుడు కాంతి ప్రేమ్‌కుమార్, రజక సంఘం నాయకుడు శ్రీకృష్ణ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సృజనాత్మకతను వేడుకగా చేసుకుందాం - బాలచెలిమి
జాతీయ బాలచెలిమి కథల పోటీ - 2025

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27:చిల్డ్రన్స్ ఎడ్యుకేషనల్ అకాడమీ చైర్మన్, బాలచెలిమి సంపాదకులు శ్రీ మణికొండ వేదకుమార్ గారి సారథ్యంలో, బాలల దినోత్సవం-14వ నవంబర్ 2025 సందర్భంగా జాతీయ స్థాయిలో బాలచెలిమి కథల పోటీలు నిర్వహిస్తున్నారు.పిల్లలకోసం, పిల్లలు రాసిన కథలు, పిల్లల కోసం పెద్దలు రాసిన కథలు పంపవచ్చు. పర్యావరణ పరిరక్షణ, కాలుష్యాలు - నివారణ, మానవతా నైతికవిలువలు, దుర్వ్యసనాలకు దూరం వంటి అంశాలకు ప్రాధాన్యం. మూఢనమ్మకాలను ప్రేరేపించేవి ఉండకూడదు, శాస్త్రసాంకేతికాలకు అవకాశం. చేతిరాతలో(o4) మూడు పుటలు, టైపులో 2 పుటలకు మించరాదు. కథలను సంకలనం గాను, బాల చెలిమి పత్రికలోను ప్రచురణకు అవకాశం. పిల్లలకు, పెద్దలకు బహుమతులు వేరువేరుగా ఉంటాయి. కథలు పంపటానికి గడువుతేది: 20 సెప్టెంబర్; దిగువ ఇమెయిల్ కు పంపాలి: E mail: edit.chelimi@gmail.com

లేదా చిరునామా:బాల చెలిమి ' కథల పోటీ' 'భూపతి సదన్', ఇ. నం: 3-6-716, స్ట్రీట్ నం: 12, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ -500029, తెలంగాణ రాష్ట్రం.వివరాలకు: 8686664949; 9030626288

నేటి ప్రపంచానికి బుద్ధుని మార్గమే గమన సూత్రం

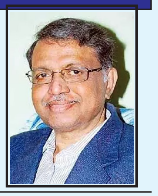

-డా॥ కత్తి పద్మారావు
9849741695

పర్యావరణ సంక్షోభంలో ప్రపంచం
మంచుకొండలు కూడా
కాలిపోతున్నాయి
నగరాలు నదులను
తలపిస్తున్నాయి
భవనాలు
కాగితపు పడవలౌతున్నాయి
వంతెనలు
కూలిపోతున్నాయి
పర్వతాలు
రంగులు పులుముకుంటున్నాయి
ముసురు కమ్ముకున్నట్లు
యుద్ధాలు కమ్ముకొస్తున్నాయి
యుద్ధం మూలాల్లో
అంతరార్థాలు వేరు
ఓటు రాజ్యాంగం యిచ్చిన హక్కు
అకాల తుఫానులా అది
వరస తప్పింది
మాటల్లో తూటాలు
మనసుల్లో మార్మికత
ఒక చేత్తో ఒక జెండా
మరొక చేత్తో మరొక నినాదం
విజేతలు పతాక శీర్షికల్లో
అనాధలు అగాధ కుహరాల్లో
నిజం కోసం వేట
అసత్య పతంగాల జోరు
రేపటిని ధ్వంసం చేసే
ఈ రోజు
వ్యక్తులు తమ నిర్మాణపు
గోడలు కూల్చుకుంటున్నారు
కదలిక భౌతికమైనంత మాత్రాన
ప్రపంచం భౌతికంగా నడవదు
ప్రపంచ చలనానికి
అంతః సూత్రం ఎక్కడో తెగింది
అందరూ జాతీయ వాదులే?
నిజమే!
విద్య జాతీయంగా
అంతర్జాతీయంగా
అక్షర విన్యాసం చేస్తుంది
శాస్త్రీయతను, వివేచనను కోల్పోతుంది!
విద్యకు దిక్సూచిగా
మార్కెట్ మనిషిని
మాయాజాలంలోకి తీసుకు వెళ్తుందా!
కృత్రిమమా! ప్రాకృతికమా!
విద్యంటే జ్ఞాన
సముపార్జనకు వాహిక
విద్యాస్థాయిని కూల్చి
బ్రతుకు దెరువు చిత్రాన్ని
ఆవిష్కరిస్తున్నారు
అవును!
బ్రతుకుదెరువు కూడా
ప్రాకృతిక సంక్షోభంతో ముడిపడిందికదా!
కృత్రిమాన్ని ఆహ్వానించే కొలది
మనిషి మేధస్సు నిర్లిప్తమౌతుంది
సృజన మృగ్యమౌతుంది
సామూహికతను నుండి
వైయక్తికం వైపు పరుగులు పెడుతున్నామా
మనిషి తన్ను తాను తెలుసుకునేలోపే
కరిగిపోతున్నాడు
పబ్బుల్లో, క్లబ్బుల్లో కులుకులు
యింట్లో సునకాల గుంపులు
ప్రకృతి వికృతి మనిషి
సమ్మిశ్రిత యుద్ధంలో వున్నాడు
శాంతి దూతలు
ప్రపంచ పునర్జీవనానికి
ఎలుగెత్తి చాటారు
మన దేశంలో పుట్టిన
మహా బోధి ఫలాలు
ప్రపంచమంతా భిక్షువులు
పంచుతన్నారు
ఒక్క బుద్ధుని మాట
నేడు క్రాంతి మార్గంగా జ్వలిస్తుంది.

'మౌన సాక్ష్యాలు' పుస్తకావిష్కరణ

సృజన భారతి శ్రీశ్రీ డా. సత్యవోలు సుందరసాయి రచించిన 'మౌనసాక్ష్యాలు ' గ్రంధావిష్కరణలో అతిథులు డా॥ కె.వి.రమణాచారి శంకర నారాయణ, రేలంగి నరసింహారావు, ఎం.కె.రావు తదితరులు

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27: భవిష్యత్తు తరాలకు మన చరిత్రను అందించాల్సిన బాధ్యత రచయితలపై ఉందని విశ్రాంత ఐఏఎస్ పద్మభూషణ్ కె. పద్మనాభయ్య అన్నారు. మంగళవారం రవీంద్రభారతి కాన్ఫరెన్స్ హాల్‌లో తెలంగాణ భాషా సాంస్కృతిక శాఖ సహకారంతో సృజన భారతి ఆధ్వర్యంలో ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని డా॥ సత్యవోలు సుందరసాయి రచించిన **మౌనసాక్ష్యాలు** (కేశవులు న్యూస్ ఫోటోలు) పుస్తకావిష్కరణ సభ జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన పద్మనాభయ్య పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించి రచయితను అభినందించి మాట్లాడుతూ, కేశవులుతో తనకున్న అనుబంధాన్ని పంచుకున్నారు. విశ్రాంత ఐఏఎస్ డా॥ కే.వి. రమణాచారి మాట్లాడుతూ, ఛాయా చిత్రాల ద్వారా గతాన్ని భవిష్యత్తు తరాలకు అందించిన వారిమవుతామని అన్నారు. చక్కటి పుస్కకాన్ని తీసుకొచ్చారని అభినందించారు. కార్యక్రమంలో సీనియర్ పాత్రికేయులు ఎం. నాగేశ్వరరావు, డి.ఎన్. ప్రసాద్, తరెవెళ్ల శంకర్ నారాయణ, ఎం.కె.రావు, రేలంగి నరసింహారావు, సి. కేశవులు, విశ్వేశ్వర్ రెడ్డి, కె. ప్రసాద్ పాల్గొన్నారు.

అసత్యాలను ప్రచారం చేయొద్దు: యండమూరి

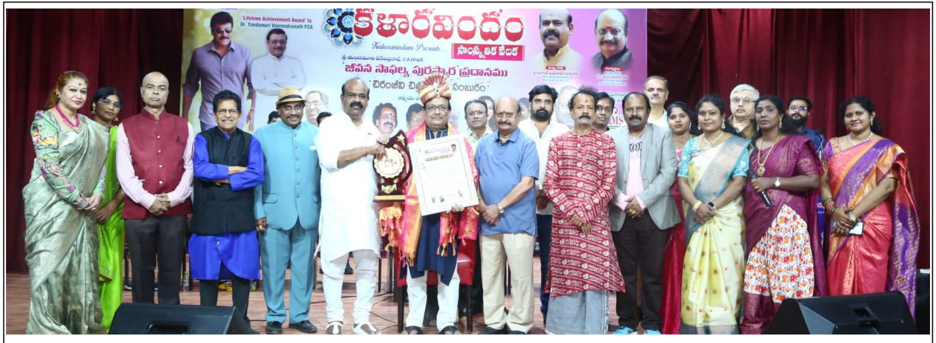

యండమూరి వీరేంద్రనాథ్‌ను సత్కరిస్తున్న అతిథులు

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27: సినిమా నిర్మాణంలో ప్రముఖ నటుడు చిరంజీవి కల్పించుకొని సూచనలు చేస్తారని చాలా మంది అనుకుంటారని అది వాస్తవం కాదని ప్రముఖ రచయిత యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ అన్నారు. తాను చిరంజీవితో కలిసి పదిహేను సినిమాలు చేశానని ఆయన ఏనాడు సినిమాల్లో వేలుపెట్టలేదన్నారు. సినిమా నిర్మాణంలో నటులు కల్పించు కుంటారన్న అసత్య వార్తలను ప్రచారం చేయొద్దని యండమూరి కోరారు. చిరంజీవి పుట్టిన రోజు సందర్భంగా కళారవిందం సంస్థ ఆధ్వర్యంలో త్యాగరాయ గానసభలో శుక్రవారం జరిగిన కార్యక్రమంలో యండమూరి వీరేంద్రనాథ్‌కు 'జీవన సాఫల్య పురస్కారం ప్రదానం' చేశారు. ఆయన మాట్లాడుతూ తాను పురస్కారం అందుకోవడానికి ఖమ్మంలో గవర్నమెంట్ ఆస్పత్రి వద్ద అభయం సంస్థ ప్రతీ రోజు 300 మందికి అన్నదానం చేస్తోంది అని, వారికి ఒక్క రోజు అన్నదానం కోసం కావాల్సిన డబ్బు కళారవిందం సంస్థ ఇవ్వాలి అని షరతు పెట్టారని చెప్పారు. ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న ఎమ్మెల్సీ మధు సూదనాచారి మాట్లాడుతూ తెలుగు సమాజాన్ని ఏకకాలంలో ప్రభావితం చేసిన వారు చిరంజీవి, యండమూరి, గద్దర్ అని అన్నారు. డా॥ వంశీ రామరాజు, త్రినాథ్‌రావు, మద్దిపట్ల విశ్వనాథ్ పాల్గొన్నారు.

మాడభూషి శ్రీధర్‌కు దేవులపల్లి రామానుజరావు పురస్కారం

మాడభూషి శ్రీధర్‌కు పురస్కారం ప్రదానం చేసిన ఆచార్య నిత్యానందరావు, ఎల్లూరి శివారెడ్డి, జుర్రు చెన్నయ్య, సిల్మానాయక్, మంత్రి రామారావు.

హైదరాబాద్, ఆగష్టు 27:చారిత్రక, తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తు ఆధ్వర్యంలో డా॥ దేవులపల్లి రామానుజరావు 108వ జయంతి వేడుకలో కేంద్ర సమాచార హక్కు మాజీ కమిషనర్ డా॥ మాడభూషి శ్రీధర్‌కు 'రామానుజరావు పురస్కారాన్ని' ప్రదానం చేశారు. పరిషత్తు అధ్యక్షుడు ఆచార్య ఎల్లూరి శివారెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన సభలో మాడభూషి శ్రీధర్‌కు రూ. 25,000/- వేలు, జ్ఞాపిక, ప్రశంసా పత్రం, శాలువాతో సత్కరించారు. తెలుగు విశ్వ విద్యాలయ ఉపాధ్యక్షుడు ఆచార్య వెలుదండ నిత్యానందరావు ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేసి మాట్లాడారు. 1953లో అలంపురంలో దేవులపల్లి వారి అధ్యక్షతన జరిగిన పరిషత్తు సభలది గొప్ప చరిత్ర అన్నారు. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయ సెనెట్ సభ్యులుగానే కాకుండా రెండు పర్యాయాలు ఉపాధ్యక్షులుగా కూడా రామానుజరావు ఎనలేని సేవలను అందించారని కొనియాడారు. కె.శివారెడ్డి, అధ్యక్షోపన్యాసం చేస్తూ.. పాత్రికేయునిగా, న్యాయ కోవిదునిగా, రచయితగా, న్యాయశాస్త్ర పరిశోధకుడిగా, బహు గ్రంథకర్తగా మాడభూషి శ్రీధర్ కృషిని అభినందించారు. పరిషత్తు ప్రధాన కార్యదర్శి డా॥ జుర్రు చెన్నయ్య, మంత్రి రామారావు, డా॥ ఎ. సిల్మానాయక్ సభను నిర్వహించారు.

గాయం !

ఎవరంటారో చెప్పండి
మనిషి నేచర్ మారదని ?
ఎవరంటారో చెప్పండి
వారి సిగ్నేచర్ మారదని ?
ఎవరంటారో చెప్పండి
వారి ఫ్యూచర్ మారదని ?
ఈ లోకంలో సమయమొస్తే
మారిపోనిది ఏదీఉండదు !
వేలుకైన గాయం సిగ్నేచర్ ను,
మనసుకైన గాయం నేచర్ ను
గుండెకైన గాయం ఫ్యూచర్ ను
మార్చడానికి దూసుకొస్తాయి !
మార్పుకు ఒక్క గాయంచాలు
మనిషి స్వరూప స్వభావాలనే
సమూలంగా మార్చేయడానికి !

- డా. డి. రాజేశ్
9440460490

కణిక

సాహిత్యం, సామాజిక సేవ, విద్యారంగ వేదిక నిర్వహిస్తున్న
'బుధవారం బాద్షా' పోటీ ఫలితాలు

అడ్మిన్:**రమాదేవి కులకర్ణి**
8985613123

నిర్వహణ:
శ్రీమతి సత్య నీలిమ

అనురాగ దీపిక

రాగ వీణను మీటుతు
రమ్యగీతిని పాడుతు.
వలపు వానలో ఆడుతు
తలపుల లోన తడిచిపోతు
ఉచ్ఛ్వాస నిచ్వాస లూగిపోతూ
శ్వాసను మరిచి ధ్యాసను నిలివి.
అనురాగాల ఆలాపనలై
ఆనందాల అల్లికలతో
అనుబంధాల మల్లికలతో
అల్లుకుపోయే ప్రియబంధం.
ఆలుమగల ప్రేమబంధం
వయ్యారాల చిగురులు వేస్తూ
ఒకరిలో ఒకరు ఒదిగిపోతూ
సురుచిరవదన సుందరాగమనీ.
కొనసాగు ఊపిరి ఉన్నంతవరకు
అవనికే ఓ అందమైన ఈబంధం
విష్ణువు పొదుముకునే గుండె లయగ
బ్రహ్మ నిలిపెను నాలుకపై తాను.
శివుడు పంచెను తనలోసగం
పూతావిలా తాముఅలరించు
సృష్టికి మూలమీ సుందర స్వప్ననీ
కలకాలం వర్ధిల్లు చిరకాలనీ విలసిల్లు.

-విజయ కుమారి
910634635

స్వరార్చన

విహంగ గానమై విరజిమ్మే ఆలాపన,
మనసుని మైమరిపించే మాధుర్య తరంగన?
వాయులలో విసిరితిరిగే స్వర మంజులం,
హృదయాల అనుబంధానికి వంచే తాళబంధనం?
చిగురుటాకుల జారుగా జారే గుండె చప్పుడు,
అలరిస్తే ఆలోచనల అడవిలో చూపు?
ప్రాణం నిండే సుగంధ గుసగుసలా,
ఆలాపన విరబూయనిత్య సౌందర్యమా?
సంధ్య వెలుగులలో సాగే మధుర గానం,
మనసు మ్రోగించె జీవిత రాగధ్వానం?
చీకటి చెదరగొట్టె శుభ్ర స్వర కాంతులు,
ఆశతో నింపె మనకై తీయనైన జ్ఞాపకాలు?
సంగీత స్రవంతిలో సాగరమై మిగిలే,
ఆలాపన మంత్రధార గగనమంత విరియే?
నవ్వులా, కన్నీళ్లా కలిసే అర్థము,
ఆలాపనలోనే కనుగొనగలము నిజసుఖము?.

-డా.భరద్వాజ రావినూతల
కొత్తపట్నం

నా ఆలాపన నీవే

నా హృదయాంతరాలలో
నిలిచి ఉన్న ఓ నా చెలీ
నా హృదయాలాపన నీవే
నా వలపు కోయిలవు నీవే.
నా గుండె గుడిలోన నిన్ను
దేవతగా మలచుకున్నాను
అనుక్షణం నీ ఆరాధనతోను
ఇపుడు నేను గడుపుతున్నాను.
కలలోన నీ పేరే కలవరిస్తాను
ఇలలో నీవిపుడు లేకున్ననూ
నీ తలంపులెపుడు మానను
నా జీవితేశ్వరిని నే మరువను.
బతుకు ఆలాపనలోన మనం
రాగాలెన్నో పాడుకున్నాము
దేవుని దయవలన మనము
సుఖంగానే గడిపి యున్నాము.
జన్మ జన్మలకు నీవే నాకు
ఆలాపనగా నిలిచి ఉండాలి
నా జీవిత రాగాలాపనకు
నీవే పల్లవిగా నిలిచి ఉండాలి.

-అక్కి నర్సింలు గౌడ్
9912659965

అలలలో..

మనసులోని భావాలకు
ఆకృతినిస్తూ...
గుండె గుడిలోని ఆలాపనలను
అక్షరీకరిస్తూ....
గొంతు గడపదాటి రాని
ఆలోచనలేవో....
పురివిప్పిన మయూరాల్లా
నర్తిస్తుంటే....
ఊహల నేస్తంతో
ఊసులాడుతూ
అనురాగపు ఊయలలో
మంచి గంధపు చెలిమికి
శ్రీకారం చుడితే....
అది అందమైన ఆకారమై
కనుల ముందు ప్రత్యక్షం
అవగా....
ఆనందంతో స్వరం
మూగబోయిన వేళ....
అచేతన స్థితిలో
ఆలాపన అలలలో
ఊగుతున్న మనసు చేతనమై
ప్రశ్నిస్తోంది.... ఇది
కలయా...! నిజమా.... !!

-లక్ష్మీ పద్మజ దుగ్గరాజు
9866328747

Printed, Published and owned by VEENADAS, at Freedom Publications, SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500 020, Telangana. Published at SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500020. Telangana.'Editor: **BAISA DEVADAS.** RNI No.52865/93. E-mail :netinijam93@gmail.com